

PAPIRER DP.
VEDR. ALLOCISA-
TION 1990-1994:
fra autorisationsnem
til Psykolognem

†

- Bilag 6: a) Ansattelsespapir v/ Institut for Sociologi;
b) projektudkast.
- Bilag 7: a) Ansattelsespapirer v/ Rådgivningsgruppen Regnbuen;
b) uddannelsesplan.
- Bilag 8: a) Ansattelsespapir v/ Institut for Kultursociologi;
b) projektudkast.
- Bilag 9: Materiale fra Regnbuen:
a) Intern folder;
b) Regnbuen i relation til Studenterhuset;
c) Fondsansøgning til Socialministeriets Projekt
Udviklingsstøtte Fond.

Retningslinjer for autorisationsvurdering

- 1. Målsætningen for autorisationsordningen er, at psykologen skal opnå:**
 - praktisk kvalificeret erfaring i basale psykologiske arbejdsmetoder, - psykologfaglig identitet, - indsigt i egen funktion og formåen som psykolog i forhold til klienter (personer, grupper, organisationer) samt indføring i etikreglernes praktiske konsekvenser. Autorisationsordningen administreres således, at den ikke stiller sig hindrende i vejen for faglig nyudvikling.
- 2. Psykologen skal have haft 2 års arbejde**

Arbejdet skal være fuldtids, det vil sige samlet udgøre 30 timer eller derover ugentligt. Ved deltidsarbejde 15-29 timer ugentlig tæller arbejdet med 2/3, det vil sige ved deltidsarbejde i hele perioden, kræves 3 års praktisk arbejde. Arbejdstid på 14 timer eller mindre om ugen, men med mere end ½ års varighed vurderes individuelt. Ved privat praksis tæller 1 konsultationstime ca. 2 timer. Ved fravær fra arbejdet i mere end 8 uger, der ikke skyldes almindelig ferie, forlænges perioden tilsvarende.
- 3. Arbejdet skal være praktisk psykologarbejde**

Med praktisk psykologarbejde menes direkte eller indirekte klientrelateret arbejde, herunder også gruppe- og organisationsintervention. Praktisk skal her forstås som modsætning til »alene teoretisk«. Psykologarbejde forstås her som arbejde, hvorunder anvendes psykologiske metoder og viden. Ved praktisk psykologarbejde forudsættes, at der er en erkendt eller aftalt psykolog/klient relation.
- 4. Arbejdet skal have haft bredde**

Det vil sige, at psykologen skal have arbejdet med flere forskellige områder af den anvendte psykologi. Han skal have erfaring med forskellige klientgrupper, arbejdsmetoder og arbejdspladsstrukturer. Feks. ved at have arbejdet to forskellige arbejdssteder.
- 5. Supervision og faglig vejledning.**

Arbejdet skal have foregået under faglig vejledning eller supervision på egne sager. Supervisor/vejleder skal i almindelighed være psykolog og have kvalifikationer svarende til ovenstående kvalifikationsniveau plus 3 års praksis inden for det område, der superviseres i. Omfanget af supervision skal være min. 160 timers supervision/faglig vejledning på egne sager. Beregningsgrundlaget for timetallet er, at supervisionen/den faglige vejledning foregår individuelt. I almindelighed skal min. 40 timer af supervisionen/den faglige vejledning være individuel og min. 40 timer i gruppe. Hvis 2-4 deltager tælles 3 timers supervision/vejledning som 2 timer. Hvis 5-12 deltager tælles 4 timers supervision/vejledning som 2 timer. Ved den samlede vurdering kan også indgå kursusdeltagelse, egenterapi eller andre relevante erfaringer. I den samlede vurdering tages der hensyn til den almindelige praksis for efteruddannelse på det pågældende område.
- 6. Forældelse**

Såfremt en autoriseret psykolog i en periode på 10 år ikke har haft psykologarbejde med direkte eller indirekte klientkontakt bortfalder autorisationen. Autorisationen kan generhverves, hvis psykologen i en periode svarende til et halvt år har psykologarbejde under betingelser svarende til det, der giver autorisation.

Videreuddannelse

Af Jógvan Petersen

Bestyrelsen og Uddannelses- og Forskningsudvalget (UFU) drøfter for tiden spørgsmålet om realiseringen af de planer for videreuddannelse, der er lagt op til med beslutningerne fra generalforsamlingen sidste år. Drøftelserne drejer sig dels om de generelle rammer, dels om den konkrete udformning af de enkelte videreuddannelser. (De videreuddannelser, der arbejdes med er den socialpsykologiske, psykoterapeutiske, neuropsykologiske, sundhedspsykologiske og organisationspsykologiske).

Fra en koordineringsgruppe under UFU er der fremsendt et forslag til en fælles ramme for videreuddannelserne. Ifølge denne ramme skal videreuddannelserne have et omfang af 3 år med en 1200 timers ramme, således at de 600 timer skal bestå af sagsarbejde indenfor videreuddannelsesområdet. De øvrige 600 timer fordeles med 200 timers supervision/vejledning, 200 timers kursus mens de resterende 200 timer anvendes til forskellige formål, afhængig af videreuddannelsens art.

De enkelte videreuddannelser skal udformes af fagnævnet, der også skal tage stilling til dispensationsansøgninger fra psykologer, der ønsker godkendt at de har kvalifikationer, der helt eller delvist svarer til et videreuddannelsesniveau. Optagelsesbetingelserne til videreuddannelserne skal svare til vore autorisationskrav, således at kun psykologer, der er autorisationsberettigede, kan optages.

I forbindelse med den kommende generalforsamling vil vi derfor skulle tage stilling til en række problemstillinger angående videreuddannelser:

- Først og fremmest skal man naturligvis beslutte om den ramme der er fremlagt fra UFU, er den rigtige. Er 1200 timer og 3 år en relevant ramme, og skal fordelingen af kurser og supervision være således, som det er foreslået. Bør man tænke mere i modulybygning, således at dele af uddannelsen kan tages for sig, og således at visse dele af videreuddannelsen kan være fælles stof. Skal det være muligt at anvende det antal timers supervision, som man har fået godkendt i forbindelse med en autorisation, ved en godkendelse af en videreuddannelse, hvis området for videreuddannelse og autorisation er det samme.

I drøftelserne må det overvejes, om vi skal have en fælles fast ramme for alle videreuddannelser. Det har naturligvis demokratiske fordele, ligesom det kan gøre fælles tillægsforhandlinger lettere. Men en fælles central ramme kan også vise sig at være ude af trit med de faglige ønsker i forskellige sektioner. Alternativt kunne man forestille sig, at man havde en varighed af 1,5-3 år (alt efter hvad man i de forskellige faglige selskaber finder er relevant), ligeledes kunne man have forskellige krav til supervision (eks.: min. 100 og max. 300 timer). Også kursusaktiviteten kunne gøres fleksibel.

- Økonomien i videreuddannelserne skal også drøftes. Der har været forskellige tal fremme om prisen på en videreuddannelse. Det svinger ganske meget, blandt andet afhængigt af om supervision foregår individuelt eller i gruppe, om kursusaktiviteten er internat eller ekternat. Tal fra 70.000 kr. til 240.000 kr. for det totale videreuddannelsesforløb har været fremlagt. Da der selv i de billigste modeller er tale om ganske store beløb, er finansieringsproblemet naturligvis også af interesse. Det ønskelige vil være en hel eller delvis arbejdsgiverfinansiering, men en stor gruppe af foreningens medlemmer vil uden tvivl have problemer hermed.

De arbejdsløse (og de yngre kandidaters) forhold må også overvejes i forhold til videreuddannelsen. Hvorledes sikres det, at de arbejdsløse, der i forhold til arbejdsmarkedet har et klart behov for videreuddannelse, ikke bliver udehøkket fra foreningens uddannelsesvirksomhed, hvis en stor del af denne skal henvende sig til de medlemmer der er autorisationsberettigede.

Videreuddannelserne rejser også et spørgsmål om ressourceanvendelse i Dansk Psykolog Forening. Gennemførelsen af videreuddannelserne vil for hver enkelt videreuddannelse være en meget stor opgave. Den samlede gennemførelse af alle fem videreuddannelser er så omfattende en opgave, at man må fastlægge en tidsramme, der indeholder en plan for hvilke videreuddannelser, der skal prioriteres først.

Samtidig må man overveje hvilket omfang videreuddannelsesvirksomheden skal have i forhold til foreningens øvrige aktiviteter (autorisation, lønforhandling, arbejdsløshedsarbejde, sygesikring m.v.), og dermed tage stilling til, hvor mange ressourcer man vil binde i denne virksomhed.

Endvidere bør man overveje hvor mange ressourcer man vil anvende til godkendelse af psykologer der allerede har et videreuddannelsesniveau, der svarer til de krav vi vil opstille til psykologforeningens egen videreuddannelse. På den ene side har disse psykologer et berettiget ønske om at blive bedømt, på den anden side vil en bedømmelse i sig selv ikke øge videreuddannelsesniveauet blandt medlemmerne. Endvidere vil de medlemmer, der i forvejen har et højt videreuddannelsesniveau, næppe af beskæftigelsesmæssige grunde have behov for en videreuddannelsesgodkendelse. Man kunne derfor overveje, at vente med at give videreuddannelsesgodkendelse til de medlemmer, der ikke skal deltage i Psykologforeningens egen videreuddannelse, indtil de første medlemmer er færdige med uddannelse. På denne måde ville man i første omgang kunne anvende ressourcer til udvikling af videreuddannelserne, og når de så var sosat kunne man bruge kræfterne til, at gennemføre de mange godkendelser der vil kunne blive tale om.

Endvidere kunne man, for at begrænse ansøgningsmængden opkræve et gebyr for at blive godkendt. (Selvom vi ikke har gode erfaringer med en gebyrpolitik). Der kan dog af ressourcemæssige grunde være en god grund til at overveje andre begrænsninger af godkendelsesordninger for allerede videreuddannede. Vår erfaring med autorisationsgodkendelser fortæller os, at det er en meget arbejdskrævende opgave. Det er samtidig en ganske konfliktrigtig opgave, hvor en række medlemmer af naturlige årsager ikke er enige med Autorisationsnævnet især når de ikke opnår godkendelse. Videreuddannelsesgodkendelser vil være betydeligt vanskeligere at tage stilling til end autorisationsgodkendelser. De vil dermed kunne give mere arbejde og mere konflikt. Især fordi det for videreuddannelserne kan være vanskeligt at opstille præcise og let administrerbare retningslinjer, end det har været for autorisationsordningen.

Selv om videreuddannelser vil give en række praktiske problemer, må vi dog ikke glemme det overordnede perspektiv. At det er nødvendigt og positivt at udvikle videreuddannelsesmulighederne for foreningens medlemmer. Netop fordi dette er så væsentlig en opgave, må vi indgå i en realistisk debat, således at vi ikke vælger løsninger, der viser sig at give os så mange praktiske problemer, at det hele falder på jorden.

→ Hvi P2

Vi har fået en psykologlov, der trådte i kraft den 1. januar i år. I lovens § 14 nævnes det, at autoriserede psykologer skal føre ordnede optegnelser over deres virksomhed efter nærmere retningslinier, der skal fastsættes af socialministeren efter indstilling fra Psykolognævnet. Disse retningslinier er nu kommet i form af en bekendtgørelse om autoriserede psykologers pligt til at føre ordnede optegnelser. Bekendtgørelsen er udsendt til de autoriserede psykologer.

Psykologloven er generelt et stort fremskridt for udøvelsen af erhvervet, ligesom det var et stort fremskridt, at man fik en lovramme omkring psykologers efteruddannelse op til deres autorisation. Imidlertid er den nye bekendtgørelse ikke præget af nogen stor klarhed. Den efterlader langt flere spørgsmål end den besvarer.

I den mere positive ende, i bekendtgørelsens § 1, slås det fast, at pligten til at føre ordnede optegnelser alene vedrører det kliniske område. Dvs. at andre felter såsom undervisning, organisations- og arbejdspsykologi ikke er omfattet af pligten til at føre ordnede optegnelser. Det gælder også i de tilfælde, hvor man som arbejdspsykolog har samtaler med et mere personligt indhold med ledere, idet formålet med disse samtaler ikke er individuel problemløsning, men er at få arbejdspladsen til at fungere. Kollegial supervision er således ikke omfattet af journalpligten. Så langt så godt. Men efter vores optattelse er det et problem, at der ikke gives undtagelsesmuligheder i bekendtgørelsen. F.eks. for personer, der ikke ønsker, at der føres journal om deres sag. Dette vil udgøre et problem i en række situationer. Blandt andet der, hvor organisationer vder anonym rådgivning, som det f.eks. er tilfældet i Kræftens Bekæmpelse. Det gælder også der, hvor psykologer opsøges af klienter, der individuelt ønsker, at der ikke skal føres journal i deres sag. Som bekendtgørelsen er udformet, er det vanskeligt at tilfredsstille disse behov.

I § 1, stk. 2, slås det fast, at den autoriserede psykolog, som er ansvarlig for andres medvirken i behandlingen, skal sørge for, at disses materiale journalføres. Der er naturligvis hensigtsmæssige elementer i en sådan bestemmelse. Men f.eks. vil psykologer, der fungerer som ledere af offentlige og private behandlingsinstitutioner nu blive ramt af meget vidtgående regler for journalføringen, også for andre personalekategorier end psykologer. Der er næppe brug for en sådan vidtgående bestemmelse, og det

Journalføringspligten

Af Jógvan Petersén

kan medføre, at vi som psykologer vil blive udelukket fra lederstillinger, idet det fra arbejdsgiverside vil blive opfattet således, at hvis man ansætter en psykolog, så følger der alt for meget bureaukrati og registrering med.

Det største problem med bekendtgørelsen findes dog i § 7. Her fastslås det, at de

regler, der gælder for offentligt ansættelsessteder om journalføring, ikke tilsidestrettes af bestemmelserne i denne bekendtgørelse. Først og fremmest er det Psykologforeningens opfattelse, at man her er sprunget over, hvor gærdet var allerlavest. Der burde være foretaget en konkret gennemgang af de lovkomplekser, der findes på det offentlige område og fastsat konkrete og præcise regler og rammer for journalføringen på disse områder. Bestemmelsen efterlader en alt for stor grad af usikkerhed. Begrebet regel er her ikke defineret. Det kan derfor betyde alt, fra noget, der er fastsat i et cirkulære eller en lov, til lokale arbejdsgiver-bestemte regler. Hvis det sidste er tilfældet, vil enhver offentlig arbejdsgiver kunne skrive sig ud af psykologlovens bestemmelser. Det vil være helt urimeligt og næppe heller lovmedholdeligt, idet der i psykologlovens lovtækt eksempelvis indgår bestemmelser om, hvor lang tid journaler skal opbevares. Og det er tvivlsomt, om man på lokale arbejdssteder kan sætte lov ud af kraft.

Der findes en lang række andre problemer i bekendtgørelsen om autoriserede psykologers journalføring. DP er for tiden igang med at afklare de juridiske forhold i samarbejde med vores advokat. Vi vil senere søge en yderligere juridisk afklaring, eventuelt igennem Justitsministeriet. Men der er næppe tvivl om, at uanset hvad en sådan afklaring måtte kunne bringe, så vil der stadig findes en række praktiske problemer, der ikke er taget højde for. Ligeledes er der områder, hvor teksten i bekendtgørelsen er meget generende i forhold til en umiddelbar praktisk psykologudøvelse.

I første omgang vil vi opfordre de psykologer, der har problemer med bekendtgørelsen til at søge en afklaring via Psykolognævnet. Vi vil også meget gerne, i det omfang, hvor det stilles spørgsmål, hvad enten det er skriftligt eller mundtligt, have orientering om det i Psykologforeningens sekretariat. Vi vil dermed have bedre muligheder for at oparbejde et materiale, der kan anvendes til en eventuel revision af den bekendtgørelse, der nu foreligger.

Autoriserede psykologer og journalpligt

Autoriserede psykologer skal føre ordnede optegnelser over deres virksomhed efter nærmere retningslinier fastsat af socialministeren Det siger § 14 i 'Lov om psykologer', som trådte i kraft første januar 1994. To medlemmer af Psykolognævnet har set på den nye bekendtgørelse og giver her deres kommentarer.

Der er mange forhold omkring autoriserede psykologers journalpligt, som langt fra er afklaret. Sekretariatet i psykolognævnet er indstillet på at udsende en vejledning til denne bekendtgørelse, men de mangler at få et overblik over, hvor problemfeltene er. Vi vil derfor opfordre medlemmerne til i skriftlig form at pege på uklarheder, fortolkningsproblemer m.m. og sende dette til Psykolognævnet, Slotsholmsgade 6, 1216 København K og gerne med en kopi til den juridiske medarbejder i Psykologforeningen, Josephine Fock. På den måde kan der skabes basis for, at der senere kan komme en vejledning, som tager højde for de fleste uklarheder og fortolkningsmuligheder.

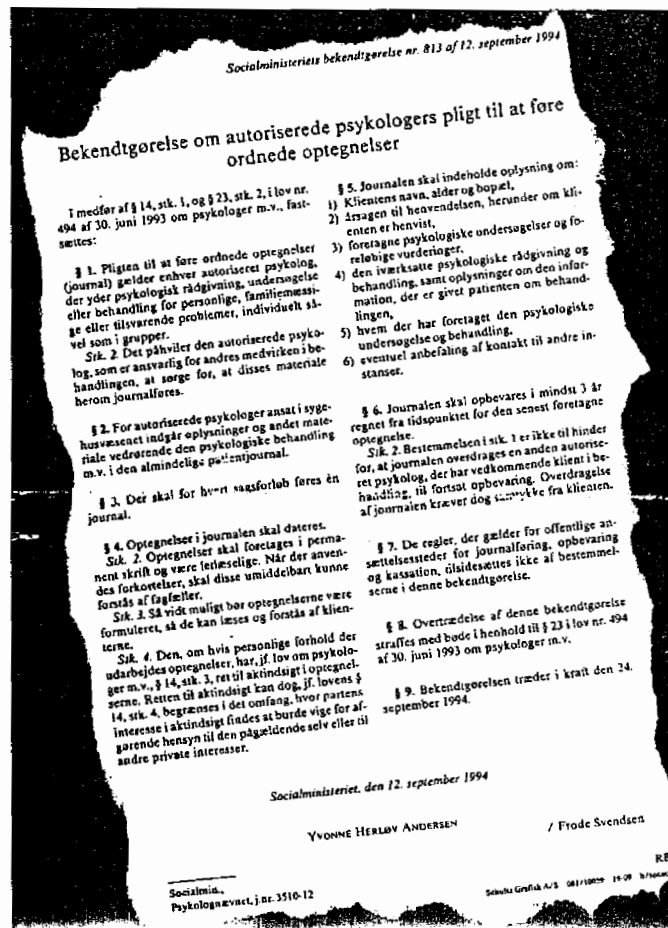
Hvor får bekendtgørelsen betydning.

Loven og bekendtgørelsen omfatter kun autoriserede psykologer. Ikke autoriserede psykologer kan være omfattet, hvis det er en autoriseret psykolog, som er ansvarlig for den ikke autoriserede psykologs medvirken.

Det har i Psykolognævnet været drøftet hvilken status, psykologloven har i forhold til andre mere generelle love eller bekendtgørelser, som også dækker psykologers arbejdsområde. Konklusionen på fortolkningen af dette er, at psykologloven som hovedregel vil gøre for andre love og bekendtgørelser, hvis de oplyder intentionerne i psykologloven. Hvis man som autoriseret psykolog skal afklare,

om bekendtgørelsen om journalpligt har betydning for ens fremtidige arbejdsform, skal man derfor starte med § 7 i bekendtgørelsen: 'De regler, der gælder for offentlige ansættelsessteder for journalføring, opbevaring og kassation, tilstedes ikke af bestemmelserne i denne bekendtgørelse'.

Hvis du er offentlig ansat, eller ansat i en selvejende institution, som helt eller i overvejende grad finansieres af det offentlige, skal du undersøge hvilke regler for journalføring, der er gældende for dig. Lever disse regler op til bekendtgørelsens § 1 til § 6, så får denne bekendtgørelse ingen praktisk betydning for dig i

dit arbejde fremover. For autoriserede psykologer ansat i sygehusvæsenet er det præciseret i § 2, at der indgår 'oplysninger og andet materiale vedrørende den psykologiske behandling m.v. i den almindelige patientjournal'.

Hvis du er privatansat eller privatpraktiserende, vil denne bekendtgørelse fremover være bestemmende for, hvorledes du fører journal (såfremt typen af dit arbejde er omfattet af kravet om journalføring, se om dette senere).

Det har i Psykolognævnet været drøftet, om der var mulighed for anonym rådgivning, eller om indledende samtaler kunne undtages fra kravet om journalføring. Denne fravigelse er blevet afvist med henvisning til, at psykologloven eksplicit siger, at 'autoriserede psykologer skal føre ordnede optegnelser over deres virksomhed'. Samtidig fortolkes de forskellige regler også således, at hvor der inden for det offentlige eksisterer regler om tilbud om anonym rådgivning, vil disse tilbud ikke blive berørt af bekendtgørelsen om autoriserede psykologers notatpligt. Der er både her og en del andre steder uklarhed om hvilken lov eller bekendtgørelse, der er den gældende.

Hvilket arbejde omfattes af journalpligten?

Som tidligere citeret fra psykologloven, så skal der føres ordnede optegnelser over autoriserede psykologers virksomhed. Uden en yderligere præcisering ville dette betyde, at f.eks. undervisere og personaleudvælgere skulle føre journal over deres arbejde. I bekendtgørelsen er det blevet præciseret, at journalpligten retter sig mod 'Minisk/behandlingsmæssigt arbejde: ... psykologisk rådgivning, undersøgelse eller behandling for personlige, familiemæssige eller tilsvarende problemer, individuelt såvel som i grupper'.

Det betyder f.eks., at når man arbejder som autoriseret psykolog som supervisor for andre psykologer eller arbejdspladser, så er man ikke omfattet af journalføringspligten, og superviserende kan ikke kræve aktindsigt i optegnelserne. Ligeledes vil træningsforløb med personalegrupper nok ikke være omfattet, mens et opslået tilbud om gruppeteri vil være omfattet. Usikkerheden går på, at der i nogle former for træningsforløb med en personalegruppe f.eks. ikke tages ud-

gangspunkt i at skulle arbejde med personlige, familiemæssige problemer, mens der i andre former for træningsforløb arbejdes med en del personligt materiale. Her er der fortsat brug for en tydeligere afgrænsning af, hvorledes bekendtgørelsen skal fortolkes.

Hvad skal journalen indeholde?

I følgeskrivelsen til bekendtgørelsen præciseres det, at journalpligten også omfatter oplysninger om psykologiske undersøgelser, herunder råmateriale, hvilket betyder klientens svar i forhold til f.eks. en test. Der har været ført forskellige sager mod psykologer, som ikke har været interesseret i at udlevere svarmateriale, som ligger til grund for en erklæring. Indtil videre indebærer den juridiske fortolkning af retten til aktindsigt, at også råmateriale kan kræves udleveret.

Der står dog også eksplicit, at retten til aktindsigt kan begrænses, ... hvor partens interesse i aktindsigt findes at burde vige for afgørende hensyn til den pågældende selv eller til andre private interesser'. Hensynet kunne f.eks. gælde børns udteklæring, men der vil altid være tale om et skel mellem selv eller til andre private interesser. Hensynet kunne f.eks. gælde børns udteklæring, men der vil altid være tale om et skel mellem selv eller til andre private interesser. Hensynet kunne f.eks. gælde børns udteklæring, men der vil altid være tale om et skel mellem selv eller til andre private interesser.

Har du spørgsmål til psykologers journalpligt - ring til Psykolognævnet på telefon: 33 92 45 23

Journalen skal indeholde oplysninger om navn, alder og bopæl på klienten, men ikke nødvendigvis CPR-nummer. Der skal oplyses om årsagen til henvendelsen, og om klienten er henvist. De foretagne psykologiske undersøgelser og foreløbige vurderinger skal noteres ned. Det skal fremgå, hvem der har foretaget undersøgelser og behandlingen samt hvilken iværksat psykologisk rådgivning og behandling klienten har modtaget. Det skal også fremgå hvilken information, klienten har fået om behandlingen. Endelig skal det noteres, om klienten er blevet anbefalet at kontakte andre instanser.

Hvor omfattende skal disse oplysninger

ger så være? Det fremgår ikke eksplicit af bekendtgørelsen, hvor detaljeret der skal beskrives i forhold til f.eks. de terapeutiske samtaler. Efter vores vurdering vil journalen for et kortvarigt rådgivningsforløb kunne rummes inden for teksten på en A4-side (og vil i omfang og udformning f.eks. kunne sammenlignes med de udskrivningsbreve, der udformes efter endt behandling inden for hospitalsvæsenet). Det vil dog afhænge af psykologens eget behov for at gøre sig notater af indhold og forløb. Jo mere omfattende disse er, jo mere fyldig bliver journalen også. Ved længere forløb, med f.eks. både undersøgelse og behandling, vil journalen selvfølgelig blive mere omfattende.

Journalen skal opbevares i mindst tre år efter den seneste optegnelse. I følgeskrivelsen understreges det, at det er fortløbet materiale, og opbevaring og kassation skal foregå på betryggende måde. Det er ikke her eller i bekendtgørelsen præciseret, hvem der er ansvarlig for opbevaring og kassation i udfaldet af en psykologs pludselige død.

Psykologens faglige udvikling og journalpligten

Vi støder på nogle problemer med grænsestrøg også her. Man kan forestille sig en psykolog, som går i supervision og derfor har brug for at gøre sig notater om sine egne reaktioner i det terapeutiske forløb, bearbejde dette hos supervisor for dermed at være bedre rustet til ikke at løbe ind i en modoverføring næste time, eller hvad det nu kunne være. Hvor placerer disse notater sig så i forhold til de pligtige ordnede optegnelser? På den ene side indeholder de iagttagelser, vurderinger og beskrivelser af klienten, på den anden side er de også faglige refleksioner over egne personlige forhold, hvilket jo er klienten uvekkommende.

Her ligger muligheden for et 'dobbel bogholderi'. Men er det muligt at nægte disse udleveret uden at overtræde reglerne for journalpligt. Kan de accepteres i en særlig udformning, f.eks. anonymiseret, eller mister vi en mulighed for at arbejde på skrift med vores personlige og faglige udvikling i relation til klientsager?

Cand.psych. Jytte Freisleben & Cand.psych. Kuno Sørensen. Begge medlemmer af Psykolognævnet, udpeget af Dansk Psykolog Forening.

midler. I 1993 er anvendt alle fondens midler - afkast såvel som bidrag - samt yderligere særlige midler fra AAK på 75.000 kr., ialt ca. 250.000 kr til forskellige former for opkvalificering af medlemmer uden arbejde.

Midlerne er anvendt til typisk tre typer aktiviteter:

- individuelle tilskud, herunder tilskud til delta-

gelse på private arrangerede kurser. Reglen er, at der skal lægges en egenbetaling på 25 % dog mindst 300 kr.

- Seminarer for arbejdsløse.

- Fri midler til andre tiltag for arbejdsledige, såsom jobsøgningskurser og specielle arrangementer.

*Psykoagruppør led GF
Sæmmer, feb 94*

Beretning for Autorisationsnævnet

Autorisationsnævnet har fra april 1992 til januar 1994 holdt 17 møder.

Den tidligere formand for nævnet Hans-Henrik Pedersen måtte i april 1992 trække sig fra nævnet grundet arbejdsmæssige forhold. Nævnet har derfor i perioden bestået af Kuno Sørensen som formand, som autoriserede medlemmer Poul Jørgensen og Ingrid Jastram Larsen, og som ikke autoriserede medlemmer Annemarie Damtoft og Mette Skovgård Christensen.

Størstedelen af nævnets arbejde har været behandling af autorisationsansøgninger. Til og med januar 1994 er der i Dansk Psykolog Forening blevet udstedt i alt 1487 autorisationer, som svarer til 47 % af foreningens kandidatmedlemmer.

Via artikel i Psykolog Nyt har nævnet gjort opmærksom på krav til gruppesupervisionen, idet tværfaglige grupper (med f.eks. pædagoger og sygeplejersker) ikke godkendes i forhold til autorisation. Disse skærpede krav har på den ene side betydet, at visse psykologer er kommet i klemme, da de har været på arbejdspladser, hvor der er tradition for tværfaglig supervision. På den anden side har vi fået positive tilbagemeldinger fra både arbejdspladser og uddannelsessteder om, at der er en skærpet bevidsthed om styrken ved at psykologer også modtager gruppesupervision blandt fagfæller.

Nævnet har indgået i drøftelser af stillingstagen til efteruddannelsesforløb i Grønland, hvor det på grund af det meget lave antal psykologer ikke har været muligt at få tilstrækkeligt kvalificerende supervision. Nævnet har derfor i konkrete tilfælde dispenseret fra de gældende regler.

Det har været overvejet, om man fra foreningens side kunne etablere et supervisionsnet, således at supervision og superviserende lettere ville kunne finde sammen. Ligeledes har det været drøftet, om der skulle formaliseres en supervisorgodkendelse i forhold til autorisation. Af ressourcemæssige grunde er begge disse planer ikke blevet realiseret. Ved forespørgsel til nævnet har medlemmer kunnet få oplyst om en psykolog vil kunne godkendes som supervisor. Nævnet har ligeledes anerkendt, at psykiateres supervision i et begrænset omfang kunne indgå. For andre faggruppers vedkommende har nævnet i enkelte tilfælde godkendt personer som superviserer. Sammenfattende er kravene til disse, at de skal have en specialviden, der er relevant for det psykologiske arbejde. Denne specialviden skal ækvivalere det akademiske niveau, og vedkommende skal have forsket, teoretiseret og praktiseret på området.

Nævnet har modtaget en klage over, at et medlem med en udenlandsk psykologuddannelse ikke kunne få medregnet kvalifikationer fra denne uddannelses afslutning. Medlemsnævnets uddannelse skulle ifølge universitetet suppleres med eksaminer i Danmark for den ækvivalerede en cand. psych. eksamen, og dette har bestyrelsen i afvisningen af klagen også lagt vægt på. Generelt får nævnet ofte forespørgsler om, hvorvidt arbejds- eller uddannelsesforløb umiddelbart for kandidateksamen kan tælle med, men de er alle blevet afvist.

Nævnet har internt drøftet det faglige og etiske ansvar, som nævnet har i forbindelse med ansøgninger fra medlemmer, hvor nævnet på baggrund af ansøgningsforløbet bliver usikker på medlemmets habilitet som psykolog. Det er fortsat et område, hvor der er behov for en mere

åben debat blandt andet om supervisorers ansvar ved deres medvirken til, at et medlem kvalificerer sig til autorisation.

Nævnet har fået to etiknævnsager til udtalelse. Der er i "regler om autorisation og autorisationsnævnet" ikke præciseret så meget om nævnets fremgangsmåde og handlemuligheder. Dette har nævnet savnet i de konkrete sager. Nævnet har også behandlet en ansøgning fra et medlem, der har en tidligere alvorlig straffesag. Også her har nævnet savnet mere præcist formulerede rettigheder og pligter, både for medlemmerne og for nævnet.

Autorisationsordningen er fortsat en generalthiordning og omfatter dermed alt praktisk psykologarbejde, hvor psykologen i egenskab af

Beretning for Etiknævnet

I den løbende 2-årige periode har Etiknævnet mærket et stigende arbejdspress med stigende sagsantal, og med større mængder af akter og korrespondancer.

Der har været afholdt 22 møder. Der er ialt indsendt 55 sager (26 i 1992 og 29 i 1993). Heraf er 46 sager afgjort. (16 i 1992 og 30 i 1993). 5 sager er under sagsbehandling, og 4 er nyindkomne.

I 27 sager er arbejdet vurderet til at være i overensstemmelse med de nordiske etikregler, i 4 tilfælde dog ledsaget af en kollegial vejledning.

I 19 sager er der givet påtale, i 3 tilfælde så alvorligt, at der for 1 psykologs vedkommende er sket eksklusion af DP, og for 2 psykologer sket indstilling til at autorisationen sættes i bero for en periode. En sådan sanktion har ikke tidligere været taget i anvendelse. Den har derfor været drøftet med bestyrelsen, også set i lyset af, at autorisationskompetencen pr. 1.1.1994 overgik til det nyoprettede Psykolognævnet. Centralt i disse tilfælde står så vidtgående sammenblanding af professionelle og personlige interesser, at klienten ganske svigtes i sine legitime forventninger om respekt for sin person og sine problemer.

9 sager er blevet afvist som ikke fagetisk relevante. Det har drejet sig om blandt andet økonomiske mellemværender, fyringer, samarbejdsvanskeligheder og klage over et healingscenter,

*→ et med. om de faglige
initiativ til etablering af*

fagperson, udøver erhvervs- og virksomheds eller forskning i relation til individer, grupper eller organisationer. Nævnet er dog ofte blevet mødt med den fejlagtige forestilling om, at kun klinisk arbejde er kvalificerende. Der har derfor ofte været behov for en mere fyldig brevveksling til medlemmer, hvis arbejdsområder har været lidt mere utraditionelle, f.eks. inden for pædagogisk psykologi, visse arbejdspsykologiske felter og områder, hvor den teoretiske forskning er dominerende.

Jævnfør beslutning på generalforsamlingen i 1992: "Såfremt der indføres en offentlig autorisation standser arbejdet med Dansk Psykolog Forenings egen autorisation", er nævnet ophørt med sit arbejde fra januar 1994.

hvor klagen ikke på nævnets anmodning konkretiseres med hensyn til den ansatte psykologs arbejde.

21 forespørgsler er blevet besvaret skriftligt. De har været af meget forskellig karakter, bl.a. om annonceringsetik, tavshedspligt samt brug af anatomisk korrekte dukker.

I 1 tilfælde forespurgt en kommune om det fagetiske problematiske i, at to psykologer (en privatpraktiserende og den kommunalt ansatte psykolog) kunne komme frem til to helt forskellige vurderinger af den samme klient.

Der har været mange telefoniske forespørgsler, bl.a. vedr. mulighederne for at forsvare sig imod presseskriverier; vedr. tavshedspligt; men også i en del tilfælde vedr. fremgangsmåde i komplicerede faglige problemstillinger, hvor det fagetiske indgår, men ikke som det fremherskende, og hvor det største behov snarere synes at dreje sig om faglig supervision/kollegial drøftelse.

De sager, der indbringes for Etiknævnet, er stadig overvejende erklæringsager, hvor klageren er blevet "taberen". Med hensyn til børnesagkyndige undersøgelser har nævnet i denne periode dog kun i få tilfælde fundet anledning til påtale. Det fremgår, at en del af klagerne er bekendt med, og henviser til. DP's pjeces: "Vejledende Retningslinier for Undersøgelser i Retssager

Bestyrelsesmødet torsdag den 7. februar 1994

Udkast til referat

Deltagere: Jógvan Petersen, Iben Henningsen, Thomas Iversen, Zenia Jepsen, Hanne Jørgensen, Charlotte Mikkelsen, Ernst Olsen, Mugge Pinner, Jens Erik Rød, Hans Weltzer, Berit Sander samt Ole Múnster og Preben Følved (sekretariatet).

Afbud: Hysse Forchhammer, Ellen Dreyer, Anette Kofod og Claus Rasmussen.

Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. januar 1993
Referatet blev godkendt med den bemærkning, at bestyrelsen skal godkende materiale, der udsendes i DP's navn.

Beslutningstemaer til Generalforsamling 1994

Valg af op til 4 dirigenter og op til 5 medlemmer af forslagsgruppen.
Som dirigent foreligger tilsagn fra:

Aksel Mortensen
Kuno Sørensen
Lene Sahlholt
Morten Nissen

Som forslagsgruppe foreligger tilsagn fra:

Jørn Nielsen
Ebbe Ro Madsen
Lisette Jespersen
Poul Jørgensen

Vedtægelse af forretningsorden
Den hidtidige forretningsorden optrykkes som bilag med den ændring, at generalforsamlingen bandedes, og at der på baggrund heraf skrives et referat, der kan læses samlet og uden henvisninger til andre papirer.

Beretning for foreningens virksomhed i de forløbne år
Beretningen er sendt til trykning.

Forelæggelse af det reviderede regnskab til godkendelse

Regnskabet og udkast til bestyrelsens bemærkninger til regnskabet blev godkendt. Bemærkninger fra de kritiske revisorer blev taget til efterretning.

Beskæftigelse og efteruddannelse
Jógvan Petersen, Hysse Forchhammer, Iben Henningsen, Jens Erik Rød, Berit Sander og Hans Weltzer fremlægger følgende forslag:

DP har hidtil prioriteret indsatsen mod at nedbringe ledigheden blandt psykologer. Det er sket ved, at vi har haft to sideløbende aktiviteter rettet mod henholdsvis

a) individet, dvs. aktiviteter rettet mod medlemmerne med det formål at give medlemmerne kvalifikationer og motivation til nye arbejdsområder,

b) markedet, dvs. aktiviteter rettet mod at øge efterspørgslen efter arbejdskraft.

DP skal fremover

- 1) intensivere indsatsen til nedbringelse af arbejdsløsheden blandt psykologer og profilering af psykologstaben.
- 2) integrere indsatsen mod nedbringelse af arbejdsløsheden i psykologforeningens øvrige udvalg og aktiviteter, således at disse understøtter indsatsen på beskæftigelse/profileringssområdet.
- 3) skabe balance mellem den indsats, der gøres i forhold til henholdsvis individ og markedet. Hovedvægten lægges fremover på aktiviteter rettet mod at øge efterspørgslen efter psykologarbejdskraft.
- 4) udvælge indsatsområderne efter en analyse og prioritering, og via konkrete projekter påpege behovet for psykologarbejdskraft overfor potentielle arbejdsgivere.

Zenia Jepsen og Charlotte Mikkelsen fremlægger et alternativt forslag til punkt 3) og 4):

- 3) At indsatsen for at nedbringe arbejdsløsheden fortsat rettes mod såvel arbejdsmarkedet, ved at profilere og udbygge efterspørgslen på psykologarbejdskraft, som mod det enkelte medlem, ved oprustningen af ledige psykologer, via øgede kvalifi-

kationer og opdatering af faglig kunnen. Hermed sikres, at der skabes en balance mellem den indsats, der gøres i forhold til potentielle psykologarbejdsmarkeder samt gruppen af ledige i DP.

- 4) At specifikke indsatsområder udvælges på baggrund af en analyse og prioritering i forhold til såvel arbejdsmarked som arbejdsstyrke. På baggrund heraf kan DP via konkrete projekter udvikle og påpege behovet for psykologarbejdskraft over for mulige arbejdsgivere, og samtidig vejlede de ledige med henblik på en forbedring af deres jobmuligheder via aktiv jobøgning inden for udvalgte områder.

Afsnittet om efteruddannelse ændres i handlingsplanen, så det klart fremgår, at efteruddannelse er rettet mod psykologer i faste stillinger. Derudover beskrives indsatsen rettet mod psykologer i løsere ansættelsesforhold.

En fremtidig sygesikringsordning
Det fremlagte forslag til sygesikringsordning blev godkendt med den bemærkning,

at forslaget skal inkorporere resultaterne af evalueringen af den nuværende forsøgsordning, som forventes afsluttet i august 1994, at forslaget mangler en principiel diskussion af, om der skal sættes på en "lægeordning", dvs. at man søger om et vist antal ofte begrænsede (fuldtidsydernumre eller en "landlægeordning", hvor man har ret til at oprette en klinik, hvis man opfylder bestemte kvalifikationer.

Derudover ønskede Ernst Olsen, Iben Henningsen og Zenia Jepsen, at den generelle ordning ikke burde rette sig mod de 18-24 årige unge men mod grupper med større behov. Konkret pegede de på kronisk somatisk syge og deres pårørende.
Mugge Pinner tog afstand fra forslaget bl.a. fordi det er problematisk at udarbejde et forslag for evalueringen, og fordi forslaget er rettet mod den forkerte gruppe.

Videreuddannelse

Der var enighed om forslaget i handlingsplanen.

Overenskomst 1993/97

Der var enighed om, at beskæftigelses-situationen samt forbedrede mulighe-

der for efter- og videreuddannelse ønskes centralt placeret i de generelle krav. Uddannelseskrav i forbindelse med Psykologlov vil indgå som Psykologforeningens højest prioriterede specielle krav. Endvidere var der enighed om handlingsprogrammets afsnit om løn- og ansættelsesforhold.

Bestyrelsen ønsker en særskilt diskussion på generalforsamlingen om, på hvilken måde kravet om nedsat arbejdstid skal kombineres med kravet om fuld lønkompenstation og/eller kravet om fuld beskæftigelseskompenstation.

Bestyrelsen ønsker i øvrigt at drøfte krav og politik på generalforsamlingen.

Århus kontorets bemanding

Bestyrelsen var enig om, at fremlægge følgende forslag til beslutning: Generalforsamlingen vedtog i 1992 at fortsætte forsøgsordningen med sekretariatsbemanding af Århus kontoret i en to-årig periode. Bestyrelsen foreslår bl.a. på baggrund af regionsstyrelsens positive indstilling, at ordningen fortsætter som hidtil.

Der foreligger derudover forslag fra Verner Sønderby, som stiller forslag om at stillingen permanentgøres med 25 ugentlige timer og ikke som i dag 15 timer ugentlig.

Der fremlægges særskilt begrundelse for de 2 forslag på generalforsamlingen.

Vedtægtsændringer

Der fremsættes følgende forslag til vedtægtsændringer:

- Videreuddannelsesnævnet.
- Uddannelsesfond.
- På ekstraordinær generalforsamling (Godkendt med enkelte ændringer).
- Autorisationsbestemmelserne udgår.
- Kurasaudvalgets vedtægtsfæstelse.
- Opstilling af kandidater til bestyrelsen.
- Formandshonorering (fremsættes af 3 bestyrelsesmedlemmer).
- Yvonne Kronberg: Forslag om vedtægtsændringer i paragraf 7, hvor det ønskes, at sektionsstyrelsens medlemmer kan vælges for 2 år ad gangen. Bestyrelsen støtter forslaget.

Fastlæggelse af foreningens arbejdsopgaver i de kommende 2 år
Handlingsprogrammet blev endelig godkendt med de ovenfor anførte bemærkninger samt den tilføjelse, at der lægges op til beslutning på Generalforsamlingen om, at der åbnes mulighed for, at DP kober et nyt hus,

fordi det nuværende er ved at være for lille. I givet fald vil huskøbet skulle finansieres af Bistandsfonden, og hvor DP lejer sig ind i lokalerne.

Forslag fra medlemmer

Arno Norske: Redaktøren af Psykolog Nyt ønskes opnormeret til 3/4 tid. Der er enighed om intentionerne i forslaget, men bestyrelsen finder, at generalforsamlingsbeslutninger bør være mere generelle, og at der herefter er op til bestyrelsen/sekretariatet at udmønte beslutningerne som en integreret del af tilrettelæggelsen af det daglige arbejde.

Jens Berthelsen: Ønsker at opprioritere det redaktionelle arbejde med Psykolog-Nyt. Bestyrelsen støtter forslaget.

Else Nissen: Ansættelse af en konsulent til rådgivning af opstart af privatpraksis. Bestyrelsen støtter intentionerne i forslaget, men støtter ikke forslaget om, hvordan udmøntningen skal ske.

Niels Borg: (3 forslag) 1) At der rejses OK-krav om at alle psykologer i fællesforvaltningerne får arbejdsgiverbetalt efteruddannelse. 2) At der arbejdes for at DP arbejder for at bevare paragraf 2 tilknyttet til de kliniske psykologer i folkeskolen. 3) At der rejses OK-krav om tillæg til psykologer med den 2-årige efteruddannelse. Bestyrelsen støtter forslagene.

Anna Pontoppidan: (2 forslag) 1) Kritik af Etiknævnets afgørelse i en konkret sag. Bestyrelsen finder, at ethvert medlem har ret til at fremsætte forslag, men dette forslag kan ikke leve op til de etiske retningslinier om at holde sagen anonym. Desuden er det en verserende sag, hvor en beslutning i givet fald blive truffet på et foreløbigt grundlag. Endelig har bestyrelsen bemærket, at det er en bisidder og ikke en part i sagen, der rejser klagen. Bestyrelsen anbefaler, at kritikken af Etiknævnet i stedet rejses i forbindelse med diskussionen af Etiknævnets beretning og i den forbindelse retningslinierne for nævnets arbejde.

2) At Generalforsamlingen betænker sig vel for at anerkende selskab for transpersonel psykologi i foreningens regi. Bestyrelsen har ikke en indstilling til forslaget.

Fastlæggelse af budget for de kommende 2 år, herunder fastlæggelse af kontingent, bistandsfondbidrag og uddannelsesfondprocent

Bestyrelsen har tidligere vedtaget budget. I budgettet indgår desuden ekstraordinære udgifter til EDB.

Valg af formand for 2 år
Jógvan Petersen genopstiller

Valg af 8 medlemmer til bestyrelsen for 2 år samt suppleanter for disse

Følgende medlemmer kandidere:
Finn Bech-Nielsen, Birgitte Hysse Forchhammer, Iben Henningsen, Per Ingolf Hensen, Joan Amalie Holck, Thomas Iversen, Zenia P. Stengaard Jepsen, Charlotte Mikkelsen, Merete Mikkelsen, Lisa Birgitte Mulvad, Arno Norske, Eva Mugge Pinner, Berit Lena Sander, Inger Tolstrup og Hans Weltzer.

Meddelelse af valget af 2 studerende medlemmer af bestyrelsen jfr. § 7 stk. 5

Valg af 2 kandidatmedlemmer til Etiknævnet for 4 år samt af suppleanter for disse. Hvert 4. år vælges desuden 1 formand for 4 år.

På valg i 1994 er:

Poul Ingemann Nielsen
Kirsten Pedersen og
suppleant Lene Istrup
(som ikke genopstiller)
Mariann Hansen (formand) og
suppleant Poul N. Christensen

Medlemmerne på valg er forespurgt om genopstilling med svarfrist 4.2.

D.d. foreligger tilsagn om genopstilling fra

Poul Ingemann Nielsen
Mariann Hansen
Solvej Østerlund

Valg af 2 kandidatmedlemmer til Autorisationsnævnet for 4 år samt suppleanter for disse. Hvert 4. år vælges desuden 1 formand for 4 år. Generalforsamlingen 1992 besluttede, at Nævnet skulle indstille sin virksomhed ved indførelse af en offentlig autorisationsordning. Bestyrelsen har fremsat forslag til vedtægtsændringer i overensstemmelse hermed.

Dette dagsordenspunkt er kun medtaget af formelle grunde. Der er ikke opstillet kandidater til Nævnet.

Valg af 2 kandidatmedlemmer til Bedømmelsesnævnet for 4 år samt af 2 suppleanter for disse.

På valg i 1994 er:

Bente Nortoft og Jørgen Wandall, samt suppleant Carsten Stühr Nielsen.

Valg af revisorer og suppleanter for disse jfr. § 18.**På valg er:**

Aksel Mortensen og Sten Martini (som begge genopstiller) samt suppleant Elsa Schmidt (som ikke ønsker genvalg).

Eventuelt**Godkendelse af EDB-projekt****Bestyrelsen besluttede**

- at sekretariatet i samarbejde med den tilknyttede edb-konsulent anskaffer hardware i overensstemmelse med ovenstående,
- at sekretariatet i samarbejde med edb-konsulent anskaffer programmer,
- at bestyrelsen bevilger 1 mio. kroner til nævnte anskaffelser.

Sekretariatet bemyndiges til at bestemme valget af system.

Etikssager

Der forela grundlagsmateriale for en sag vedr. en sag om forespørgsel vedr. healer/autorisation af DP. Bestyrelsen er enig i Nævnets indstilling og finder at foreningen må indskærpe den pågældende, at healing ikke hører under de videnskabelige, psykologiske discipliner, hvorved den type af færdigheder ikke indgår i autorisationen.

Optagelsessag

I en optagelsessag ønskede bestyrelsen, at optagelsen stilles i bero indtil der foreligger en klarere belysning af sagen.

Emner til Psykolog-Nyt

Hans Weltzer blev opfordret til løbende at orientere om det internationale arbejde.

Endvidere opfordrede bestyrelsen til at genoptage debatten om de faglige skaber.

Orientering om MPH-uddannelserne

Udsat til næste møde.

Deltagelse i verdenstopmode om social udvikling

Bestyrelsen besluttede, at DP deltager i den parallelle NGO-konference i forbindelse med verdenstopmodet om social udvikling, og at DP afholder udgifter

i forbindelse hermed samt at der hurtigt nedsættes en arbejdsgruppe, der stiller forslag til emne og form for aktiviteter.

Meddelelser - "Siden sidst"

Meddelelserne blev taget til efterretning.

Eventuelt

Jøgvæn Petersen orienterede om en opstramning af proceduren i afslagsager i Magiaternes Pensionskasse.

Sekretariatet udarbejder forslag til retningslinier for administration af Uddannelsesfonden.

Efterretningssager**Sagerne blev taget til efterretning:**

- Landsforeningen Påvørende til Sindslidende blev bevilget gratis abonnement på Psykolog-Nyt.
- Autorisationsnævnet blev bevilget en middag til de personer, der har været involveret i foreningens autorisationsarbejde.
- Fagbevægelsen 8. marts 1994 får ikke tilskud til arrangementet "Kvinder mod krig".
- Familieværkstederne i Randers får ikke tilskud til et amtskommunalt seminar.
- Der udarbejdes retningslinier for tildeling af tilskud til godkendelse i bestyrelsen.
- Ian Racliffe indstilles til optagelse i DP.

Referater er ikke artikler og skal derfor være korte og præcise, jf. referat fra bestyrelsemøderne

- Undgå restancer.
- Undgå renter.
- Undgå tab af skattefradrag.
- Betal dit kontingent i tide.

Stillingsændringer

Cand psych. Tove Winther Kvist, 01.01.94, Askovgården, Københavns Kommune.

Cand psych. Sten Frantzén, 01.01.94, Bornerådsgivningscentret, Esbjerg, Ribe Amt.

Cand psych. Ulla Skern, 01.01.94, Socialcenter Sundby Nord, Københavns Kommune.

Cand.pæd.psych. Kirsten Damgaard, 15.02.94, AMU-Center København, Københavns Amt.

Cand.psych. Jørgen Koføed Rasmussen, 01.02.94, Arbejdstilynet, Ribe Amt.

Cand.psych. Kurt Keller, 01.02.94, Datalogisk Institut, Københavns Universitet.

Cand.psych. Stine Enevoldsen, 17.02.94, Rana Sykehys, Norrland fylkekommune, Norge.

Cand.psych. Tine Forsberg, 01.01.94, Studie- og Erhvervsvejledningen, Københavns Universitet.

Cand.psych. Lisheth Fagerli, 15.02.94, Larkollen Ungdomspsykiatriske Behandlingshjem, Norge.

Cand.psych. Carl-Christian Tang Petersen, 07.02.94, Arbejdsmedicinsk Klinik, KAS, Glostrup.

Cand.psych. Juno Calmer Kristensen, 01.03.94, Københavns Sundhedsvæsen, Distriktspsyk. Center, Tietgensgade.

Cand.psych. Claus Haugaard Jacobsen, 01.02.94, Afd. B14-B15, Aalborg Psykiatriske Sygehus, Nordjyllands Amt.

Cand.psych. Jørgen Steen Christensen, 01.02.94, Proccs ApS, Hellerup.

Cand.psych. Connie Lauridsen, 01.02.94, Psyk. afd., Hvidovre Hospital.

Cand.psych. Lisette Jespersen, 01.02.94, BST Storkøbenhavn ApS.

Cand.psych. Mads Greve Haaning, 01.01.94, Forsknings- og Udviklingscenter, Kommunehospitalet, Københavns Sundhedsvæsen.

Cand.psych. Birthe Palmblad, 15.02.94, Aalborg BST-Center og Arbejdsmedicinsk Klinik.

Cand.psych. Jette Kornbeck, 01.01.94, Familiehuset, Bramming Kommune.

Cand.psych. Eva Tornquist, 01.01.94, Psykologisk Rådgivning APS, Roskilde.

Cand.psych. Veeravagru Srikanthgamanath, 15.01.94, Privat praktiserende, Horsens.

Cand.psych. Bodil Schrøder, 01.02.94, Psykologisk Klinik, Kolding.

Op mod 90 pct. af klienterne udelukkes fra Sygesikringsordningen

Sammenligner man tallene fra Københavns-forsøget, viser det sig, at en meget stor del af klienterne fravælges i den nuværende ordning, siger psykologen Anne Viskinge Jensen

Af Anne Brockenhuus-Schack

Under Sygesikringsordningen fravælges en meget stor del af de, der har behov for psykolog-hjælp. Det viser de tal, som cand. psych. Anne Viskinge Jensen har opgjort efter forsøgsordningen i København med psykologbistand i almen praksis. Tallet svarer til op mod 90 pct.

«Jeg har haft godt 90 patienter under forsøget og af dem var næsten 50 pct. i krise. Men kun ca. 10 pct. kunne være kommet ind under Sygesikringsordningen. Det betyder, at 90 pct. af dem jeg fik henvist, ville blive valgt fra – enten fordi de faldt for Sygesikringsordningens seks måneders-regel, eller fordi deres krise vedrørte aborter, skilsmisser eller arbejds- og uddannelsesmæssige problemer. Men disse sidste var lige så krise-betonede som de andre».

Moraliserende

«Her kommer der en moraliserende holdning ind i Sygesikringsordningen: Det må ikke være din egen skyld. En anden hindring er aldersreglen. Har du en skizofren søn på 19 år, kan du ikke få hjælp. Fordi sønnen er over 18».

«Selvmordsforsøg er heller ikke medtaget. Det er absurd, at det kun er de pårørende og ikke den, der vil af med livet, der kan få hjælp. Forsøgsordningen i København sætter

Sygesikringsordningen i relief – og viser begrænsningerne. At der stadig er en stor gruppe mennesker, der ikke tilgodeses».

– Betød det noget i forsøgsordningen, at tilbudet var gratis?

«Meget. En del patienter havde ikke kunnet betale et fuldt honorar, men måske en del heraf. Patienterne talte selv om økonomien. Fordelen ved Københavns-forsøget var, at det både var gratis og ubegrænset m.h.t. antallet af gange, patienterne kunne komme her. Derfor kunne behandlingen lægges optimalt til rette efter deres problemer».

Unge i klemme

– Hvad gør de, der ikke kan betale under Sygesikringsordningen?

«Jeg har haft nogle, der ikke har kunnet betale, men som regel lykkes det at få socialforvaltningen til at gøre det. Men forvaltningerne er meget tilbageholdende, når det drejer sig om unge under uddannelse som kun har deres SU. For dem kan en regning på 5-600 kr. om måneden blive et stort problem».

– I Sygesikringsordningen er der også en begrænsning på 12 timer. Er det et problem?

«Kun i få sager. Og da har jeg henvist dem videre, eller de har selv betalt – hvilket de fleste også bedre kan så langt henne i forløbet, hvor de måske kun skal have en time om måneden. De 12 timer er rimeligt til kriser – men der var jo andet og mere i mit projekt – 63 pct., svarende til 57 patienter, havde kortere forløb og 41 pct., svarende til 37 patienter, havde under 11 samtaler».

– Viften af indikationer var bredere end i Sygesikringsordningen...
«Henvisningerne var stort set alle relevante, idet der her var en

stor gruppe mennesker, der fik mulighed for hjælp. Det var på ingen måde luksusproblemer, men torpinte og plagede mennesker med problemer, der i væsentlig omfang var ved at indskrænke deres liv i relation til arbejde, familie og venner. Og mange var i en klar risikogruppe, hvis de ikke havde fået hjælp. De, der fra Sundhedsdirektoratet startede forsøgsordningen, formulerede ønsker om at modvirke den ende cirkel, der viser sig ved medicinmisbrug, uddropning af arbejdet eller uddannelse, social isolation m.v. Nogle var allerede på gale veje. Derfor er der behov for et bredere tilbud, hvor lægerne kan henvises til psykolog».

En del af klienterne var kede af, at de skulle afbryde behandlingen, men alle vidste at forsøget var tidsbegrænset og ingen følte sig som forsøgskaniner. De ikke-afsluttede behandlingsforløb blev henvist videre».

Anne Viskinge Jensen undrede sig under forsøget over, hvor mange der i årevis har lidt af spiseforstyrrelser, uden de har talt med nogen herom. De har skjult det, og end ikke deres egen læge vidste noget om det. Overraskende var også, hvor få unge der blev henvist med personlighedsforstyrrelser – også langt flere end lægerne var klar over. «Henvisningsgrunden er ikke helt ligegyldig, idet lidelsen har betydning for det (tidsmæssige) forløb, patienten skal i gennem».

Forkert tal

– Finn Dam Rasmussen, der har evalueret forsøgsordningen, når frem til, at der er behov for, at en psykolog skal dække en læges henvisninger – altså en 1:1-ordning. Er du enig?

Anne Viskinge Jensen: «Forsøgsordningen i København sætter Sygesikringsordningen i relief» og viser begrænsningerne. (Foto Nina Lemvig-Müller)

«Nej, det er helt urealistisk og svarer ikke til min egen fornemmelse. Jeg er skeptisk over for den måde, han regner sig frem til det resultat. Undersøgelsen har ikke kunnet vise behovet og derfor tog han et fiktivt tal – det antal patienter lægerne ville have henvist, opgjort i en 14 dages-periode. Hvilket er et helt andet tal, end de lægerne reelt henviste i en fri henvissningsperiode på otte uger. Derfor er tallet for højt».

«Mit bud er, at hvis vi havde været fire psykologer med i forsøget og henvisningen havde været fri, havde vi kunnet dække behovet. Jeg har brugt en del af min tid til projektdelen og det giver en mindre kapacitet».

Selv om hun mener, at det er en fordel at være «opdraget» inden for hospitalssystemet og det letter kommunikationen at kunne tale lægernes sprog, ville også en psykolog «udenfor» blive godt modtaget. «I

patienter de praktiserende læger har. Og som psykolog må man være opmærksom på, hvor meget man kan rumme».

– I din rapport skriver du, at lægerne nok havde øje for behovet, men i et vist omfang undervurderede tyngden i patienternes psykologiske problemer. Er det noget generelt?

«Det kræver nok større klinisk erfaring at kunne vurdere tyngden. Derfor er det også vigtigt at undervise lægerne, så de får en mere realistisk vurdering af behandlingen. Jeg skrev ret udfordrige afslutningsbreve til lægerne, hvorved de fik et vist feedback og undervisning».

Kun få af klienterne kom i gruppeterapi. Dette begrundes Anne Viskinge Jensen bl.a. med, at der var problemer med at få lokaler samt en vis modstand hos de henviste. «Kunne jeg være startet for med grupper og have fået sat flere grupper i gang, var flere patienter også kommet gennem ordningen».

Behovet er der

– Hvis du skal konkludere, hvad finder du så vigtigst i forsøget?

«Rapporten viser klart, at de praktiserende læger gerne vil henvise og vil foretrække det, hvis de havde muligheden. Det viser Sygesikringsordningen også, idet hovedsageligt praktiserende læger og kun få sygehus- eller speciallæger bruger ordningen. Når de praktiserende læger er glade for ordningen, skyldes det også manglende alternativer. Institutionerne dækker kun en del patienters behov. Der er også forskel på praktiserende psykiatere og psykologer – og det ved de praktiserende læger godt og vil gerne benytte muligheden for at henvise til psykolog. Der efterlades således ingen tvivl om behovet hos befolkningen og de praktiserende læger».

– Du kan vel ikke udelukke et vist behov hos psykologerne?
«Det væsentligste er vel behovet hos klienterne».

– Selve rapporten har været omtalt i Psykolog Nyt nr. 3.

Autorisation – Hvordan?

Er du autoriseret i forvejen, kan du ved en meget enkel fremgangsmåde få den nye autorisation, læs her hvordan

1. Du skal bestille et ansøgnings-skema i Psykolognævnets sekretariat. Skemaerne ligger klar efter 15. februar.
2. Har du autorisation i forvejen kan du efter udfyldelse af skemaet med nogle få stamoplysninger ved et kryds på skemaet give tilladelse til, at de oplysninger vi har i DP om din efteruddannelse m.v. gives videre til Psykolognævnets sekretariat.
3. Send det afkrydsede skema til DP, og vi ordner resten.
4. DP sender din ansøgning med oplysninger videre til Psykolognævnet, og du vil få svar på din ansøgning derfra.
5. Har du ikke i forvejen autorisation udfylder du det bestilte skema i sin helhed.

Denne ansøgningsprocedure er skriftligt aftalt med Psykolognævnets sekretariat for at gøre det lettere for alle parter.

Proceduren er ny i forhold til vores udmelding til alle medlemmer i brev af 20. december og skyldes en ændret beslutning i Psykolognævnets sekretariat, hvorfra vi tidligere havde hørt, at man kunne nøjes med at indsende sit autorisationsbevis. Nævnssekretariatet ønsker ensartet materiale for alle ansøgere, idet der er tale om en nystartet instans. Oplysningerne er også nødvendige af hensyn til tilsynsopgaven.

Sekretariatet

AUTORISATION AF PSYKOLOGER

1. januar 1994 træder en ny lov om psykologer i kraft, lov nr. 494 af 30. juni 1993.

Herefter må kun psykologer, der har opnået autorisation af Psykolognævnet, kalde sig autoriseret psykolog.

Loven indeholder en beskyttelse af titlen psykolog, så kun personer, der ved et universitet eller anden højere uddannelsesinstitution har bestået kandidateksamen i psykologi eller dermed ligestillet eksamen, må kalde sig psykolog.

Psykolognævnet starter sin virksomhed med virkning fra 1. januar 1994.

Efter lovens overgangsordning kan der gives autorisation til personer,

- 1) der efter 1. januar 1984 har udøvet virksomhed som psykolog i mindst 2 år, og som uddannelsesmæssigt opfylder betingelserne for at blive godkendt efter Dansk Psykolog Forenings autorisationsordning,
- 2) som opfylder Undervisningsministeriets krav for godkendelse af efteruddannelse af kliniske psykologer i folkeskolen.

Ansøgning efter overgangsordningen skal være indsendt senest med udgangen af juni 1994.

Ansøgning om autorisation, herunder ansøgning i medfør af overgangsbestemmelsen, skal ske på et særligt ansøgnings-skema, der efter 15. februar 1994 vil kunne rekvireres i Psykolognævnets sekretariat, Socialministeriet, Slotsholmsgade 6, 1216 København K.

Nævnets autorisationer ifølge lovens overgangsordning vil have virkning fra 1. januar 1994.

Psykolognævnets sekretariat, december 1993.

20 ÅRS JUBILÆUM !

Kritisk psykologisk seminar går sine sidste skridt i teenagesko. Næste gang seminaret afholdes, skal det tage sine første prøvende skridt, der måske bliver et hovedkulds spring ind i de voksnes rækker.

Under alle omstændigheder skal det fejres, og du indbydes derfor til jubilæumsseminar fredag d. 4. marts kl. 16.00 til søndag d. 6. marts kl. 16.00.

Temaet for weekenden vil være "RAMMER DER STRAMMER". Vi vil analysere de betingelser, vi har som psykologistuderende og se på hvilke muligheder vi har for at forbedre vores situation fremover.

Rammerne for vores udfoldelser som studerende bliver i stigende grad indsnævret, der er flere og flere krav, vi skal leve op til, og det synes som om, vi får stadig mindre indflydelse på, hvordan vores studie ser ud.

Nogle gange er det urimeligt frustrerende at være studerende, - har vi fået nok?! Og hvad kan vi så gøre for at forandre vores nuværende betingelser?

I weekenden vil nogle tyske psykologistuderende være vores gæster. For nylig har de deltaget i en besættelse af deres eget fakultet i et forsøg på at forbedre deres studieforhold, herunder indførelse af mere basisdemokrati. De vil undervejs fortælle om deres oplevelser, deres vanskeligheder og succeser. Målet er, at vi kan drage nytte af deres erfaringer, i det omfang vores betingelser ligner hinanden, i vores fremtidige forsøg på at forbedre vores studieforhold.

Så der er lagt op til en spændende weekend, sæt kryds i kalenderen og vær med til at forme det kritisk psykologiske seminars "voksne" år.

Foreløbigt program:

Fredag d. 4. marts.

- Kl. 16 - 18: Indkvartering
- Kl. 18 - 19: Aftensmad
- Kl. 19 - 20: Oplæg v/Kalle Birck Madsen(?) om grundforhold/kategorier i den kritiske psykologi med særlig vægt på subjektbegrebet.
- Kl. 20 - 21: Indledende oplæg om praksisforskning v/Ole Dreier.
- Kl. 21 - 22: Diskussion
- Kl. 22 - ? : "Fri leg", kakao og boller, svømmehal og volleyball.

Lørdag d. 5. marts.

- Kl. 9 - 10: Morgenmad
- Kl. 10 - 11: Oplæg v/ Jesper Lund om nuværende processer på det ideologiske område, der særligt har med etableringen af fascistoide og umenneskelige praksisformer.
- kl. 11 - 13: Oplæg fra studerende fra Psychologischen Institut/Freie Universität, Berlin.
- Kl. 13 - 14: Frokost
- Kl. 14 - 17: Arbejdsgrupper ud fra valgte emneområder.
- KL. 17 - 17.30: Plenum og nedsættelse af arbejdsgruppe der planlægger søndagens indhold.
- Kl. 20 -> Jubilæumsfestmiddag for 20. kritisk psykologisk seminar. Faglig underholdning og fest...

debat publikum

DANSK PSYKOLOGERSEKTIONENS FORENING

Fagforeningen med den korte historie
Virkeligheden som nyuddannet er et chok
Efteruddannelse og autorisation for de få?
Psykologloven - hvad betyder den?
Vidareuddannelse - endeløs kvalificering?
DPF - ER DEN OGSÅ FOR DIG?

Særnummer af Indput, februar 1994
Informationer og debat på psykologistudiet

indput

Indput er en forening, der udgiver bladet, Indput, sælger studieopgaver og undervisningsmaterialer, samt varetager driften af kopimaskinerne "Lilleput" og "Storeput". Medlemmerne modtager ugentligt i studieperioden bladet Indput og har ret til at benytte foreningens serviceydelse.

Kontingent for forårssemestret '94 er kr. 175,-.

Indlæg skal afleveres på diskette i DOS-format med oplysninger om filnavn og anvendte tekstbehandlingsprogram. Indlæg kan endvidere afleveres på papir, renskrivet i A-4 format med 1,5 cm margin til alle sider. Tekst og illustrationer skal stå helt sort på hvidt. Navn og telefonnummer skal vedlægges. Anonyme indlæg modtages ikke. Redaktionen forbeholder sig ret til at udelade og forkorte indlæg samt indsætte illustrationer.

annoncer optages efter aftale. Medlemmer kan gratis få oplaget ikke-kommercielle annoncer på 1/4 side. Kommercielle annoncer koster 200 kr. og jobannoncer 64 kr. begge for 1/4 side, ex. moms. Proportionalt med sidestørrelsen er prisen større for 1/2, 3/4 og 1/1 side.

Distribution sker ved postomdeling mellem fredag og mandag. Klager over udbringningen rettes til dit lokale postkontor ligeså meddelelse om flytning.

Tryk: Tryk 16, Studenterrådet, København - 35 32 38 26.

Redaktion:
Estrid Sørensen og Tine Jensen

Deadline (tirsdag kl. 13.00):
Den 8/3-1994

INDHOLD

Dansk Psykolog Forening - en kortfattet historik.....	4
Brokker fra en dimittend.....	5
Efteruddannelse.....	9
Autorisationsvurdering - Psykologforeningens retningslinier.....	11
Mod autorisation af psykologer.....	12
Om Psykologloven.....	14
Efter- og videreuddannelse - muligheder og problemer.....	16
Studieordningen bryder sammen.....	18
Generalforsamling i Dansk Psykolog Forening.....	Bagsiden

Adresser

Indput: Åben mandag-fredag kl. 12.00-13.30, onsdag lukket.
Njalsgade 94, lokale 3-2-78, 2300 København. Telefon 31 95 38 46. Giro 1 16 29 69.

Studieinformationen: Åben mandag, tirsdag & torsdag 10-12.
Njalsgade 94, lokale 3-2-78, 2300 København S. Telefon 35 32 88 11

Psykrådet og Kanindræberens: Telefon 31 57 44 97
TPO-92 sekretær: Jesper Brøsted, tlf. 35 43 08 55

Indledning 26. feb 94 jms

Indledning

Der hersker blandt mange psykologistuderende tvivl om hvad Dansk Psykologforening egentlig er for en størrelse. Derfor har vi, de studerende fra styrelsen i Studentersektionen, besluttet at lave det DebatPut, som du nu sidder med.

Men vores formål er mere end bare at informere. Formålet er i lige så høj grad at fortælle dig/jer, at der også i Psykologforeningen sidder studerende der er aktive. Studerende som både kan og vil øve indflydelse på den hverdag som du som studerende kender, men især på fremtiden, på den situation som du vil stå i, når du engang er færdig med Universitetet.

Arbejdet som studerende i Dansk Psykologforening er politisk i sit væsen, og vi har i foreningen derfor en interesse i at få genoptaget dialogen med de andre aktive (eller bare interesserede) studerende på psykologi. En samlet indsats har altid størst mulighed for at slå igennem, og nu, da vores lands generelle politiske klima har forandret sig, ser vi nye muligheder for at handle. Handle på en måde, så det kan få indflydelse på dine muligheder som psykologistuderende.

Vi håber du vil tage dig tid og læse dette startskud til en dialog, som vi håber vil blive en del af hverdagen på psykologi, for jeres, foreningens, og psykolog-faglighedens bedste.

M.v.H.

Studentersktionens Styrelse ved
Hanne, Claus, Henrik, Lotte og Ole

Dansk Psykolog Forening

- en kortfattet historik

Af Preben Folvied, sekretariatschef
Dansk Psykolog Forening blev stiftet 22. juni 1947 med 55 medlemmer. Målet var fra starten at skabe en fagforening, hvis primære opgave var at styrke psykologernes stilling i samfundet, arbejdsmæssigt og lønmæssigt. Andre mål, såsom at styrke psykologens stilling i samfundet, var dog også med.

På kort sigt skulle psykologerne anerkendes som akademikere. Det viste sig dog at være et langsigtet projekt.

Kampen for professionens plads blandt andre akademikere var (og er) hård. Det kendetegner en ny profession, at den skal vinde indpas på områder, andre i forvejen mener at have rettighederne til. Oprindeligt var uddannelsens sigte at uddanne skolepsykologer, men anvendelsen blev hurtigt reelt langt bredere.

Et hovedproblem for anerkendelsen var uddannelsens varighed på kun tre år. Det var ikke et akademisk niveau.

En forbedret uddannelse var derfor vejen frem. En betænkning i 1955 om psykologuddannelsen foreslog da også et udvidet sigte mod andre felter end det skolepsykologiske og en studietid på 5 år.

Danmarks Lærerforening var imod denne ændring og allerede da tog tanken om en særlig skolepsykologuddannelse form.

I 1957 - i 10 året - var der 265 medlemmer og løn- og ansættelsesforhold var fremdeles det mest presserende. Der påbegyndtes forhandlinger om overenskomstafkløring og indplacering som ivrige akademikere.

Første sejr for bedre status indtraf i efteråret 1958, hvor DP blev optaget som midlertidigt medlem af Akademikernes Samarbejdsudvalg (forløber for AC). Det var en konsekvens af vedtagelsen af en ny studieplan på akademisk niveau og varighed, jvf. betænkningen.

Imidlertid trak det ud med iværksættelsen af denne plan. Det skete først fra efteråret 1960, hvorefter DP blev ordinært medlem af AS (den 16. december 1960). Samme år nedsatte undervisningsministeren et udvalg, som skulle udarbejde forslag om en videreuddannelse af lærere på DLH. DP protesterede mod at indføre et treårigt kursus, som skulle have samme værdi som universitetsstudiet.

I begyndelsen af 60'erne udspillede flere faglige stridigheder sig: indplacering af de første ledende psykologer ved rådgivningsklinikker og hospitaler. Også autorisationsspørgsmålet diskuteres og resulterer i forslag om psykologlov og -nævn.

Kampen for anerkendelse førtes fortsat via lønkampen. Fra 1961 nægter DP at lade psykologer ansætte på andre vilkår end akademiske og fra 1963 blev psykologerne overenskomstmæssigt "rigtige" akademikere.

På Danmarks Lærerhøjskole iværksættes uddannelsen i 1966 og i 1968/69 diskuteres i DP hvorvidt cand.pæd.erne skal kunne optages i foreningen.

I foråret 1968 foregik også studenteroprøret. Det påvirkede ikke DP meget i begyndelsen, men en studenterdelegation fik dog taltid på generalforsamlingen. Der var ikke den store forbindelse mellem foreningen og studiestederne, men man kom efter det og støttede siden aktivt kravet om demokratisering.

Samtidig øges antallet af studerende meget voldsomt. Psykologisk Institut i Århus oprettes i 1968 og samtidig bliver den første leder meget upopulær på at advare mod overproduktion af psykologer. Få så skriften på væggen dengang.

Fra 1972 kunne studerende blive medlemmer af DP og vælge medlemmer til foreningens bestyrelse. Det medførte enkelte udmeldelser, men også et nyt samarbejde med uddannelsesstederne, såvel om studieforhold som om studenterlærernes vilkår. Tiden præges af nedskæringer.

I 1974 blev arbejdsløsheden konkret for psykologer. Arbejdsløshedskassen - AAK - var stiftet umiddelbart for med lige akkurat det nødvendige medlemstal, men derefter gik det hurtigt. Antallet af nye kandidater steg - og ledigheden ligeså.

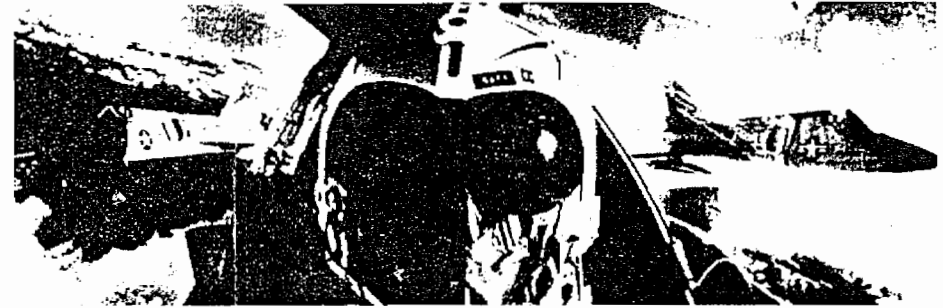
Et hovedproblem for foreningen blev ledigheden. Nødtvunget måtte man acceptere adgangsbegrænsning.

Sideløbende med disse forhold har der løbende været drøftet en række faglige spørgsmål: specialisering, videreuddannelse og dimensionering. Forholdet mellem den akademiske uddannelse og den praktisk orienterede profession giver grundlag for forslag om efteruddannelse, kursusplaner og krav om ret til supervision til alle yngre kandidater. Til stadighed fastholdes, at uddannelsen er og skal

være akademisk. Baggrunden var derfor et slag. Endnu engang diskuteres medlemsberettigelse. Denne gang yderligere i lyset af EF's bestemmelser om gensidig anerkendelse af eksamensbeviser og den fri ret til erhvervsudøvelse.

Det er specielt for Dansk Psykolog Forening, at studentermedlemmer har så omfattende rettigheder, som tilfældet er. Det har i perioder givet en frugt-

bar dialog om uddannelsesforhold, og i andre perioder har der ingen forbindelse været mellem studentermedlemmerne og de studerendes øvrige organisationer på studiet. Det er indtrykket i foreningen, at den mest effektive interessevaretagelse og den mest omfattende politiske indflydelse har været opnået, når de forskellige centrale og lokale organer har spillet sammen.

Brokker fra en dimittend

Af Inge Schou Larsen

At holde sit funkende nye Cand.Psych.-eksamensbevis i hånden... En årelang drøm, der endelig gik i opfyldelse. Mulighederne åbne, visionerne nyslebne, og teorierne up to date. Parat til at indtage den ventende verden. En fantastisk følelse!

Jeg skulle dog snart erfare, at den virkelige verden tager sig noget anderledes ud, end denne vidunderlige drøm, der som en god ven, har båret mig igennem mange hektiske eksamens-perioder og ensomme nætter med opgaveskrivning foran computeren.

For det første ventede verden ikke på mig. Den anede ikke at jeg eksisterede! Og når jeg i de første optimistiske stillingsansøgninger forsigtigt gjorde opmærksom på mig selv, viste det sig, at den ikke en gang kendte til "min slags".

For det andet, var der kun én slags arbejde at få: Undervisning! Ikke at der er noget galt i at undervise, men jeg kan bare ikke erindre at jeg på noget tidspunkt under min uddannelse, er blevet gjort bekendt med at undervisning er hovedbeskæftigelsen for nyuddannede kandidater. Så en smule uforberedt må jeg nok tilstå at jeg stod over for den opgave.

For det tredje, skulle det efterhånden vise sig, at den lærdom jeg så sikkert stoled på, havde én alvorlig fejl: Den manglede sin tilknytning til det vir-

kelige liv. Afstanden mellem teori og praksis var større og mere kompliceret end jeg havde forudset.

Fra begynderens synspunkt lignede det en konflikt mere end en kobling.

Men, lad mig starte ved begyndelsen.

Jeg blev færdig som cand.psych. for godt et år siden, i januar '93. Ikke som en af de første grenspecialister, men dog ny af slagsen. "Min" gren hedder anvendt udviklingspsykologi.

Jeg tvivler ikke på anvendeligheden og kvaliteten af min specialisering. Det gør jeg ikke nu, og har heller ikke gjort det under min uddannelse. Den føles rigtig for mig, og jeg kan også se den for mig anvendt på virkelighedens problemstillinger. Problemet er, at det er der ikke så mange af dem, der ansætter psykologer som kan. For dem er en psykolog næsten altid en klinisk psykolog, og det vil oftest sige én, der udøver psykoterapi og testning! (Og derudover, som for alle andre beskæftigelsesområder, altid har minimum 10 års erfaring).

En ikke-klinisk psykolog bliver, grundet manglende viden, det samme som en ikke-kvalificeret psykolog i mange arbejdssammenhænge.

Det psykologiske arbejdsmarked er endnu ikke "tunet" til den (relativt) nye grenspecialisering. Det nødvendige forarbejde med oplysning, orientering, PR-virksomhed, etc., har aldrig fundet sted.

Man venter vel, at de første grenspecialiserede kandidater skal bane vejen, og vise at den nye slags psykologer også kan bruges.

Fra et fagpolitisk synspunkt synes sådan en strategi urimelig. Når jeg alene skal ud og "bevise" relevansen og anvendeligheden af *min* særlige viden, bliver min slagkraft uendelig lille, sammenlignet med hvad den ville blive med en aktiv fagforening i ryggen. For ikke at tale om, hvad det ville blive til, hvis også uddannelsesinstitutionen (faget psykologi) blev vækket af sin dvale og kunne bidrage til en sådan synliggørelse.

Hvad Psykologforeningen angår synes problemet bl.a. at bestå i, at grunduddannelsen ikke opfattes som en integreret del af foreningens virksomhed, og i forlængelse heraf, at nyuddannede kandidater ligesom ikke rigtigt "hører til" endnu. Dette afspejles i den - for nyuddannede - ualmindelig ringe overenskomst, samt den begrænsede indsats mht. kursusvirksomhed og arbejdsløshedsbekæmpende foranstaltninger for kandidater. Stort set alle tiltag af denne slags overlades til foreningens arbejdsløshedsudvalg, der - med al ære og respekt - ikke *altid* er kendetegnet ved fortagsomhed og kreativitet. (Jeg taler her ud fra et internt kendskab, idet jeg selv, i min arbejdsløshedsperiode har været aktiv medlem af AU og pt. også er medlem af Kursusudvalget.) I og med at arbejdsløshedsudvalget består af et par håndfulde aktive ledige - sjældent over 10 personer - og at der foregår en kontinuerlig udskiftning, vil aktiviteter herfra nødvendigvis være kendetegnet ved en høj grad af vilkårlighed samt manglende kontinuitet og sammenhæng.

Ikke at arbejdsløshedsudvalget (AU) og dets arbejde skal forklejnes. AU er det eneste organ i Psykologforeningens regi, der som sin hovedinteresse har de nyuddannede og de arbejdsløse kandidater. Problemet med AU er, efter min mening, dets karakter af at være et *appendiks* til resten af foreningen. Nyuddannede og arbejdsløse er ligesom ikke rigtigt psykologforeningens problem. Medlemmerne bliver først for alvor interessante når de repræsenterer en vis grad af ekspertise og aller helst også lidt ledelse.

Interessen afspejles bl.a. i foreningens overenskomstpolitik, hvor vægten lægges på tillæg og lokalafgifter frem for en generel acceptabel lønoverenskomst. For nyuddannede betyder det en startløn på godt 15.000,-kr. Men, med foreningens velmenende ord i ryggen om, at til gengæld stiger man hurtigt i løn med årene. En ringe trøst når man f.eks., som jeg, arbejder sammen med en socialpædagog, der trods kortere arbejdstid tjener 3.000,-kr

mere end jeg pr. m. Og så har hun endda ingen studiegæld!

Arbejdsmarkedets manglende kendskab til de nye grenuddannede kandidater tror jeg, bl.a. er et produkt af denne ringe interesse fra Psykologforeningens side. Jeg ved at man fra foreningen har *tænkt sig* at markedsføre de nye kandidater. Indtil videre har man nået én slags, nemlig "erhvervspsykologerne", der vistnok er en fusion af organisationspsykologer og socialpsykologer, - efter mit kendskab primært de første. Og dette er udelukkende sket på initiativ fra AU. Så indtil videre må mange af os stadig ud og sælge os selv, én og én, medbringende vores manglende praktiske erfaring og utilstrækkelige gennemslagskraft hvad angår faglig identitet. For det er nemlig næste problem i rækken, når den fagpolitiske og den uddannelsesmæssige enhed udebliver. Hvem ta'r sig af den faglige identitetsdannelse? I mit studieforløb har det ikke været et element i undervisningen på Universitetet, og det har *heller* ikke været det for Psykologforeningen efter min dimission. Så også det, bliver et personligt anliggende, man selv må slås med i sin første usikre tid som færdiguddannet kandidat. Og det svækker psykologstanden som sådan, når vi ikke er i stand til, udadtil, at præsentere os med en vis sikkerhed og status. Uanset om vi er nye eller gamle i faget.

Det andet dilemma jeg nævnte i indledningen, handlede om, den - for mit vedkommende i hvert fald - fuldstændig manglende erkendelse af, at det arbejde man kan stille sig i udsigt som nyuddannet, er undervisning. Jeg vidste, at undervisning ville være en mulighed, men ikke, at det stort set var den *eneste* mulighed.

Jeg kan godt li' at undervise. Faktisk er jeg kommet til at holde rigtig meget af det. Men jeg har Sorgen suse mig skullet lære det. Og for mit, som for så mange andres vedkommende, har jeg lært mig det "the hard way" - ved at kaste mig hovedkulds ud i det, uden kendskab til begreber som voksenpædagogik, undervisningsdidaktik og deslige.

Når charmen og romantikken ved at "være sin egen lykkes smed" er pillet væk, må det siges, at være temmelig utilfredsstillende, for os som faglig stand og for de mennesker, hvis faglige tilegnelse og udbytte afhænger af vores dygtighed som formidlere, at vi ikke har lært at undervise. Nogle af os har, og her tænker jeg på de studerende der følger/har fulgt grenen "uddannelse og formidling", men det er *os alle*, uanset gren og studieordning, der i de første år som færdiguddannet - og faktisk også efter, idet flere og flere jobs forudsætter un-

dervisningsfærdig! skal kunne imødekomme kravet om at *kunne* undervise. Universitetet ser det ikke som sin generelle opgave, at lære os det. Psykologforeningen mener det er en opgave, der hører grunduddannelsen til. Og således undgår man gensidigt, at se virkelighedens og arbejds-markedets krav i øjnene og undlader at varetage sine egne, sine medlemmers og sine fagfellers interesser.

Endnu et produkt af den manglende enhed mellem uddannelses- og fagpolitik. Og igen en opgave, der derfor løses individuelt og ikke altid lige heldigt. I AU-regi har vi haft etableret et voksenpædagogisk kursus specielt rettet mod undervisning i psykologi. Men der er behov for tilbagevendende kursustilbud og koordinering mellem grunduddannelse og efteruddannelse. Og der er behov for, at *alle* studerende gøres bekendt med, at undervisningsfærdigheder er nødvendige og brugbare redskaber i mødet med tilværelsen som færdiguddannet psykolog.

(Som en orientering kan jeg fortælle, at ca.90 % af de jobs, der indtelefoneres på AU's "job-marked" er undervisningsjobs, c/g at flere af disse forbliver ubesatte, fordi mange arbejdsløse medlemmer ikke *tor* ta' dem, netop pga. manglende færdigheder.)

Mit sidste dilemma handlede om den nok så kendte og omdiskuterede kloft mellem teori og praksis.

Det er et dilemma, der udspiller sig omkring forskellen mellem en akademisk og en handlingsrelateret forståelse. Det handler om overgangen mellem universitetsliv og arbejdsliv, og de meget forskellige præmisser, der gør sig gældende de to steder.

Om oplevelsen af, at man faktisk er ringe rustet til at møde det virkelige liv efter mange år på universitetet, hvor virkeligheden stort set kun er repræsenteret ved det skrevne ord. Og det endda selv om jeg hører til de heldige, der har fået lang praktik med i købet, og således har "snuset" til mennesker af kød og blod.

Jeg hører bestemt ikke til blandt dem, der er fortalere for mindre teori på studiet til gengæld for mere praksis. Jeg er klippefast i min tro på at et kvalificeret psykologarbejde er et teoretisk velfunderet stykke arbejde (hvilket ikke altid er den opfattelse man møder ude blandt praktiserende psykologer). Men, jeg kan se og ikke mindst *følge* i mit nuværende arbejde, at overgangen fra studerende til arbejdende psykolog er meget ringe forberedt. Hverken gennem undervisning, eller gennem mine egne overvejelser har jeg i tilstrækkelig grad forberedt mig på denne overgang. Jeg er simpelt hen ikke

dygtig nok til umiddelbart at kunne omsætte mit teoretiske fundament til praksis, og derved nå fra, hvad jeg kalder en rent akademisk (virkelighedsfjern) forståelse, til en handlingsrelateret (virkelighedsnær) forståelse.

Og det er den jeg har brug for, når jeg i mit arbejde f.eks. står over for en 14-årig pige, som med monoton stemme og livløse øjne bekender, at hun har tænkt sig at begå selvmord. Eller når den 15-årige dreng, der for få dage siden lykkeligt fortalte om sin nye kærlighed, og nu, med gråden sitrende i halsen, fortæller at han er på flugt fra politiet for at have begået et indbrud. Så er man godt nok langt fra forelæsningsernes høj-abstrakte verden. Og temmelig alene, hvis man er eneste psykolog på arbejdspladsen, hvilket ikke er usædvanligt i det første job man får, fordi de "gode" arbejdspladser (det vil sige, dem med flere psykologer ansat) oftest besættes af de mest kvalificerede (læs:erfarne) ansøgere. Og sådan kunne jeg nok fortsætte i lang tid med at opremse frustrationer, glæder og bekymringer ved at være blevet færdig som cand.psych.

Essensen er vel nok, at overgangen fra studentliv til livet som arbejdende psykolog er meget stor. Og, at denne overgang er "glemt", eller urealistisk nedtonet, af såvel uddannelsesinstitution som fagforening. Det er en overgang, hvis udfald i vid udstrækning er overladt til tilfældigheder og individuelle tiltag, og som uden tvivl ville kunne forbedres og forbedres væsentligt i det øjeblik man så de ændrede betingelser på arbejdsmarkedet, samt problemer og muligheder ved grenspecialiseringen i øjnene, og handlede derefter, som fagpolitisk og uddannelsespolitisk enhed.

Jeg er heldig. Jeg har fået arbejde, fuldtids og med noget jeg kan li'. Det har ikke været ligetil, og jeg har været igennem noget i retning af 14 små- og deltidsjobs inden jeg blev ansat på min nuværende arbejdsplads. Jeg har undervist, lavet kurser, arbejdet som hjemme-hos'er, udarbejdet skitser til forsknings- og kulturprojekter, og været aktiv medlem af min fagforening. Alt sammen, tror jeg, nødvendige foranstaltninger for at skabe erfaringer og kontakter nok til at få et "rigtigt" arbejde. Det har været spændende, anstrengende og til tider også deprimerende, når afslag nr. 57 dumpede ind ad døren. Måske det havde været en tand mindre anstrengende, hvis jeg havde haft en helhjertet, solidarisk forening med mig, og et kvalificerende stykke forberedelsesarbejde fra studiet bag mig? Det ville uden tvivl ha' været sjovere!

Efteruddannelse

Af Hanne Jørgensen,
Stud. rep. i Dansk Psykologforening

I Psykolog Nyt nr. 17, 1992 efterlyser Zenia Jepsen m.fl. på vegne af de arbejdsløse en efteruddannelsespolitik fra foreningens side. Baggrunden var, at det på Generalforsamlingen 1992 blev vedtaget, at "Bestyrelsen nedsætter en arbejdsgruppe, der skal udarbejde forslag til. Hvorledes nyuddannede/arbejdsløse sikres udvidet kompetence i forhold til en efteruddannelse".

1. Arbejdsgruppen skal opstille forslag til, hvordan efteruddannelsesforløb/indholdsmaessigt skal udformes og hvorledes de afvikles i praksis.
2. Arbejdsgruppen skal endvidere tage stilling til, hvilke kurser, der kan virke kvalificerende i efteruddannelsesforløb, og hvordan kurserne in-korporeres i disse".

Yderligere blev det på Generalforsamlingen indskærpet under afsnittet om løn- og ansættelsesvil-kår, at "Der lægges særlig vægt på at forbedre arbejds-løse og yngre kandidaters vilkår". Uddannelsesmæssigt fik vi, den høje prioritering til trods, ikke forhandlet noget igennem ved de efterfølgende overenskomstforhandlinger.

På nuværende tidspunkt er kriteriet for autorisation følgende: min. to års arbejds erfaring på mindst to arbejdspladser med i alt 160 timers supervision

Allerede på Generalforsamlingen 1991 vedtog man en hensigtserklæring om, at der skulle arbejdes med en udbygning af efteruddannelsen, som skulle bestå "i den mere systematiske omsætning af teoretisk viden (ofte fra kandidateksamen) til praktiske psykologiske færdigheder ved hjælp af supervision, arbejds erfaring og kurser. Efteruddannelsen skal have bredde". Det forhold at praktikken for nærværende er stort set fjernet gør selv-sagt ikke dette behov mindre påtrængende.

Zenia Jepsen m.fl. foreslår kurser i foreningsregi (fælleskurser) som en måde for den nyuddannede kandidat at starte denne kvalificering på. De fællesområder psykologer varetager vil f.eks. være 1) supervision af andre faggrupper, 2) visitation, personbedømmelse/testning, 3) planlægning og administration, 4) evaluering, 5) arbejdsforholds- og klientrelateret rådgivning og 6) formidling og undervisning i informationsgivning. På nuværende tidspunkt inddrages kursusforløb i den samlede

autorisationsvurdering, men i den foreslåede sammenhæng her vil det naturligvis være vigtigt systematisk at forholde sig til generelle behov, muligvis i form af en slags kursuspakke.

Ligeledes vil det være vigtigt at fastholde det perspektiv, der handler om at arrangementet skal tjene til kvalificeringssikring af den færdige kandidat, at vi mao. ikke kommer til at stille yderligere et forhindreingsløb op for os selv. En del psykologer får ansættelse i jobs, der så at sige ligger i et psykologisk randområde, dvs. det er i høj grad op til dem selv at definere arbejdet som psykologarbejde. I relation til denne problematik er det vigtigt at disse medlemmer oplever foreningens opbakning og støtter disse psykologer i at få de kvalifikationer, der er nødvendige for opnåelsen af autorisation.

Kursusidéen rejser imidlertid et problem vedrørende finansiering. I ovennævnte artikel forestår man en særlig puljeordning (0.1% af alle psykologers års løn), således at betalingsbyrden ikke ensidigt pålægges småtbemidlede unge kandidater.

Imidlertid rejser en sådan ordning et mere principielt problem, således en forringet forhandlingsposition, idet man vil kunne påpege at psykologer jo godt kan betale selv.

Det er dog vigtigt at vi ikke afskærer os fra nytænkning. Der er således en diskussion i gang landet over i hver enkelt fagforening, hvor man diskuterer om man ud fra et solidaritetsprincip ikke skulle slække på de gamle kæphest. Jeg tænker her på diskussionen om arbejdstidsnedsættelse uden lønkompensation. Under alle omstændigheder er der tale om et politisk problem, der også skal ses i sammenhæng med de kommende overenskomstforhandlinger, hvor studerende og unge kandidater må gøre gældende at efteruddannelsen skal have en høj prioritet.

I Bestyrelsen har der været uklarhed om opgavens prioritering. Sommeren 1993 gik tre bestyrelsesmedlemmer sammen om at henlede opmærksomheden på problemet, således Zenia Jepsen på vegne af de arbejdsløse, Charlotte Mikkelsen på vegne af de yngre kandidater i arbejde og jeg på vegne af de studerende. Der er perspektiv i et samarbejde mellem studerende og unge kandidater: herefter blev arbejdsgruppen nedsat.

Hygge Forchammer er gået ind i arbejdsgruppen med ovennævnte. I en artikel i bladet kort efter

gør hun status: det er godt at vi har fået loven. "Loven udløser ikke stillinger, men den er en vigtig anerkendelse, der sikrer os en bedre forhandlingsposition. Men oven i al begejstringen må vi ikke (glemme) overse, at loven kan blive endnu en pind til de arbejdsløse, de yngre og andre (i denne sammenhæng udsatte) kandidaters ligkiste! Loven kan komme til at virke som en, der formaliserer det forhindringsløb, vi selv affyrede startskuddet til med vedtagelsen af den interne autorisation. Hvis vi ikke gør noget nu, kan konsekvensen blive en øget udstødning!". Hun stiller således spørgsmålet: Hvordan bliver uddannelse en mulighed for alle?

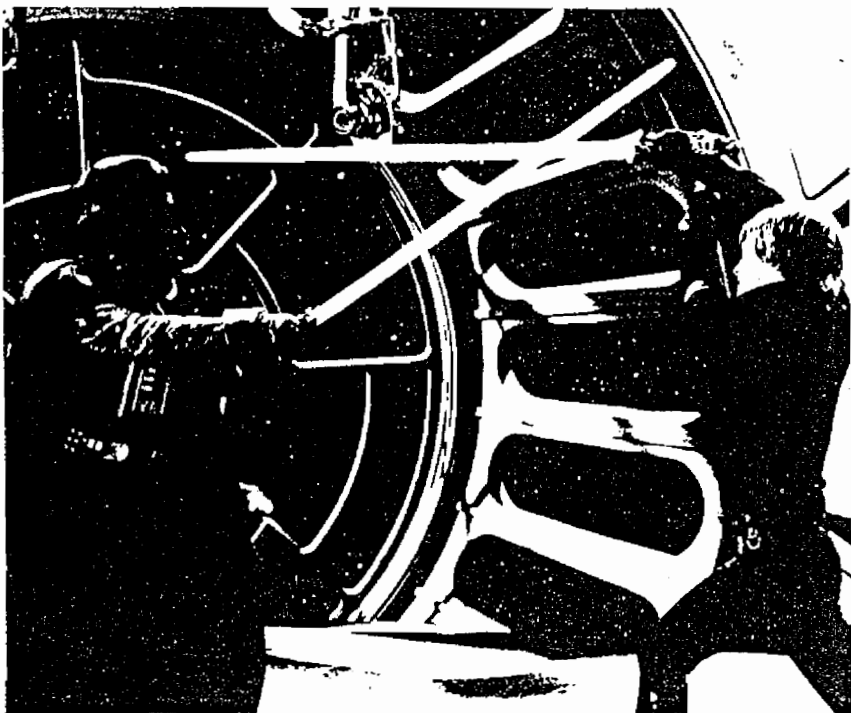
Aktuelt er situationen den, at kun 1/5 af de yngre kandidater i arbejde er sikret efteruddannelse, idet de enten allerede har fået en efteruddannelse eller har fået en sådan stillet i udsigt.

Indsatsen i efteruddannelsesudvalget retter sig mod to målgrupper: 1. de yngre kandidater i arbejde, 2. og de ledige. Hvordan sikrer vi, at der bliver taget hånd om begge disse grupper? I udvalget planlægger vi at udforme en ny piece om

efteruddannelse, der k... mere den færdige kandidat om det nærmere indhold af uddannelsen såvel som om praktiske forhold især.

Hvorvidt visse arbejdsrelationer som følge af autorisationsordningen nødvendiggør yderligere sikring af psykologkvalifikationer, og i givet fald hvordan den enkelte kan blive støttet i en sådan kvalificering, er overvejelser der vil indgå i de fremtidige drøftelser. Ligeledes er vi i færd med at undersøge om uddannelsesordninger på det statslige område kan inddrages. Måske er den nye lov om orlovsydelse en mulighed. Denne ordning indebærer imidlertid, at psykologer skal arbejde til en timeløn af 80 kr., kan det forenes med foreningens generelle lønpolitik?

Diskussionen om kurser i foreningsregi vil blive fortsat. Det er nødvendigt at styrke de lediges faglige identitet. Kan et sådant tiltag forenes med den færdige kandidats behov for en videre kvalificering, der først og fremmest er baseret på en praksiserfaring. Gruppen vil endvidere forsøge at kortlægge disse kvalifikationer.

Autorisationsvurdering

- Psykologforeningens retningslinier

1. Målsætningen for autorisationsordningen er, at psykologen skal opnå

- praktisk kvalificeret erfaring i basale psykologiske arbejdsmetoder, - psykologfaglig identitet, indsigt i egen funktion og fornuft som psykolog i forhold til klienter (personer, grupper, organisationer) samt indføring i etikreglernes praktiske konsekvenser. Autorisationsordningen administreres således, at den ikke stiller sig hindrende i vejen for faglig nyudvikling.

2. Psykologen skal have haft 2 års arbejde

Arbejdet skal være fuldtids, det vil sige samlet udgøre 30 timer eller derover ugentligt. Ved deltidsarbejde 15-29 timer ugentlig tæller arbejdet med 2/3, det vil sige ved deltidsarbejde i hele perioden, kræves 3 års praktisk arbejde. Arbejdstid på 14 timer eller mindre om ugen, men med mere end 1/2 års varighed vurderes individuelt. Ved privat praksis tæller 1 konsultationstime ca. 2 timer. Ved fravær fra arbejdet i mere end 8 uger, der ikke skyldes almindelig ferie" forlænges perioden tilsvarende.

3. Arbejdet skal være praktisk psykologarbejde

Med praktisk psykologarbejde menes direkte eller indirekte klientrelateret arbejde, herunder også gruppe og organisationsintervention. Praktisk skal her forstås som modsætning til »alene teoretisk«. Psykologarbejde forstås her som arbejde, hvorunder anvendes psykologiske metoder og viden. Ved praktisk psykologarbejde forudsættes, at der er en erkendt eller aftalt psykolog/klient relation.

4. Arbejdet skal have haft bredde

Det vil sige, at psykologen skal have arbejdet med flere forskellige områder af den anvendte psykologi. Han skal have erfaring med forskellige klientgrupper, arbejdsmetoder og arbejdspladsstrukturer. F.eks. ved at have arbejdet i forskellige arbejdssteder.

5. Supervision og faglig vejledning.

Arbejdet skal have foregået under faglig vejledning eller supervision på egne sager. Supervisor/vejleder skal i almindelighed være psykolog og have kvalifikationer svarende til ovenstående kvalifikationsniveau plus 3 års praksis inden for det område, der superviseres i. Omfanget af supervision skal være min. 160 timers supervision/faglig vejledning på egne sager. Beregningsgrundlaget for timetallet er, at supervisionen/den faglige vejledning foregår individuelt. I almindelighed skal min. 40 timer af supervisionen/den faglige vejledning være individuel og min. 40 timer i gruppe. Hvis 2-4 deltager tælles 3 timers supervision/vejledning som 2 timer. Hvis 5-12 deltager tælles 4 timers supervision/vejledning som 2 timer. Ved den samlede vurdering kan også indgå kursusdeltagelse" egenerapi eller andre relevante erfaringer. I den samlede vurdering tages der hensyn til den almindelige praksis for efteruddannelse på det pågældende område.

6. Forældelse

Såfremt en autoriseret psykolog i en periode på 10 år ikke har haft psykologarbejde med direkte eller indirekte klientkontakt bortfalder autorisationen. Autorisationen kan generhverves, hvis psykologen i en periode svarende til et halvt år har psykologarbejde under betingelser svarende til det, der giver autorisation.

Mod autorisation af psykologer

Behovet for autorisation af psykologer har fra forskellige side været rejst siden midten af 1950'erne. I det følgende oprises de større initiativer, der er taget i den forløbne tid.

1958

Rekommandation nr. 11/1958 fra Nordisk Råd til regeringerne i de nordiske lande henstiller at foranstalte en undersøgelse med henblik på at koordinere reglerne i de enkelte lande vedrørende:

1. Psykologers autorisation.
2. Beskyttelse mod misbrug af psykologisk testmateriale.
3. Psykologers tavshedspligt og
4. Fællesnordisk arbejdsmarked for psykologer.

1962

Nedsættes udvalg under Indenrigsministeriet til bl.a. at undersøge, om der er tilstrækkelig anledning til at etablere autorisationsordning for uddannede psykologer.

1966

Udkommer Betænkning om autorisation m.v. af psykologer. Konkluderer at der er behov for autorisation. Betænkningen indeholder udkast til lov om psykologer. Heri foreslås såvel cand.psych. (fra universiteterne), mag.art. i psykologi (også fra universiteterne) og cand.pæd. psych. (fra Danmarks Lærerhøjskole) som autorisationsberettigende eksamen sammen med krav om "nærmere fastsat praktisk uddannelse".

Dansk Psykolog Forening udtrykker i mindretalsudtalelse forbehold overfor autorisationsberettigelse for ikke-universitets uddannede. Lovforslaget anfører som tilsynsmyndighed et psykolognævn. Regler for praktisk uddannelse, fratagelse af autorisation, evt. regler for virksomhedsudøvelse, metoder m.v. bestemmes af ressortministeriet efter indstilling fra Psykolognævnet. Dengang foreslog man enten Indenrigs- eller Undervisningsministeriet som ressortministerium.

1973

Fremsender Dansk Psykolog Forening forslag til autorisationslov til Indenrigsministeriet. Foreningen er nu enig med udvalget fra 1966 om, at også cand.pæd.psych'ere kan autoriseres. Dette forslag rummer et andet bud på sammensætning af Psyko-

lognævn:

Ellers ligger dette forslag helt i tråd med betænkningens forslag. Dette sendes af Indenrigsministeriet til høring i Sundhedsstyrelsen og Undervisningsministeriet, som sender det videre til universiteterne.

1982

Afholdes møde mellem Indenrigsministeriet og Dansk Psykolog Forening, og vi præsenteres bl.a. for Undervisningsministeriets og Sundhedsstyrelsens høringssvar. I forlængelse af dette møde afviser Indenrigsministeriet at indgå i viderebehandling af autorisation. Foreningens aktuelle overvejelser af begrundelserne for afslag vedlægges særskilt.

1983

Udkommer Betænkning om en eventuelt ændret organisation af den skolepsykologiske rådgivning m.v. (Afgivet af det af Undervisningsministeriet den 19. april 1979 nedsatte udvalg. Populært kaldet Ulrich-udvalget). For kliniske psykologer ansat ved skolepsykologiske kontorer er det et krav, at disse gennemgår en 2-årig klinisk efteruddannelse (stort set svarende til de krav vi i dag stiller ved vor egen autorisation). Denne ordning administreres af Undervisningsministeriet. I betænkningen konkluderer udvalget, at det vil være ønskeligt, at der stilles tilsvarende krav til psykologer i andre sektorer.

1983

Momsnævnet forespørger Sundhedsstyrelsen, hvorvidt psykologer bør være momsfratagede svarende til andre grupper i sundhedssektoren. Sundhedsstyrelsen svarer at psykologer bør momsfratages, på betingelse af at de er universitetsuddannede og har 1 års praktisk erfaring fra offentlig ansættelse, og at behandlingen sker på foranledning af en lægehenviisning.

Herefter momsfratager Momsnævnet psykologarbejde uden at stille andre betingelser end universitets uddannelse.

Sundhedsstyrelsens svar viser, at Sundhedsstyrelsen har skiftet holdning til spørgsmålet om nødvendigheden af, at psykologer er teoretisk og praktisk uddannede (og dermed indirekte til autorisation) i forhold til det tidligere høringssvar til Indenrigsministeriet i 81/82.

Dansk Psykolog forening har siden 1982 rettet

henvendelse til en af Indenrigs- og Sundhedsministre, senest Sundhedsminister Ester Larsen, som afviser at drøfte spørgsmålet yderligere.

1990

Vedtager Dansk Psykolog Forening selv at gennemføre en autorisationsordning for egne medlemmer. Kravet for autorisationsgodkendelse er 2 års praktisk psykologarbejde (som regel på mindst 2 arbejdspladser) og med krav om kontinuerlig faglig vejledning/supervision. Ca. 1.000 af foreningens 2.700 medlemmer har opnået foreningens godkendelse efter disse autorisationskriterier.

Foreningen udgiver 1 gang årligt en liste over privatpraktiserende psykologer, som sendes til bl.a.

kommunale socialforvaltninger, læger m.v. På denne liste optages alene medlemmer, der opfylder foreningens autorisationskrav.

1990

Forbrugerombudsmanden henstiller, at psykologer ikke anvender betegnelsen "autoriseret", idet han finder dette kritisabelt, når der ikke eksisterer en offentlig autorisationsordning.

1991

Psykologforeningen imødekommer forbrugerombudsmanden, idet man pålægger medlemmerne at gøre opmærksom på, at der er tale om foreningens egen autorisationsordning.

Om Psykologloven

Af Hanne Jørgensen

Forslag til folketingsbeslutning om autorisation af psykologer blev fremsat d. 20 december 1991 og førstebehandlet d. 21 januar 1992, jf. Folketingets forhandlinger 1991 - 1992. Betænkningen blev afgivet af Sundhedsudvalget d. 23 april 1992 og forslaget blev vedtaget ved 2 behandling d. 28 april 1992, jf. Folketingets forhandlinger 1992. Den 17 januar 1993 blev "Lov om psykologer" vedtaget til effektivering 1 januar 1994.

Tematisk vedrører loven i hovedsagen følgende forhold:

1. Psykologers virkeområde - herunder ministerielt tilhørsforhold.
2. Pligter og rettigheder - herunder titelbeskyttelse, behandlingsansvar, herunder bla. tavshedspligt og journalføringspligt.
3. Psykolognævn.
4. Bestemmelse af autorisationskriterier -herunder efteruddannelsesbeskrivelse.
5. Reklamerings.
6. Aktindsigt.
7. Sanktionsmuligheder.

Pligter og rettigheder.

Retten til at kalde sig psykolog er forbeholdt personer, der har fuldført det akademiske psykologistudium ved landets universiteter. Den tidligere regering ønskede kun, at psykologtitlen skulle være beskyttet i erhvervsøjemed, idet man mente, at ordet "psykolog" hørte den daglige talebrug til. Men DP vandt, idet vi fremførte, at en sådan inkonsekvens ikke efter lovens hensigt ville kunne skærme mod uhensigtsmæssig brug af psykologtitlen.

Retten til at kalde sig autoriseret psykolog forudsætter, at psykologen har gennemført det i loven beskrevne efteruddannelsesforløb, der indeholder krav om 2 års fuldtidsansættelse på to forskellige arbejdssteder og 160 timers dokumenteret supervision. Loven er på nuværende tidspunkt udformet således, at det pålægges den enkelte psykolog at varetage sit efteruddannelsesforløb, ved lokalforhandlinger eller ved selvbetaling. Vi vender i artiklen om efteruddannelse tilbage til dette punkt. Efteruddannelsen var prioriteret højt ved sidste Generalforsamling. Dette til trods, fik vi imidlertid ikke noget igennem ved de efterfølgende overenskomstforhandlinger. Her er et ømt punkt, der nød-

vendiggør, at Foreningen udnytter det aktuelle gunstige politiske klima.

En yderligere begrænsning er, at loven fortrinsvis omhandler de autoriserede psykologer, hvilket på den ene side fratager den nyuddannede kandidat prestige, og på den anden side tilsidesætter lovens sigte om moralsk ansporing.

Tavshedspligt.

Denne er ikke formuleret i selve lovteksten, idet den er underlagt straffelovens bestemmelser i § 152 B. Loven indeholder derimod en bemyndigelsesbestemmelse til ministeriet, der skal udforme retningslinjer. I retsplejeloven § 170 er nævnt 3 grupper af personer - læger, advokater og præster - som har særlig ret til ikke at skulle udtale sig i retten. Psykologer er ikke omfattet af denne lov. Vi kan således håbe på, at den fremtidige gennemarbejdning af Psykologloven i praksis sikrer klienten denne beskyttelse, uden hvilket tillidsforholdet mellem klient og behandler vil være truet. Psykologer har dog stadig ikke pligt til at udtale sig til politiet. Først i retten kan man få pålæg om at udtale sig.

Journalpligt.

Vedr. journalpligten ender vi formentlig op med en fritagelse for ordnede optegnelser for selvbetalere og grupper med særligt følsomme oplysninger som f.eks. aids og kriminalitet.

På det offentlige område pålægges loven imidlertid psykologer at føre ordnede optegnelser. Disse skal gemmes i 3 år. Klienten har ret til aktindsigt.

Reklamerings.

Loven indeholder en reklameparagraf, der pålægger psykologen ikke at være vildledende i sin informationsvirksomhed.

Virkeområde.

Vi slap for en arbejdsbeskrivelse, der forhindrer os i at behandle syge, en strid, der bla. er at henhøre til læger og psykologers overlappende virkeområde og en deraf følgende uenighed om kompetence, der også handler om menneskesyn, idet psykologer jo generelt har et mere kritisk syn på sygeliggørelsen af psykologiske og sociale problemstillinger.

Således har det været sagskas for DP, at vi kom til at tilhøre Socialministeriet og ikke Sundhedsministeriet, som ønsket af den tidligere regering.

Psykolognævnet.

Det særlige Psykolognævn har hele tiden været et stridspunkt. Der er en sejr for psykologer, at klagesager ikke skal henhøre under en enkelt sagsbehandler under Sundhedsstyrelsen, men at et særligt Psykolognævn med den relevante faglige kompetence er tilsynsmyndighed. I dette nævn på 9 personer sidder repræsentanter for de offentlige arbejdsgivere samt 2 repræsentanter fra DP. Herudover er det lykkedes DP at gennemtrumfe, at også brugersiden bliver repræsenteret ved 1 plads til De samvirkende invalideorganisationer.

Nævnet skal fungere som en autorisationsmyndighed, dvs. meddele autorisationer. Dette vil således også sige, at nævnet i den første fase skal udforme nærmere retningslinjer, der fremover kommer til at danne præcedens. (Se psykologforeningens anbefaling i "Retningslinjer for autorisationsvurdering" tidligere i bladet). Visse spørgsmål vedrørende efteruddannelsen er uafklarede. DP's interne autorisationsordning rummer specifikationer, der ikke automatisk overtages af det nye nævn. Mange unge kandidater har forskellige former for løsarbejde gennem et par år, inden de opnår en fast stilling. Hvordan sikrer vi supervision for disse grupper? I hvilken udstrækning skal sådant løsarbejde kunne tælle med ved en autorisation? De fleste er enige om, at en efteruddannelse aldrig kan blive et kludetappe af et utal af ansættelsesforhold uden faglig kontinuitet. På den anden side er det også urimeligt, at denne praksisforfaring ikke inddrages i et vist omfang.

Nævnets øvrige funktioner omfatter dets funktion som tilsynsmyndighed for autoriserede psykologer. Det vil sige, at nævnet skal behandle klager over autoriserede psykologers virksomhed. Klager over autoriserede psykologers virksomhed inden for Sundhedsstyrelsen skal dog indbringes for det centrale sundhedsvæsenets Patientklagenævn. Se

nærmere under "Klage". Psykolognævnet er et sagkyndigt nævn. Nævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Nævnet har en vigtig politisk betydning, idet det giver os kontakt med politiske beslutningstagere og en tættere kontakt til embedsmandssystemet.

Klager og sanktioner.

Følgen af en klage over en autoriseret psykologs virksomhed til Psykolognævnet kan f.eks. være, at vedkommende får en påtale for ikke at udvise tilstrækkelig omhu og samvittighed eller for ikke at have opfyldt sin pligt til journalføring. Ved grov eller gentagen forsømmelse eller skødesløshed kan der straffes med bøde eller hæfte.

Klage over en autoriseret psykologs virksomhed inden for sundhedsområdet skal sendes til Sundhedsstyrelsen patientklagenævn. Dette patientklagenævn skal derfor bestå af 2 medlemmer med en faglig uddannelse i psykologi.

Fratagelse af autorisation.

Reglerne om fratagelse af autorisation svarer til andre autorisationslove, bortset fra at Psykolognævnet er tillagt de relevante beføjelser.

Der skal foreligge meget grove forhold, før der tages skridt til at starte en sag om autorisationsfratagelse. Inden Psykolognævnet træffer afgørelsen, kan nævnet indhente en udtalelse fra Retslægerådet. Den, sagen vedrører, har ret til at udtale sig skriftligt eller mundtligt om sagen. Endvidere kan den pågældende inden for en bestemt frist bestemme, om sagen skal afgøres ved domstolene eller af Psykolognævnet.

Der er næppe nogen tvivl om, at loven er et plus for så vidt som at den sikrer klienten på mere forsvarlig vis end tidligere, ligesom sikringen af psykologfagligheden er en blåstempling, der også vil have en gavnlig virkning på arbejdsløsheden. På den anden side er det netop nu vigtigt, at loven følges op, formentlig ikke blot ved efteruddannelsesordninger, men ligeledes med tilbud til den arbejdsløse, der også - eller måske især - har behov for at

Efter- og videreuddannelse

- muligheder og problemer

Af Hysse B. Forchhammer

Næstformand i Dansk Psykologforening

I Dansk Psykologforening arbejder vi med to forskellige typer viderekvalificering efter cand. psych. eksamenen: **Efteruddannelse** er tænkt som en bred og generel indføring i praksis, som ligger umiddelbart efter cand. psych. eksamen. **Videreuddannelse** er en mere specialiseret kvalificering inden for et afgrænset område af psykologien. Der er f.eks. lavet modeller for videreuddannelser i neuropsykologi, psykoterapi og sundhedspsykologi.

Som studerende opleves det måske både som uoverskueligt og urimeligt, at cand. psych. eksamen på en måde blot er startskuddet til endnu 5-10-15 års uddannelsesforløb!

Men efter- og videreuddannelsesstanken rummer også muligheder for, at psykologer kan blive ved med at dygtiggøre sig og udvikle sig selv og deres arbejde.

Historien bag

I Psykologforeningen nåede man engang i 1980'erne til enighed om, at foreningen skulle arbejde for en **efteruddannelse** i form af en eller anden slags generel, superviseret indføring i praksis. Efteruddannelse er altså ikke specialisering, men tænkt som en vejledt indføring i praksis. Kravene til efteruddannelsen vil sandsynligvis blive de samme som dem, man skal opfylde for at blive autoriseret.

Mht. videreuddannelsen har meningerne været delte. Indtil slutningen af 1980'erne var der faktisk et flertal imod etableringen af specialiserede psykologiske videreuddannelser. Modstanderne mente, at det at kræve en viderekvalificering efter cand. psych. eksamenen, ville være det samme som at underkende cand. psych. uddannelsen og skabe A og B psykologer (specialister og almindeligt dødelige).

Jeg tror der er flere forskellige grunde til, at flertallet i psykologforeningen ændrede holdning og nu støtter videreuddannelsesstanken: For det første har de opgaver, psykologer sættes til at løse, ændret sig væsentligt. Indenfor mange områder mangler man idag en eller anden form for specialviden, men endnu mere karakteristisk er det, at

kvalifikationskravene til psykologer hele tiden er i forandring. Der stilles således mere eller mindre direkte krav til den enkelte psykolog om løbende at tilegne sig nye teorier, teknikker og metoder.

For det andet blev hele overenskomstsystemet ændret i 1980'erne. Individuelle kvalifikationer kom i centrum ved lønforhandlinger. Forskellige lokale og individuelle tillæg (- også kaldet featherovs-tillæg" -) blev nu kun udløst, hvis den enkelte kunne dokumentere specielle kompetencer. Også dette forhold aktualiserede behovet for systematiseret mulighed for viderekvalificering.

Det blev besluttet at forberede en psykoterapeutisk, en neuropsykologisk, en socialpsykologisk og en sundhedspsykologisk videreuddannelse.

At vi idag arbejder med disse fire videreuddannelsesområder, er ikke udtryk for en vældig grundig analyse af arbejdsmarkedsstrukturer og det er heller ikke udtryk for en omfattende fagpolitisk prioritering. Områderne er primært udtryk for, at det var indenfor disse specialer, der fandtes medlemmer, som havde lyst til at gå igang med at skabe videreuddannelser.

Problemstillinger:

Der har gennem de senere år været megen debat om, hvordan videreuddannelserne skal struktureres, finansieres og gennemføres.

For mig at se er der noget meget positivt ved, at en hel masse psykologer nu er blevet engageret i sammen at formulere deres behov for viderekvalificering. Men der er også nogle problemer forbundet med de nye videreuddannelserne:

Det vil blive en temmelig bekostelig affære, hvis hver enkelt psykolog, individuelt skal financiere sin egen videreuddannelse. Det er Psykologforeningens politik, at omkostningerne skal betales af arbejdsgiverne og ikke pålægges den enkelte. Men det vil nok tage mange år, før vi kommer igennem med sådan et krav.

For det andet er det et problem, hvis videreuddannelserne bliver alt for specialiserede. Psykologarbejdet udvikler sig hele tiden og dermed ændres vores behov for dygtiggørelse også. Det er min vurdering, at Psykologforeningen fremover skal arbejde med en eller anden form for f.eks. modulopbygning og muligheder for, at man kan vi-

dereuddanne sig på 1 af forskellige specialer.

Endelig har der været megen debat om, hvordan man skal vurdere de færdigheder, man tilegner sig i videreuddannelsesforløbet. På Nordisk og Europæisk plan har der f.eks. været tanker fremme om, at man skulle gå til eksamen efter endt videreuddannelse. For mig at se er tanken absurd. Videreuddannelse skal være en del af vores arbejdspraksis og det er her dens styrker og svagheder skal vise sig, ikke i en eller anden multiple choice opgave.

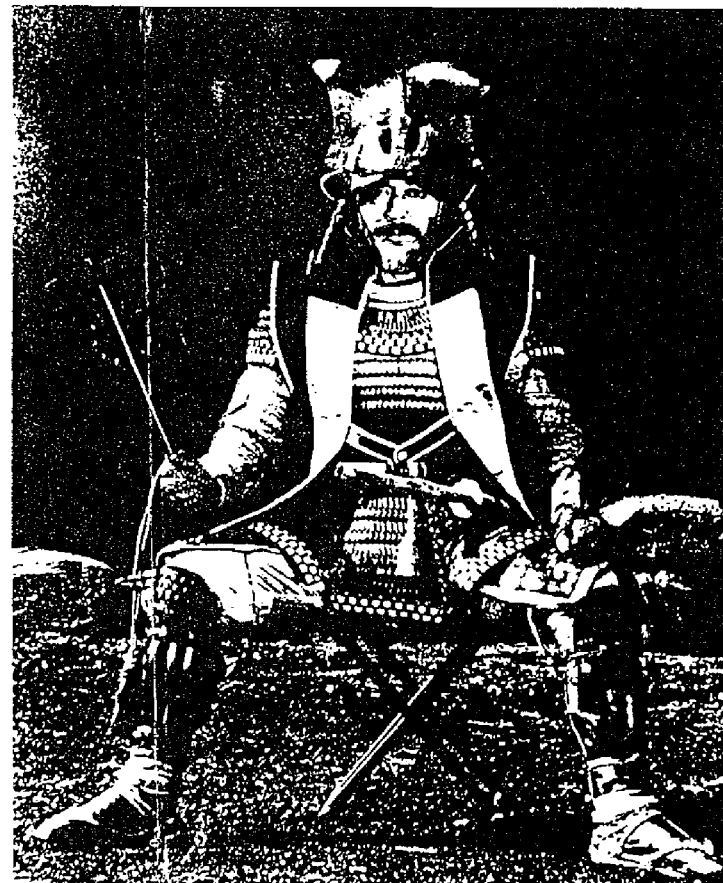
Men presset ude fra for at indføre eksaminer kan blive stort.

Muligheder:

De forskellige videreuddannelsesforslag rejser en

lang række spørgsmål til vores fags praksis, teorier og metoder. At etablere videreuddannelser aktualiserer behovet for at reflektere over, hvad er egentlig en god psykolog? hvilke kvalifikationer er vigtige? og hvordan tilegner man sig dem bedst muligt?

Sådan nogle muligheder er det vigtigt at gribe, men det er ligeså vigtigt, at arbejde imod tendenserne til at gøre videreuddannelserne til super-specialiserede og meget dyre ekspertuddannelser. Hvis vi ser på psykologuddannelsen, som en helhed, mener jeg også, at videreuddannelsesstanken åbner nogle muligheder for jer som studerende: Erkendelsen af, at dygtiggørelsen fortsætter, også når man arbejder i praksis, er et godt argument for at fastholde bredden i universitetsuddannelsen

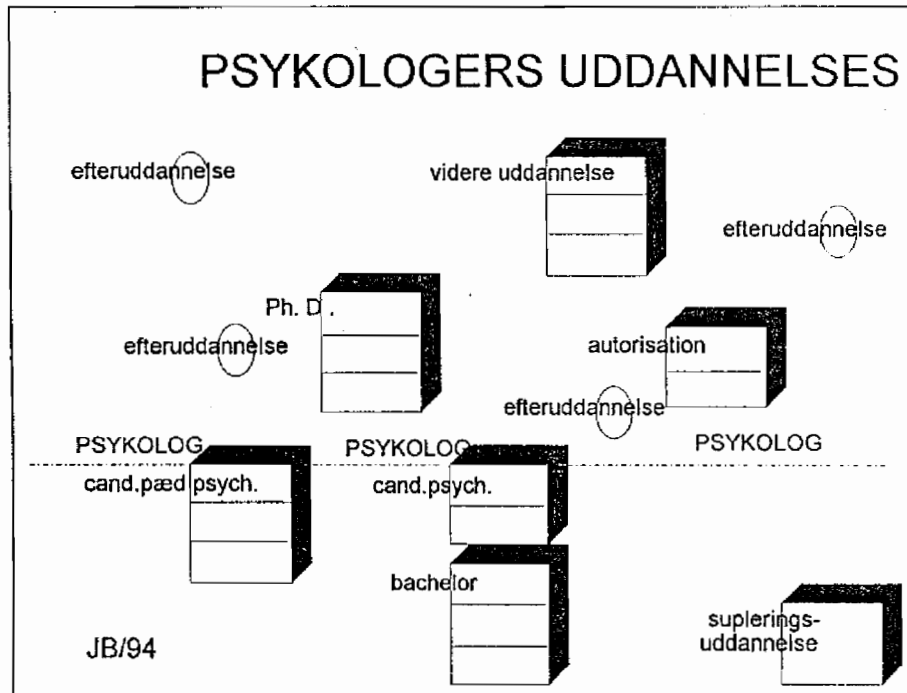
PSYKOLOGERS UDDANNELSESSYSTEM fra 1994

af Jens Berthelsen

Omlægning af psykologuddannelserne, etablering af autorisationsordning og opbygning af nye DP uddannelser har frembragt nye udtryk og benævnelser og erstattet mange velkendte.

At sprogbroen forskellige faggrupper og fagforeninger imellem heller ikke er i indbyrdes overensstemmelse, medvirker til at øge vanskelighederne med overskue vores eget uddannelsessystem. Nedenstående oversigt er et forsøg på at afklare begreberne omkring de mest almindelige sproglige udtryk.

Det samlede billede ser således ud:

1. BACHELOR er en 3-årig, overvejende teoretisk grunduddannelse i psykologi ved Københavns og Århus Universitet. B.A. i psykologi er formelt en afrundet uddannelse med afgangseksamen. BA'er er berettiget til medlemskab af DP, som særlig medlemskategori. Uddannelsen rummer forudsætningerne for at fortsætte med overbygningsuddannelsen til cand.psych.

2. CAND.PSYCH. KANDIDATUDDANNELSE er en 2-årig overvejende professionsrettet overbygningsuddannelse ved Københavns og Århus universitet. Mild specialisering i brede erhvervsområder er mulig.

3. CAND.PÆD.(PSYCH.) KANDIDATUDDANNELSE er en 3-årig overbygningsuddannelse (oven på lærereksamen) ved Danmarks Lærerhøjskole. Væsentlige fag er parallelle med universiteternes bachelor og kandidatuddannelse. Uddannelsen er rettet mod at varetage udvidede skolepsykologfunktioner, men kvalificerer formelt til samme brede arbejdsmarked som cand.psych. kandidatuddannelsen.

4. PSYKOLOG er fra 1994 beskyttet titel for alle med cand.psych., cand.pæd.psych. og mag.art i psykologi. 'Psykolog' er en generalistbetegnelse. Særlige titler som socialpsykolog, erhvervspsykolog, dyreprykolog og klinisk psykolog er ikke officielle titler (bortset fra 'klinisk psykolog ved skolevæsenet'), men må ligeledes kun benyttes af psykologer med ovennævnte uddannelsesbaggrund. (Psykoterapeut er fortsat ikke beskyttet titel).
Psykologer er omfattet af de nordiske etikregler, såfremt de er medlem af DP.

5. AUTORISERET PSYKOLOG. Socialministeriets psykolognævn kan fra 1994 anerkende psykologer med særlige praktiske kvalifikationer. Autoriserede psykologer er underlagt særlige (etiske) forpligtelser.

Den nye autorisationsordning vil antagelig blive sammenlignelig med DP's autorisation og vurderingskriterier (se nedenfor). Autorisation vil især få betydning for psykologer med direkte klientkontakt og behandlingsopgaver.

5A DP AUTORISATION. I 1990-93 har DP haft egen autorisationsordning, hvor psykologer med erfaringer fra praksis har kunnet ansøge. Vurderingskriterier har været mindst 2 års praktisk psykologarbejde inden for mindst to arbejdsområder med mindst 160 timers sagssupervision (heraf mindst 40 timers individuel supervision). Autorisation er sket på grundlag af dokumenteret efteruddannelse.

5B SL. AUTORISATION. Skolepsykologernes Landsforening har haft en tilsvarende foreningsautorisation, men uden krav om bred ansættelseserfaring.

6. PH.D. I PSYKOLOGI omfatter en 3-årig forskeruddannelse ved de tre gamle psykolog-uddannelses steder. Uddannelsen sigter mod forskerkræfter til de højere læreanstalter, forskningsinstitutioner og erhvervsforskning. Deltagerne er i formel forstand studerende med selvstændige forskningsprojekter under vejledning, samt pædagogisk kvalificering.

7. VIDEREUDDANNELSE er en (1½-) 3-årig specialisering gennem teoretisk og praktisk uddannelse på grundlag af omfattende praksiserfaringer eller autorisation. Uddannelsen omfatter 1200 timer i en tre-årig ramme med mindst 600 timers sagsarbejde, 200 timer supervision, 250 timers teori og resten (mindst 150 timer) til uddannelsens særlige krav, f.eks. egenterapi og/eller videnskabeligt forskningsarbejde.

DP anerkender fra 1994 videreuddannelser i Neuropsykologi, Sundhedspsykologi og Psykoterapi. Flere videreuddannelser, herunder socialforvaltningsområdet, forventes at følge.

Videreuddannelsen kan udbygges med en ca. 2-årig uddannelse som SUPERVISOR ved det valgte videreuddannelsesområde.

8. EFTERUDDANNELSE. Omfatter andre kortere eller længere psykologiske kurser og uddannelsesforløb med afgrænset tema. DP's kursusprogram indeholder de efteruddannelser DP har oprettet. Der er et stort marked med psykologiske og parapsykologiske efteruddannelseskurser, herunder terapeutuddannelser. En del - ud over DP's egne - vil kunne anerkendes af DP.

9. SUPPLERENDE UDDANNELSER I PSYKOLOGI FOR IKKE-PSYKOLOGER. En række 1-2 årige supplerende uddannelse for (studerende ved) andre akademiske faggrupper etableres i disse år ved Københavns og Århus Universitet samt AUC og RUC. De supplerende uddannelser, der f.eks. benævnes tilvalgsfag, sidefag, bifag, åbent universitet, sigter især mod afgrænsede erhvervsområder, f.eks. psykologundervisning, sprogpsykologi, musikterapi. Uddannelserne er ikke adgangsgivende til de psykologiske kandidatuddannelser.

...

Uddannelsesområdet har de senere år været præget af strukturrendringer og dynamisk udvikling. På efter- og videreuddannelsesområdet er sæt en kraftig udbygning af formelle uddannelser. For kandidatuddannelserne vil de næste år antagelig indebære flere kombinationsuddannelser, tværfaglige uddannelser og kurser. Øget fleksibilitet med hensyn til studerendes mobilitet mellem forskellige studier og justering i forhold til nordiske, europæiske og internationale uddannelser og arbejdsmarked vil antagelig medføre ændret vægtning af fag og tendens til modulopbygning af uddannelserne.

Til samtlige medlemmer af Dansk Psykolog Forening

den 20.12.1993 J.nr. 604-7/JP/gj

Orientering om lov om psykologer.

Psykologloven træder i kraft den 1. januar 1994.
Et eksemplar af den nye lov vedlægges til din orientering.

Vi får hermed et nyt grundlag for psykologers virke i Danmark. Der er grund til at ønske hinanden et Godt Nytår.

Naturligvis melder der sig mange spørgsmål i en overgangsperiode, og vi vil derfor informere om det, vi ved på nuværende tidspunkt efter et møde med sekretariatet for det nye Psykolognævnet.

Psykolognævnet.

Psykolognævnet starter sin virksomhed den 1. januar 1994. Nævnets sekretariat er så småt begyndt og har adressen:

Psykolognævnet
Socialministeriet
Slotsholmsgade 6
1216 K

Tlf.: 33 92 45 23.

Sekretariatschefen er Frode Svendsen.

Navnsmedlemmerne er endnu ikke udpeget af Socialministeren, men vi kan oplyse, at Dansk Psykolog Forening har indstillet: Psykolog Kuno Sørensen og psykolog Jytte Freilleben.

Psykolognævnet skal give autorisationer og føre tilsyn med autoriserede psykologers virksomhed. Nævnet har 9 medlemmer.

Patientklagenævnet.

Klager over autoriserede psykologers virksomhed inden for Sundhedsvæsenet skal behandles i Sundhedsvæsenets Patientklagenævn. DP har til Patientklagenævnet indstillet psykolog Ernst Olsen og psykolog Ida Kock.

Ansøgning om autorisation.

Har du autorisation meddelt af DP, eller opfylder du betingelserne herfor, er der etableret en overgangsordning, hvorefter du hurtigt kan få autorisation i Psykolognævnet, hvis du søger inden 30. juni 1994. Du kan indsende ansøgning bilagt en kopi af dit autorisationsbevis.

Har du ikke autorisation, skal du også søge herom i Psykolognævnet, men ikke nødvendigvis inden den 30. juni 1994. DP's interne autorisationsordning er ophørt. Der foreligger ikke på nuværende tidspunkt ansøgningsskemaer udarbejdet af Psykolognævnet til de ikke autoriserede psykologer.

Det vil formentlig komme til at koste 1250,- kr. at få en autorisation. Også selv om du har DP's autorisation.

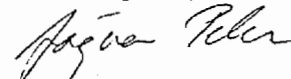
Journalpligt.

Retningslinier om journalpligt skal fastlægges af Socialministeren efter indstilling fra Psykolognævnet. Der foreligger derfor endnu ikke retningslinier for journalpligt. Forpligtelsen til at føre journal vil først indtræde, når der foreligger sådanne retningslinier. Det er en af de første opgaver, Psykolognævnet vil arbejde med.

Såfremt vi har yderligere information, vil den blive givet i andet nummer af Psykolog Nyt i 1994.

Alle henvendelser i øvrigt om den nye lov kan fra den 1. januar 1994 rettes til Psykolognævnets sekretariat.

God Jul og Godt Nytår
Dansk Psykolog Forening

Jógvan Petersen
Formand

Kapitel 6

Overgangs- og ikrafttrædelsesbestemmelser m.v.

§ 24. I lov nr. 397 af 10. juni 1987 om sundhedsvæsenets centralstyrelse m.v., som senest ændret ved lov nr. 369 af 6. juni 1991, foretages følgende ændringer:

1. § 4, stk. 1, affattes således:

»Sundhedsstyrelsen fører tilsyn med den sundhedsfaglige virksomhed, der udføres af personer inden for sundhedsvæsenet. Dette gælder dog ikke virksomhed, der udføres af autoriserede psykologer. Endvidere fører Sundhedsstyrelsen tilsyn med ledere af plejehjem og lignende, hvortil der ikke er knyttet en fast læge.«

2. I § 19 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»Stk. 3. I sager vedrørende autoriserede psykologers virksomhed inden for sundhedsvæsenet skal nævnet dog indhente en udtalelse fra Psykolognævnet, før nævnet træffer afgørelse i en sag.«

§ 25. Loven træder i kraft den 1. januar 1994.

§ 26. Den, der inden for de sidste 10 år forud for lovens ikrafttræden har udøvet virksomhed som psykolog svarende til fuldtidsbeskæftigelse i mindst 2 år, og som har gennemført en uddannelse, der opfylder betingelserne for godkendelse i henhold til den af Dansk Psykolog Forening i 1990 etablerede autorisationsordning, eller som opfylder de krav, Undervisningsministeriet stiller til godkendelse af efteruddannelse for kliniske psykologer i folkeskolen, har ret til autorisation som psykolog, jf. dog § 2, stk. 3.

Stk. 2. Ansøgninger om autorisation efter stk. 1 skal indsendes til Psykolognævnet inden 6 måneder fra lovens ikrafttræden. Når særlige forhold taler herfor, kan Psykolognævnet dispensere fra denne tidsfrist.

§ 27. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for Færøerne med de afvigelser, som de særlige færøske forhold tilsiger.

Givet på Christiansborg Slot, den 30. juni 1993

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

MARGRETHE R.

/ Torben Lund

Lov om psykologer m.v.

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt: Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

Kapitel I

Autorisation m.v.

§ 1. Ret til at betegne sig som autoriseret psykolog har kun den, der har fået autorisation som psykolog efter §§ 2 og 19, stk. 2.

§ 2. Ret til at få autorisation som psykolog har enhver, der her i landet

- 1) har bestået kandidateksamen i psykologi, psykologisk-pædagogisk kandidateksamen eller dermed ligestillet eksamen, og som
- 2) har gennemgået en af Psykolognævnet, jf. § 17, nærmere bestemt supplerende praktisk uddannelse af 2 års varighed.

Stk. 2. Autorisationen meddeles af Psykolognævnet, der fører en fortegnelse over meddelte autorisationer.

Stk. 3. Autorisation kan ikke meddeles den, der må antages at være farlig for sine medmennesker under udøvelse af virksomhed som psykolog enten på grund af udvist grov uduelighed eller på grund af sygdom. Autorisationen kan endvidere nægtes under de i borgerlig straffelovs § 78, stk. 2, nævnte omstændigheder.

Stk. 4. For meddelelse af autorisation som psykolog betales et af socialministeren fastsat gebyr.

§ 3. En autoriseret psykolog kan fratages sin autorisation, såfremt psykologen må antages at være til fare for andre mennesker på grund af

- 1) en lidelse, der gør den pågældende uegnet til udøvelse af hvervet, eller

- 2) sygdom eller misbrug af rusmidler eller lignende, der bevirker, at psykologen varigt eller med mellemrum befinder sig i en mangelfuld sjælstilstand, eller
- 3) udvist grov forsømmelighed ved udøvelsen af hvervet.

§ 4. Inden Psykolognævnet træffer afgørelse om, at en autorisation skal fratages, kan nævnet indhente en skriftlig erklæring fra Retslægerådet og opfordre udøveren af hvervet til at udtale sig skriftligt eller afgive en mundtlig redegørelse i et møde, hvori også Retslægerådet kan deltage. Den pågældende skal endvidere opfordres til inden 14 dage at erklære, om sagen ønskes afgjort ved dom, eller om sagen kan afgøres af Psykolognævnet. Afgives en sådan erklæring ikke, skal Psykolognævnet indbringe sagen for domstolene.

§ 5. Psykolognævnet kan i påtrængende tilfælde, hvor den fortsatte virksomhed frembyder overhængende fare, midlertidigt fratage udøveren af hvervet autorisationen.

§ 6. Retssag om fratagelse af autorisation anlægges af Psykolognævnet i den borgerlige retsplejes former. Det kan i en dom om fratagelse af autorisation fastsættes, at anke ikke har opsættende virkning. Den pågældende kan dog ikke afskediges fra en stilling på grund af fratagelse af autorisation, før der foreligger en endelig domstolsafgørelse.

§ 7. Psykolognævnet kan anmode udøveren af hvervet om at lade sig underkaste en lægelig eller anden sagkyndig undersøgelse til brug for

nævnets stillingtagen til, om autorisation skal søges frataget den pågældende. Hvis den pågældende afviser at efterkomme en sådan anmodning, forelægger Psykolognævnet spørgsmålet for den ret, hvor en eventuel retssag skal anlægges. Retten afgør spørgsmålet ved kendelse. En sådan afgørelse kan også træffes, efter at der er anlagt retssag om fratagelse af autorisation.

Stk. 2. Hvis udøveren af hvervet findlader at efterkomme en kendelse om at underkaste sig en lægelig eller anden sagkyndig undersøgelse, fratager Psykolognævnet den pågældende autorisationen, og hvis der er anlagt retssag herom, bortfalder retssagen.

Stk. 3. Udgifterne ved en undersøgelse efter stk. 1 afholdes af statskassen.

§ 8. Psykolognævnet offentliggør afgørelser om midlertidig eller endelig fratagelse af autorisation efter §§ 3-7.

Stk. 2. Såfremt retten til at udøve hverv som autoriseret psykolog frakendes ved dom i en straffesag, skal anklagemyndigheden give Psykolognævnet meddelelse herom. Psykolognævnet offentliggør afgørelser om frakendelse.

§ 9. Psykolognævnet kan efter ansøgning give en psykolog, der efter §§ 3-7 har fået frataget sin autorisation, tilladelse til at generhverve autorisationen, når de omstændigheder, der begrundede fratagelsen, ikke længere er til stede.

Stk. 2. Et afslag fra Psykolognævnet om generhvervelse af autorisation efter stk. 1 kan tidligst indbringes for domstolene et år efter, at der er truffet afgørelse om endelig fratagelse af autorisation eller det ved dom er nægtet den pågældende at generhverve autorisationen.

§ 10. En psykolog kan over for Psykolognævnet fraskrive sig sin autorisation for tid eller indtil videre. Autorisationen generhverves, når den fastsatte tidsfrist for fraskrivelsen er udløbet, og kan i øvrigt, også inden for en fastsat tidsfrist, generhverves efter ansøgning til Psykolognævnet, såfremt de omstændigheder, der begrundede fraskrivelsen, ikke længere findes at være til stede.

§ 11. Psykolognævnet giver offentlig meddelelse om autorisationer samt om fratagelse og fraskrivelse efter §§ 9, 10 og 20.

Kapitel 2

Rettigheder og pligter

§ 12. En autoriseret psykolog er under udøvelsen af sin virksomhed forpligtet til at udvise omhu og samvittighedsfuldhed.

§ 13. Klager over en autoriseret psykologs virksomhed inden for sundhedsvæsenet indbringes for Sundhedsvæsenets Patientklagenævn.

§ 14. Autoriserede psykologer skal føre ordnede optegnelser over deres virksomhed efter nærmere retningslinier fastsat af socialministeren efter indstilling fra Psykolognævnet og efter indhentet udtalelse fra sundhedsministeren for så vidt angår psykologers ordnede optegnelser inden for sundhedsvæsenet.

Stk. 2. De i stk. 1 nævnte optegnelser skal opbevares i mindst 3 år.

Stk. 3. Den, om hvis personlige forhold der er udarbejdet optegnelser efter stk. 1, har ret til aktindsigt i optegnelserne.

Stk. 4. Retten til aktindsigt kan dog begrænses i det omfang, hvor partens interesse i aktindsigt findes at burde vige for afgørende hensyn til den pågældende selv eller til andre private interesser.

Stk. 5. Afslag på en anmodning om aktindsigt vedrørende en autoriseret psykologs virksomhed inden for sundhedsvæsenet kan påklages til Sundhedsvæsenets Patientklagenævn. Uden for sundhedsvæsenet kan et afslag på en anmodning om aktindsigt påklages til den myndighed, som er klageinstans i forhold til den autoriserede psykologs virksomhedsområde i øvrigt i den sag, begrænsingen om aktindsigt vedrører.

§ 15. En autoriseret psykolog må kun reklamere for sin virksomhedsudøvelse ved meddelelse af oplysninger, der ikke er vildledende eller på anden måde egnede til at fremkalde urigtige forestillinger i offentligheden om den pågældendes kvalifikationer eller behandlingsmåder.

§ 16. Autoriserede psykologer skal udvise omhu og uhildethed ved udfærdigelse af

klæringer, som de afgiver i deres egenskab af autoriserede psykologer.

Kapitel 3

Autorisations- og tilsynsmyndighed m.v.

§ 17. Som autorisations- og tilsynsmyndighed nedsætter socialministeren et psykolognævn, der består af

- 1) 1 medlem udnævnt af socialministeren,
- 2) 1 medlem udnævnt efter indstilling fra sundhedsministeren,
- 3) 1 medlem udnævnt efter indstilling fra undervisningsministeren,
- 4) 1 medlem udnævnt efter indstilling fra Kommunernes Landsforening,
- 5) 1 medlem udnævnt efter indstilling fra Amdrårdsforeningen,
- 6) 1 medlem udnævnt efter indstilling fra Københavns og Frederiksberg Kommuner,
- 7) 1 medlem udnævnt efter indstilling fra De Samvirkende Invalideorganisationer og
- 8) 2 medlemmer udnævnt efter indstilling fra Dansk Psykolog Forening.

På tilsvarende måde udnævnes for hvert medlem en stedfortræder.

Stk. 2. Socialministeren udpeger formanden og næstformanden blandt nævnets medlemmer.

Stk. 3. Psykolognævnets medlemmer udnævnes for 4 år. Hvis udnævnelsen finder sted i løbet af en periode, gælder den kun til periodens udløb. Til de medlemmer af Psykolognævnet, der ikke udfører hvervet som led i deres tjenstlige arbejde, ydes vederlæggelse og godtgørelse for befordring i lighed med ikke-statsansatte, der modtager særskilt vederlæggelse. Udgiften hertil afholdes af staten.

Stk. 4. Psykolognævnet meddeler autorisationer, jf. §§ 2 og 19, stk. 2, og fører tilsyn med de autoriserede psykologer.

Stk. 5. Socialministeren fastsætter efter indhentet udtalelse fra Psykolognævnet dets forretningsorden, herunder regler om, at nævnet kan tilkalde sagkyndig bistand, og at sager kan afgøres skriftligt. Socialministeren kan endvidere fastsætte regler om, at sager, i hvilke afgørelsen ikke skønnes at frembyde tvivl, henvises til formandens afgørelse.

Stk. 6. Psykolognævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

§ 18. Autoriserede psykologer er forpligtet til på begæring af Psykolognævnet at afgive alle oplysninger, der er nødvendige for gennemførelse af tilsynet.

Stk. 2. Psykolognævnet skal til Sundhedsvæsenets Patientklagenævn indbringe sager vedrørende autoriserede psykologers virksomhed inden for sundhedsvæsenet, som nævnet finder vil kunne give grundlag for kritik eller anden sanktion.

Kapitel 4

Forskellige bestemmelser

§ 19. Socialministeren kan fastsætte sådanne bestemmelser om udøvelse af virksomhed her i landet som psykolog, som er nødvendige til gennemførelse af overenskomst om fælles nordisk arbejdsmarked for psykologer og direktiver vedtaget af De Europæiske Fællesskaber.

Stk. 2. Psykolognævnet kan meddele autorisation som psykolog til personer, der i udlandet har gennemgået en uddannelse, som kan ligestilles med de i § 2, stk. 1, nævnte uddannelser.

§ 20. Er autorisation som psykolog her i landet givet på grundlag af autorisation i et andet land, kan Psykolognævnet fratage vedkommende autorisationen, hvis autorisationen i vedkommende andet land bliver frataget den pågældende eller på anden måde taber sin gyldighed.

§ 21. Ret til at betegne sig som psykolog har kun den, der ved et universitet eller anden højere uddannelsesinstitution har bestået kandidateksamen i psykologi eller dermed ligestillet eksamen.

Kapitel 5

Straffebestemmelser

§ 22. En autoriseret psykolog, der gør sig skyldig i grov eller gentagen forsømmelse eller skodeslæshed under udøvelsen af sin virksomhed, straffes med bøde eller hæfte.

§ 23. Overtrædelse af § 1, §§ 14-16 og § 21 straffes med bøde.

Stk. 2. I forskrifter, der er udfærdiget i medfør af denne lov, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Til samtlige medlemmer af Dansk Psykolog Forening

den 23.06.1993 J. nr. 604-7/JP/gj

Orientering om den nye "Lov om psykologer m.v." vedtaget i Folketinget torsdag den 17. juni 1993.

Nu er lov om psykologer en realitet.

Den lange kamp for en Psykologlov og dermed en blåstempling af vores uddannelse er nu lykkedes. På mange generalforsamlinger i Dansk Psykolog Forening er det besluttet, at foreningen skulle arbejde for gennemførelse af en Psykologlov. Vi har derfor grund til at være tilfredse.

Loven omhandler primært autorisation af psykologer, men også beskyttelse af psykologtitlen er nu lovfæstet.

Lov om psykologer ligner de love, der gælder for læger, sygeplejersker, tandlæger m.v. Men et særtræk for Psykologloven i forhold til andre autorisationslove er indførelsen af et Psykolognavn. Dette nedsættes permanent til at behandle ansøgninger om autorisation og føre tilsyn med autoriserede psykologer.

Til forskel fra andre autorisationslove, der vedrører sundhedspersonale og dermed er henført under Sundhedsministeriet, er Psykologloven henført under Socialministeriets område.

Begge særtræk har Dansk Psykolog Forening lagt stor vægt på og arbejdet for. Vi er naturligvis også glade for den tillid til foreningen, der kommer til udtryk i, at det er Dansk Psykolog Forening, der repræsenterer psykologstanden i Psykolognævnet.

Loven træder i kraft den 1. januar 1994.

Foreningen vil i de kommende måneder i Psykolog Nyt løbende orientere om loven og herunder om de administrative forskrifter m.v., som er en konsekvens af loven.

- // Fortryk af loven vedlægges til orientering. Loven indeholder nogle hovedpunkter, som jeg allerede nu kort vil resumere:

Titelbeskyttelse:

Psykologtitlen er beskyttet. Det vil sige, at:

- man kun må kalde sig psykolog, hvis man er kandidatuddannet.
- Man skal have bestået enten kandidateksamen i psykologi, magisterkonferens i psykologi, psykologisk-pædagogisk kandidateksamen eller en dermed ligestillet udenlandsk eksamen. Medlemmer af Dansk Psykolog Forening med en udenlandsk eksamen kan regne med, at de opfylder uddannelseskravet.
- man må kun kalde sig autoriseret psykolog, hvis man har fået autorisation i Psykolognævnet.

Autorisation:

Man opnår autorisation ved at blive godkendt i Psykolognævnet efter ansøgning:

- når man har bestået en kandidateksamen, som nævnt ovenfor. Det samme gælder, hvis man har en udenlandsk uddannelse, der kan ligestilles med den danske.
- og man har gennemført en supplerende praktisk uddannelse af 2 års varighed.

Retningslinierne for godkendelse af den praktiske uddannelse kommer formentlig til at ligne de retningslinier, der i dag gælder for Dansk Psykolog Forenings egen autorisationsordning.

- Har man fået autorisation efter Dansk Psykolog Forenings egen ordning, eller opfylder man betingelserne for at kunne få en sådan autorisation, vil man umiddelbart kunne autoriseres af Psykolognævnet. Ansøgning skal indsendes til Psykolognævnet inden 30. juni 1994. Der vil senere komme nærmere oplysninger ud herom, når Psykolognævnet er nedsat.

Psykolognavn:

Psykolognævnet er et nyt navn. Medlemmerne skal udpeges af Socialministeren efter indstilling fra visse ministerier, organisationer m.v. Dansk Psykolog Forening indstiller 2 af de ialt 9 medlemmer. Psykolognavnets opgaver bliver:

- at give autorisationer, og
- at føre tilsyn med autoriserede psykologers virksomhed. Det vil sige at behandle klager. Klager over psykologers virksomhed inden for sundhedsområdet skal dog behandles i Sundhedsvæsenets Patientklagenavn.

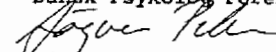
Psykolognævnet kan derfor (i lighed med vort Etiknavn) udtale sin misbilligelse af en psykologs virksomhed. I yderste fald kan autorisationen fratages psykologen af Psykolognævnet. Reglerne om fratagelse af autorisationer svarer til andre autorisationslove, bortset fra at Psykolognævnet er tillagt de relevante beføjelser. Der skal foreligge meget grove forhold, før der tages skridt til at starte en sag om autorisationsfratagelse.

Loven indeholder nogle bestemmelser om rettigheder og pligter for autoriserede psykologer:

- man er forpligtet til at udvise omhu og samvittighedsfuldhed i sit psykologarbejde. Dette krav gælder ifølge Dansk Psykolog Forenings egne love alle psykologer, og vil selvfølgelig fortsat være gældende ved siden af loven.
- der bliver pligt til at føre ordnede optegnelser (journal) på en række områder. Nærmere regler vil blive fastsat herom. Samtidig bliver der ret til aktindsigt.

Dansk Psykolog Forening forventer i den kommende tid politisk at drøfte konsekvenserne af loven for foreningens lønpolitik generelt og mere specifikt de ønsker, vi i foreningen længe har haft til en formaliseret efteruddannelse, herunder ret til supervision.

Med venlig hilsen
Dansk Psykolog Forening

Jørgen Petersen
Formand

Videreuddannelse i Psykoterapi og Supervision

Grafisk produktion: JM Grafisk A/S

Dansk Psykolog Forening

Indledning

I 1991 vedtog Dansk Psykolog Forenings generalforsamling, at igangsætte en videreuddannelse i psykoterapi. Året efter besluttedes det at koordinere alle foreningens videreuddannelser. Og endelig kan vi så her præsentere vedtægterne for videreuddannelse i psykoterapi.

Videreuddannelsen har som sit udgangspunkt, at deltagerne indgår i et psykologfagligt fællesskab med psykoterapeutisk indhold. Dette krav kan opfyldes gennem ansættelse på relevante arbejdspladser eller gennem deltagelse i erfaringsudvekslingsgrupper.

Efter endt videreuddannelse skal deltagerne kunne dokumentere erfaringer med psykoterapeutisk arbejde, supervision og egenterapi eller tilsvarende, samt deltagelse i en række teoretiske og metodologiske kurser på et postgraduat akademisk niveau. – Som overbygning på videreuddannelsen kan suppleres med en supervisoruddannelse. Videreuddannelsen skal – udover at fremme kvaliteten af psykologers psykoterapeutiske arbejde – sikre evaluerbarhed og gennemskuelighed både for klienter og offentlige brugere og for psykologer, der ønsker at tilegne sig en kvalitativ og kvantitativ forsvarlig videreuddannelse. Uddannelsen bør holde sig på et niveau, der er realistisk for en psykolog i de første år efter erhvervelse af autorisation. Den bør løbende revideres og administreres således, at den ikke stiller sig hindrende i vejen for en faglig nyudvikling.

Videreuddannelse i Psykoterapi

§ 1 Formål:

- at højne kvaliteten af psykologernes psykoterapeutiske arbejde
- at sikre brugerne kompetente psykoterapeuter.

Psykoterapi er en psykologisk behandlingsmetode, der er videnskabeligt begrundet.

Psykoterapi finder anvendelse ved psykiske og somatiske lidelser, og består af et arbejds-mæssigt forhold etableret mellem en eller flere kvalificerede psykoterapeuter og en eller flere klienter. Formålet med psykoterapien er for klienten at opnå øget autonomi og udvidelse af personlige muligheder, symptomlindring og bedre psykisk og social funktionsmåde.

§ 2 Deltagere:

For at kunne påbegynde videreuddannelsen skal ansøgeren opfylde følgende betingelser:

2.1

- Cand.psych.
- Cand.pæd.psych.
- Mag.art. i psykologi

Det forudsættes, at de nævnte studier er gennemført uden fravalg af psykologiske del-fag.

2.2

- have gennemført mindst 2 års efteruddannelse med 160 timers supervision efter kandidateksamen svarende til DP's autorisationsordning subsidiært den offentlige autorisationsordning.

§ 3 Indhold:

Videreuddannelsen er tilrettelagt til at vare mindst 3 år.

Under uddannelsen skal deltagerne indgå i et psykologfagligt fællesskab (med psykoterapeutisk indhold).

Uddannelsen består af en *generel del* og en *speciel del*.

I den *generelle del* skal deltagerne erhverve sig viden om og gøre erfaring med forskellige terapeutiske referensrammer, terapiformer og klientkategorier gennem teoretisk undervisning, praktisk klientarbejde og supervision.

I den *specielle del* skal deltagerne specialisere sig i en af de psykoterapeutiske referensrammer, ved at erhverve sig særlig viden om denne gennem teoretisk undervisning og særlig erfaring med denne gennem praktisk klientarbejde, supervision og egenterapi (eller feed-back på personlig stil indenfor visse terapiretninger).

De detaljerede krav til uddannelsens 4 elementer: praktisk klientarbejde, supervision, egenterapi og teori er beskrevet i supplerende bestemmelser.

Egenterapi bør foregå adskilt fra supervision og teori, således at egenterapeut ikke er samme person som supervisor og teorilærer, (dog under hensyn til, at terapiretninger, der anvender feed-back på personlig stil, kan have en anden tradition).

§ 4 Undervisere:

Som supervisorer kan godkendes psykologer, der har gennemført DP's supervisor-uddannelser.

Øvrige undervisere og supervisorer på uddannelsen skal godkendes af fagnævnet/videreuddannelsesnævnet.

Supervisorerne registreres i en pulje. Blandt supervisorerne udnævnes evt. et antal koordinatorer spredt over landet.

§ 5 Uddannelsessteder:

Det praktiske klientarbejde kan foregå på deltagernes arbejdsplads i den udstrækning, det er muligt at arbejde terapeutisk med en bred og varieret kategori af patienter. (se iøvrigt § 3).

Supervisionen vil i et vist omfang kunne foregå på deltagernes arbejdsplads med en af DP godkendt supervisor. Mindst et supervisionsforløb bør foregå uafhængigt af arbejdspladsen.

Egenterapien kan foregå hos de af DP godkendte psykoterapeuter.

En del af teori- og metodetilegnelsen gennemføres normalt på de af DP tilrettede kurser, mens den øvrige del, herunder typisk den specielle, kan gennemføres på private uddannelser (godkendt af fagnævnet/videreuddannelsesnævnet).

Uddannelsen består af en generel del og en speciel del. I den generelle del skal deltagerne erhverve sig viden om og gøre erfaring med forskellige terapeutiske referensrammer, terapiformer og klientkategorier gennem teoretisk undervisning, praktisk klientarbejde og supervision. I den specielle del skal deltagerne specialisere sig i en af de psykoterapeutiske referensrammer, ved at erhverve sig særlig viden om denne gennem teoretisk undervisning og særlig erfaring med denne gennem praktisk klientarbejde, supervision og egenterapi (eller feed-back på personlig stil indenfor visse terapiretninger).

Videreuddannelse i Supervision af Psykoterapi

§ 1 Formål:

At uddanne supervisorer i psykoterapi på et højt niveau med henblik på supervision og psykologfaglig vejledning af psykoterapeuter.

§ 2 Adgangskriterier:

Gennemført videreuddannelse i psykoterapi (DP's model) eller tilsvarende.

§ 3 Varighed:

Mindst 2 år. Supervisoruddannelsen kan først afsluttes efter mindst 8 års samlet relevant beskæftigelse.

§ 4 Indhold:

Udført supervision af terapeutiske forløb, modtaget supervision af supervisionen, samt deltaget i kurser i teori og metode vedr. supervisionsprocessen.

§ 5 Undervisere:

Personer med supervisor-kompetance.
Godkendes af fagnævnet/videreuddannelsesnævnet.

dokumentation for samtlige anvendte supervisorers og underviseres kvalifikationer.
Fagnævnet yder vejledning.

Fagnævnet foretager indstilling til Videreuddannelsesnævnet om endelig godkendelse af videreuddannelsen og supervisoruddannelsen for den enkelte psykolog, ligesom Fagnævnet udformer det endelige bevis for færdiggørelsen af videreuddannelsen.

Videreuddannelsesnævnet:

Det Psykoterapeutiske Fagnævn instiller af sin midte en repræsentant til Dansk Psykolog Forenings Videreuddannelsesnævn.

Videreuddannelsesnævnet er oprettet under Dansk Psykolog Forenings bestyrelse. Det består af 1 repræsentant fra hver af de fagnævne, der er oprettet i forbindelse med de forskellige videreuddannelser, 1 repræsentant fra Dansk Psykolog Forenings bestyrelse samt evt. repræsentanter fra grupper, der planlægger at etablere videreuddannelse og evt. arbejdsgivermodpart.

Videreuddannelsesnævnets opgave er efter indstilling fra fagnævnene:

- a) Godkendelse af planer for videreuddannelsesforløb.
- b) Godkendelse af supervisorer, vejledere og undervisere.
- c) Godkendelse af kurser, herunder også løbende og godkendelse af institutioner, hvor kurser udbydes.
- d) Endelig godkendelse af videreuddannelse og supervisoruddannelse for de enkelte deltagere.
- e) Koordinering af videreuddannelserne med den overordnede videreuddannelsesramme.

Administration af videreuddannelsen

Det Psykoterapeutiske Fagnævn:

Den psykoterapeutiske videreuddannelse administreres overordnet af DP's videreuddannelsesnævn og konkret af Det Psykoterapeutiske Fagnævn. Det Psykoterapeutiske Fagnævn består af 6 psykologer, hvoraf mindst 4 har gennemført den psykoterapeutiske videreuddannelse eller har tilsvarende kompetence og er godkendt som supervisor indenfor området. Fagnævnet bør afspejle forskellige metoder og tendenser indenfor det psykoterapeutiske område, ligesom også relevante beskæftigelsesområder bør være repræsenteret. Det Psykoterapeutiske Fagnævns medlemmer udpeges af Dansk Psykolog Forenings bestyrelse.

Det psykoterapeutiske Fagnævn er løbende ansvarlig for konkretisering af den psykoterapeutiske videreuddannelses indhold og praktiske gennemførelse, og sammensætter kursusdelen indholdsmæssigt og organisatorisk. Fagnævnet indstiller supervisorer og undervisere, samt kurser, der udbydes af andre end Dansk Psykolog Forening til godkendelse i Videreuddannelsesnævnet. Fagnævnet samarbejder med Kursusudvalget efter nærmere bestemte retningslinier. Fagnævnet tilser, at den videreuddannelses-søgende kan fremvise skriftlig dokumentation for de til videreuddannelsen hhv. supervisoruddannelsen opstillede krav. I forbindelse hermed kan Fagnævnet kræve skriftlig

Supplerende bestemmelser til vedtægterne Videreuddannelse i Psykoterapi

ad § 2 Deltagere:

Deltagerforudsætning:

Følgende viden og erfaring forudsættes erhvervet i løbet af og/eller efter grunduddannelsen. I modsat fald må der ske supplerer efter anvisning fra Fagnævnet.

2.1 – Viden om:

udviklingspsykologi
indlæringspsykologi
socialteori
videnskabsfilosofi
(sygdomsbegreber, menneskesyn og psyke-soma)
klinisk psykologi
psykologiske tests
neuropsykologi
sociallovgivning
organisationspsykologi
forskningsmetodik
psykiske lidelser – udviklingsforstyrrelser
psykologiske undersøgelser,
visitation
evaluering
psykosomatik
etik

2.2 – Erfaring med:

psykologiske undersøgelser og behandlingsarbejde under supervision i et omfang, der svarer til efteruddannelsen.

ad § 3 Indhold:

Fagligt fællesskab:

Kravet om psykologfagligt fællesskab omfatter dels et krav om, at deltageren i uddannelsesforløbet har formaliseret kontakt med andre psykologer – dels at deltageren opnår kendskab til det kliniske område gennem det daglige arbejde.

Kravene kan opfyldes ved ansættelse på en arbejdsplads med en eller flere psykologer. Hvis ikke dette er muligt, kan kravene opfyldes dels gennem deltagelse i en erfaringsformidlingsgruppe med andre psykologer, og dels gennem deltagelse i kursusforløb vedr. administration og organisation. (De ovenfor nævnte psykologer skal være psyko-terapeutisk arbejdende).

Skematisk oversigt over videreuddannelsens indhold og timetal.

Uddannelsen består af en generel og en speciel del.
Indhold og timetal er vist i følgende skematiske oversigt.

A Praktisk (generel og speciel del)			
1. Terapi (udført klienttimer)	420 timer		
2. Visitation, evaluering, testning, m.m.	80 timer		
3. Supervision af andre faggrupper	40 timer		
4. Forberedelse, efterbearbejdning, m.m.	60 timer	600 timer	
B Supervision (generel og speciel del)			
1. Supervision i relation til A1	170 timer		
2. Supervision i relation til A2	15 timer		
3. Supervision i relation til A3	15 timer	200 timer	
C Egenterapi (speciel del)			100 timer
D Teori			
1. Generelle del af uddannelsen			
D.1.1. Psykoterapi generelt	45 timer		
D.1.2. Psykopatologi og personlighedsteori	30 timer		
D.1.3. Etik	15 timer		
D.1.4. Forskning	25 timer		
D.1.5. Psykoterapi med særlige vanskelige klienter	20 timer		
D.1.6. Krise og katastrofe	15 timer		
D.1.7. Tilgrænsende fagområder: Organisationspsykologi lovgivning, farmakologi (spec. psykofarmalogi) neuropsykologi samt almen medicin	30 timer		
D.1.8. Skriftlig opgave		180 timer	
2. Specielle del af uddannelsen			
D.2.1. Teori og metode			
D.2.2. Skriftlig opgave		60 timer	
E Tilvalg (Valgfri indenfor egenterapi, teori og metode, herunder også den specielle teoridel af uddannelsen, (D.2))			
			60 timer
			I alt 1200 timer

Uddybning af skematisk oversigt

ad A1: Terapi (udførte klienttimer) 420 timer:

Dette krav er svarende til min. 1/2 tids ansættelse. Klienterne skal dække et bredt spektrum af lettere og sværere personlighedsforstyrrelser, og de egentlige behandlingskrævende klienter skal udgøre størstedelen. Det bør tilstræbes, at man både gør erfaring med kortere og længerevarende psykoterapier, samt min. 2 terapiformer – (individuel, par-, familie- og gruppeterapi)

ad A2: Visitation, evaluering, testning, m.m.:

Visitation, evaluering, og testning i forbindelse med psykoterapeutisk arbejde.

ad A3: Supervision af andre faggrupper:

Omfatter supervision af og konsultation til andre faggrupper.

ad B1: Supervision modtaget i relation til udførte klienttimer:

Supervisionstimetal svarende til 420 timers udført terapiarbejde, og supervisionen skal foretages af mindst 2 supervisorer for at tilgodese supervisionsbredden.

ad B2: Supervision modtaget i relation til visitation, testning m.v.:

Grundlæggende testfærdigheder forudsættes bekendt – supervisionen retter sig alene mod brug af undersøgelse og visitation i forbindelse med psykoterapeutisk arbejde. Ved beregning af timetal for gruppesupervision anvendes DP's omregningsfaktorer for autorisation. Fagnævnet kan fastsætte supplerende bestemmelser.

ad C: Egenterapi:

Egenterapi kan godkendes indenfor et bredt spektrum af anerkendte terapiformer (eksempelvis psykoanalyse eller feed-back på personlig stil indenfor adfærdsterapien). Omfanget skal udgøre mindst 100 timer individuel egenterapi (1 time = 60 min.) eller 120 timer egenterapi i gruppe. Fagnævnet kan fastsætte supplerende bestemmelser.

ad D1: Generelle teori- og metodedel:

Kursusdelen består af kurser af generel betydning for psykoterapi, psykiske lidelser og behandling, kurser i tilgrænsede områder, samt en skriftlig opgave. Kurserne, godkendes af fagnævnet og videreuddannelsesnævnet. Kursusafviklingen koordineres med kursusudvalget.

ad D2: Specielle teori- og metodedel:

Her kan deltagerne vælge at specialisere sig teoretisk og metodisk i en videnskabelig funderet psykoterapeutisk referensramme som f.eks.

- psykodynamisk/psykoanalytisk
- systemisk/strukturel
- kognitiv/adfærdsterapeutisk
- eksistentiel/humanistisk

ad E: Tilvalgstimer:

Tilvalgstimer kan efter deltagernes ønske anvendes til:

- teori og metodekurser generelt svarende til kurserne under den generelle teoridel (D1).

- udvidelse af den specielle del (D2) udover de obligatoriske 60 timer.
- udvidelse af antallet af egenterapitimer (C) udover de obligatoriske 100 timer.
- samt i øvrigt relevante seminarer, kurser og lignende godkendt af fagnævnet/videreuddannelsesnævnet.

ad § 4 Undervisere:

Supervisorer, vejledere og undervisere indstilles af fagnævnene til godkendelse af videreuddannelsesnævnet – (jfr. de generelle retningslinier for videreuddannelse i DP-regi). Supervisorerne registreres i en pulje med henblik på en landsdækkende samordning. Der udpeges evt. et antal koordinatore regionalt med henblik på at støtte og vejlede den uddannelsessøgende.

ad § 5 Uddannelsessteder:

Godkendelse af kurser, herunder også løbende godkendelse af institutioner, hvor kurser udbydes – indstilles og godkendes, som nævnt i ad § 4.

Supplerende bestemmelser til supervisoruddannelse i Supervision af Psykoterapi

ad § 2 og § 3 Adgangskriterier og varighed:

Den videreuddannede psykoterapeut kan vælge at overbygge sin uddannelse med en supervisoruddannelse. Dette forløb skal strække sig over mindst 2 år efter endt videreuddannelse.

ad § 4 Indhold og timetal:

- 120 timers udført supervision af terapeutiske forløb fordelt over mindst 2 år. De til grund liggende terapiforløb skal være varierede (individuel, par, familie, gruppe). En overvejende del af supervisionstimerne skal gives til psykologer.
- 40 timers modtaget supervision af supervisionen fordelt over mindst to år ved godkendt supervisor.
- 30 timers teori om supervisionsprocessen fordelt over et år ved godkendte undervisere.
- 40 timers valgfri teori eller metode af relevans for supervision.

Overgangsbestemmelser:

Gyldig for 1994

Psykologer, der har arbejdet i en årrække indenfor det psykoterapeutiske arbejdsområde, kan i en overgangsperiode fra 1.3.94 – 31.12.94 påbegynde/afslutte videreuddannelsen under overgangsordningens bestemmelser ved at indsende udfyldt ansøgningsskema til Videreuddannelsesnævnet. Pr. 1. marts 1994 kan psykologer med mere end 5 års beskæftigelse i en periode af 10 måneder (d.v.s. fra 1.3 – 31.12.94) ansøge om at

blive godkendt som videreuddannede ud fra de kvalifikationer, som man allerede har. Man kan samtidig søge om en godkendelse som supervisor, hvorved man får godkendelse til at virke som supervisor for psykologer, der ønsker at påbegynde/godkendt en videreuddannelse. I overgangsperioden bliver man altså bedømt ud fra de kvalifikationer, man allerede har erhvervet sig. Såfremt man ikke opfylder alle kravene, får man rådgivning m.h.t. det manglende. I overgangsperioden kan alle psykologer med mere end 5 års beskæftigelse indenfor det psykoterapeutiske område søge om at blive bedømt som videreuddannede på allerede opnåede dokumenterede kvalifikationer. Ansøgerne opdeles i forskellige grupper.

I Ansøgere med mindst 10 års beskæftigelse.

1. Autorisation.
2. Mindst 10 års beskæftigelse, heraf min. 8 års arbejde indenfor det psykoterapeutiske område.
3. En bred kursusdeltagelse, supervision/faglig vejledning, publikationer samt egenterapi i et samlet omfang svarende til kravene i den psykoterapeutiske uddannelse (d.v.s. 600 timer).

II Ansøgere med 5-10 års beskæftigelse.

1. Autorisation.
2. Mindst 5 års beskæftigelse indenfor det psykoterapeutiske område.
3. En kursusdeltagelse, som ekvivalerer med kravene i den psykoterapeutiske videreuddannelse (d.v.s. 300 timer).
4. Supervision/faglig vejledning samt egenterapi i et omfang, der samlet svarer til kravene i den psykoterapeutiske videreuddannelse (d.v.s. 300 timer), dog således, at egenterapien kan udgøre mellem 60 og 200 timer heraf. Endvidere kræves dokumentation for skriftligt arbejde.

III Ansøgere med mindre end 5 års beskæftigelse.

Kan påbegynde videreuddannelserne efter de fastsatte retningslinier. Fagnævnet kan fastsætte retningslinier for, hvorledes evt. allerede gennemført kursusdeltagelse, supervision og egenterapi kan medregnes.

Overgangskrav til Supervisor

Ønsker man samtidig godkendelse som supervisor indenfor det psykoterapeutiske område, forudsætter dette i overgangsperioden følgende:

I Supervisor godkendelse.

1. Godkendt videreuddannelse.
2. Mindst 8 års beskæftigelse indenfor det psykoterapeutiske område.
3. Mindst 2 års supervisorerfaring.
4. 40 timers undervisning (supervision af supervision, træning i supervision, teori og supervisionsproces el. lign.).

Der henvises i øvrigt til artiklerne "Nu starter Psykologforeningen tre videreuddannelser" i PN nr. 22, 6. december 1993.

Nu starter Psykologforeningen tre videreuddannelser

Er du autoriseret med over fem års beskæftigelse inden for psykoterapi, neuropsykologi eller sundhedspsykologi, kan du i 1994 ansøge om at få dine kvalifikationer bedømt som videreuddannet.

Som alle ved har Psykologforeningen en årrække haft en autorisationsordning, dvs. en efteruddannelse svarende til to års beskæftigelse og 160 timers supervision. Med psykologloven overgår fremtidige autorisationsgodkendelser til et psykolognævnet under Socialministeriet.

På Psykologforeningens generalforsamling i 1992 vedtog forsamlingen en ramme for foreningens fremtidige videreuddannelser, dvs. en overbygning på efteruddannelsen, ofte kaldt specialstudier. Desuden vedtog man flere konkrete videreuddannelser.

Videreuddannelsernes ramme

Ifølge den generelle ramme iværksættes der videreuddannelser på områder, hvor der er behov for det. Påbegyndelse af en videreuddannelse forudsætter autorisation og varer derefter mellem halvandet til tre år. De vedtagne videreuddannelser er alle tre-årige. De udgør 1200 timer, heraf 600 timers sagsarbejde, 200 timers supervision og ca. 200 timers kurser og ca. 200 timer er forbeholdt andre krav inden for områderne. Desuden vedtog generalforsamlingen en supervisoruddannelse ovenpå videreuddannelserne. Videreuddannelserne administreres af et Fagnævnt inden for hvert område og af Psykologforeningens Videreuddannelsesnævnt, som består af en bestyrelsesrepræsentant og en repræsentant fra hvert fagnævnt.

Den psykioterapeutiske, neuropsykologiske og sundhedspsykologiske videreuddannelse.

På generalforsamlingerne i perioden 1990-92 vedtog forsamlingen hovedindholdet i henholdsvis en psykioterapeu-

tisk, en neuropsykologisk og en sundhedspsykologisk videreuddannelse, dvs. tre specialist-videreuddannelser. (Man vedtog også en socialpsykologisk videreuddannelse, men arbejdet med denne er ikke færdigt, og den iværksættes ikke nu.)

Siden vedtagelserne af de tre videreuddannelser har Videreuddannelsesnævntet og de tre Fagnævnt arbejdet med at konkretisere indholdet af de tre videreuddannelser samt supervisoruddannelserne. Dette arbejde er nu færdigt.

En udførlig beskrivelse af de tre videreuddannelser og supervisoruddannelserne vil blive bragt som indstik i de nævnte tre numre af Psykolog Nyt.

Overgangsperiode

På 1. februar 1994 kan psykologer med mere end fem års beskæftigelse i en periode af 11 måneder (dvs. fra 1.2. - 31.12.94) ansøge om at blive godkendt som videreuddannet ud fra de kvalifikationer, som man allerede har. Man kan samtidig søge om godkendelse som supervisor, hvorved man får godkendelse til at virke som supervisor for psykologer, der ønsker at påbegynde en videreuddannelse.

I overgangsperioden bliver man altså bedømt ud fra de kvalifikationer, som man allerede har erhvervet sig. Såfremt man ikke opfylder alle kravene, får man rådgivning med hensyn til det manglende.

Godkendelseskrav

I overgangsperioden kan alle psykologer med mere end fem års beskæftigelse inden for et af de tre områder søge om at blive bedømt som videreuddannet på allerede opnåede dokumenterede kvalifikationer. Ansøgerne opdeles i forskellige grupper.

I. Ansøgere med mindst 10 års beskæftigelse

1. Autorisation.
2. Mindst 10 års beskæftigelse, heraf mindst otte års arbejde inden for området.
3. En bred kursusdeltagelse, supervision faglig vejledning, publikationer samt egen terapi i et samlet omfang svarende til kravene i de enkelte videreuddannelser.

II. Ansøgere med 5-10 års beskæftigelse

1. Autorisation.
2. Mindst fem års beskæftigelse inden for området.
3. En kursusdeltagelse, som akkumulerer med den enkelte videreuddannelses kursuskrav.
4. Supervision faglig vejledning samt egen terapi i et omfang, der samlet svarer til kravene i den enkelte videreuddannelse (i overgangsbestemmelserne gives relativt vide rammer for forholdet mellem supervision og egen terapi i den psykioterapeutiske og sundhedspsykologiske videreuddannelse).

For de to nævnte videreuddannelser kræves endvidere dokumentation for skriftlige arbejder i overensstemmelse med disse videreuddannelsers krav.

En udførlig beskrivelse af kravene i videreuddannelserne og for bedømmelsen i overgangsperioden følger i indstik i de kommende numre af Psykolog Nyt.

Ansøgere med mindre end fem års beskæftigelse kan påbegynde videreuddannelserne efter de fastsatte retningslinier (se indstik). De enkelte fagnævnt kan dog fastsætte retningslinier for, hvorledes eventuelt allerede gennemført kursusdeltagelse, supervision og egen terapi kan medregnes. Starttidspunkt for nye videreuddannelsesforløb meddeles på et senere tidspunkt i Psykolog Nyt.

Overgangskrav til supervisor

Ønsker man samtidig godkendelse som supervisor inden for et af områderne, forudsætter det i overgangsperioden

I. Supervisor godkendelse

1. Godkendt videreuddannelse.
2. Mindst otte års beskæftigelse inden for området.
3. Mindst to års supervisorerfaring.
4. For psykoterapeuter kræves endvidere 40 timers undervisning (supervision af supervision, teori af supervisionsproces eller lign.)

For sundhedspsykologer kræves undervisning og træning i supervision svarende til to kursusdage (min. 24 timer).

Formålet med overgangsbestemmelserne

Formålet med overgangsbestemmelserne er relativt hurtigt at få de mest erfarne psykologer inden for de tre områder godkendt. På den måde får vi startet videreuddannelserne. Vi får samtidig godkendt nogle, der kan virke som supervisor for dem, der vil have bedømt starte en videreuddannelse. Foreningen får samtidig et overblik over, hvor mange psykologer med mellem fem og 10 års beskæftigelse, der evt. mangler særlige kurser. Hver enkelt ansøger får råd vejledning om

evt. mangler, og foreningen kan se hvilke kurser, som kursusudvalget evt. bør udbyde i 1994-95.

Procedure

Som beskrevet vil der i de tre næste numre af Psykolog Nyt følge et indstik, der udførligt beskriver indhold og krav i henholdsvis den psykioterapeutiske, den neuropsykologiske og den sundhedspsykologiske videreuddannelse.

På 1. februar 1994 kan man rekvirere ansøgningskema m.h.p. godkendelse af videreuddannelse. Skemaet udfyldes og indsendes til Dansk Psykologforening. Belært af erfaringerne fra autorisationsansøgninger skal skemaerne være meget præcist udfyldt, ellers returneres de.

I overgangsperioden ansættes der i foreningen en timelønnet faglig sekretær, der gennemgår alle ansøgninger med henblik på vurdering i de respektive fagnævnt.

Fagnævntene behandler alle ansøgere og indstiller en godkendelse/mangler til Videreuddannelsesnævntet, som foretager den endelige godkendelse. Alle ansøgere får svar om godkendelse eller evt. mangler inden udgangen af 1994. Ansøgere, der søger om godkendelse som supervisor, behandles først. Øvrige behandles i indkommende rækkefølge.

Nyindmeldte

Stud.psych. Christensen, Mette B.
Stud.psych. Grønbeck, Christina
Cand.psych. Fausbøll, Anna-Lisa
Mag.art. Hansen, Birthe Sthen
Cand.psych. Jakobsen, Joan
Mag.art. Kongstad, Annalise
Stud.psych. Lundgren, Jens
Cand.psych. Morild, Søren
Cand.psych. Nielsen, Hans Ole
Cand.psych. Nielsen, Helle Hopfner
Cand.psych. Ohmsen, Carsten Kragh
Cand.psych. Pedersen, Leif Lindskov
Cand.pæd.psych. Rosenzreen, Meta Buchholdt
Stud.psych. Sass, Anna-Marie
Cand.psych. Schwerdtfeger, Margit Erdman
Cand.psych. Skjoldemose, Marianne Jagt

Cand.psych. Viad, Leif Fischer
Stud.pæd.psych. Wiedemann, Nana

Stillingsændringer

Cand.psych. Søren Ulrich Pedersen, 01.11.93. Rådet for trafikikkerhedsforskning, Gentofte.
B.A. Merte Stenbæk, 01.09.93. -Den åbne dor-, København.
Cand.psych. Jesper Egede Andersen, 27.09.93. Kursuscenter for personer med erhvervsbetinget hjerneskade, Odense
Cand.psych. Thomas E. Jørgensen, 01.09.93. Ungdomspsykiatrisk afd. V, Bispebjerg Hospital.
Cand.psych. Peter Køfod, 01.10.93. KAS Stolpegård, Gentofte.
Cand.psych. Jette Kamp Johansen, 01.09.93. Middelafarts psykiatriske hospital.

Godkendelsesgebyr

Generalforsamlingen i 1992 vedtog i forbindelse med iværksættelsen af videreuddannelserne at indkræve et gebyr ved ansøgning om godkendelse. Gebyret går udelukkende til administration. Isser dækning af ansættelse af den faglige sekretær, som forestår det konkrete sagsarbejde med godkendelserne i overgangsperioden. Godkendelsesarbejdet i Fagnævntene og Videreuddannelsesnævntet er derimod almindeligt dækket af foreningsarbejde.

Gebyret er på den baggrund betalt til 750 kr. pr. ansøger, som betales ved indsendelse af ansøgningskemaet.

I foreningen ved vi, at 750 kr. er mange penge, men hvis I tænker over, hvor meget erhvervslevet af jeres kvalifikationer som specialist allerede har kostet, er gebyret vel trods alt minimalt. Og ved at blive godkendt som videreuddannet/specialist er I med til at starte Psykologforeningens længe efterspurte videreuddannelser. Vi kan så håbe, at det på længere sigt gør videreuddannelserne som autorisationen, nemlig en offentlig anerkendelse som så igen kan være springbræt for arbejdsgiverbetalte videreuddannelser og højere løn.

Mette Pihner
Formand for Videreuddannelsesnævntet

VEDTÆGTER FOR PSYKOTERAPÆUTISK SELSKAB

§ 1

NAVN:

Dansk Psykoterapeutisk Selskab for Psykologer.

§ 2

FORMÅL:

AT højne kvaliteten af psykoterapeutisk arbejde.
At styrke vores professionelle identitet som psykoterapeuter.
At arbejde for en psykoterapiuddannelse, der ækivalerer med
standarden i de øvrige skandinaviske lande (omfattende teori,
egenterapi, supervision.

§ 3

VIRKSOMHED:

Formålet realiseres ved mindst 4 årlige medlemsmøder. Der ned-
sættes arbejdsgrupper til varetagelse af ad hoc arbejdsopgaver.

§ 4

MEDLEMMER:

Der kan optages kandidatmedlemmer af Dansk Psykolog Forening der
går ind for formålparagraffen. Optagelse i selskabet finder sted
ved skriftlig anmodning til bestyrelsen.

§ 5

GENERALFORSAMLING:

Selskabets øverste myndighed er generalforsamlingen.
Der afholdes 1 årlig generalforsamling i forbindelse med ordi-
nært medlemsmøde (evt. februar måned).

Indkaldelse sker gennem Psykolog Nyt med mindst 8 ugers varsel.
Forslag til dagsordenen skal være indsendt mindst 4 uger før
generalforsamlingen, således at endelig dagsorden udsendes se-
nest 2 uger før afholdelsen.

Regnskabet for det foregående år udsendes til medlemmerne sammen
med den endelige dagsorden.
På generalforsamlingen kan der ikke optages nye dagsordenspunk-
ter til besluttende afstemning.

Generalforsamlingens dagsorden skal indeholde følgende faste
punkter:

1. Valg af dirigent og referant.
2. Godkendelse af dagsorden
3. Beretning om selskabets virksomhed i det forløbne år
4. Forelæggelse af revideret regnskab til godkendelse
5. Fastlæggelse af arbejdsopgaver for det kommende år
6. Behandling af indkomne forslag
7. Fastlæggelse af budget og kontingent
8. Valg af bestyrelse
9. Valg af revisorer
10. Eventuelt.

Beslutninger på generalforsamlingen træffes med almindelig stem-
meaflyerhed blandt de deltagende medlemmer.
Ekstraordinær generalforsamling kan afholdes, hvis bestyrelsen
beslutter det eller mindst 1/3 af medlemmerne skriftligt anmoder
herom.
Indkaldelsen indeholder dagsorden, og skal udsendes senest 14
dage efter fremsættelse af anmodning.

§ 6

BESTYRELSEN:

Består af 5 medlemmer, der konstituerer sig selv med forkvinde/
mand og kasserer.
Bestyrelsen fører en beslutningsprotokol.

§ 7

REGNSKAB OG REVISION:

Selskabets regnskabsår er kalenderåret. Regnskabet revideres af
2 revisorer, der vælges på generalforsamlingen.

§ 8

VEDTÆGTSÆNDRINGER:

Vedtægtsændringer skal vedtages på en generalforsamling med 2/3
af de tilstedeværende stemmer.
Forslag til ændringer skal være udsendt sammen med dagsordenen.

§ 9

OPLØSNING:

Selskabet kan opløses, såfremt 4/5 af de fremmødte stemmer
herfor ved en generalforsamling. Beslutningen skal endelig god-
kendes ved en urafstemning blandt medlemmerne med 4/5 flertal af
medlemsskaren.
Selskabets midler skal bruges i overensstemmelse med formåls-
paragraffen.

VEDTÆGTER FOR VIDEREUDDANNELSE
I PSYKOTERAPI I DP-REGI

§ 1 FORMÅL:

- at højne kvaliteten af psykologernes psykoterapeutiske arbejde
- at sikre brugerne kompetente psykoterapeuter.

Psykoterapi er en psykologisk behandlingsmetode, der er videnskabeligt begrundet. Psykoterapi finder anvendelse ved psykiske og fysiske lidelser, og består af et arbejdsmæssigt forhold etableret mellem en eller flere kvalificerede psykoterapeuter, og en eller flere klienter. Formålet med psykoterapien er for klienten at opnå øget autonomi og udvidelse af personlige muligheder, symptomlindring og bedre psykisk og social funktionsmåde.

§ 2 DELTAGERE:

For at kunne deltage i videreuddannelse skal ansøgeren opfylde følgende betingelser:

2.1.

- være:
- Cand.psych.
 - Cand.pæd.psych.
 - Mag.art. i psykologi

2.2

- have gennemført mindst 2 års efteruddannelse med 160 timers supervision, hvor mindst halvdelen skal foregå i individuel supervision efter kandidatsamen (svarende til den af DP oprettede auto-
rizationsordning).

Det forudsættes, at de nævnte studier er gennemført uden fra-
valg af psykologiske delfag.

§ 3 INDHOLD:

Videreuddannelsen er tilrettelagt til at vare mindst 3 år. Under uddannelsen skal deltagerne indgå i et psykologfagligt fællesskab (med psykoterapeutisk indhold).

Uddannelsen består af en generel del og en speciel del.

I den generelle del skal deltagerne erhverve sig viden om og gøre erfaring med forskellige terapeutiske referensrammer,

terapiformer og klientkategorier gennem teoretisk undervis-

ning, praktisk klientarbejde og supervision.

I den specielle del skal deltagerne specialisere sig i en af de psykoterapeutiske referensrammer, - ved at erhverve sig særlig viden om denne gennem teoretisk undervisning og få særlig erfaring med denne gennem praktisk klientarbejde, supervision og egenterapi.

De detaljerede krav til uddannelsens 4 elementer: praktisk klientarbejde, supervision, egenterapi og teori er beskrevet i supplerende bestemmelser.

Egenterapi, supervision og teori bør foregå adskilt, således at egenterapeut, supervisor og teorilærer er forskellige personer.

§ 4 UNDERVISERE:

Som supervisorer kan godkendes psykologer, der har gennemført DP's supervisoruddannelser.

Øvrige undervisere og supervisorer på uddannelsen skal godkendes af fagnævnet.

§ 5 UDDANNELSESSTEDER:

Det praktiske klientarbejde kan foregå på ens arbejdsplads i den udstrækning, det er muligt at arbejde terapeutisk med en bred og varieret kategori af patienter.

Supervisionen vil i et vist omfang kunne foregå på ens arbejdsplads med en af DP godkendt supervisor. Mindst et supervisionsforløb bør foregå uafhængigt af arbejdspladsen.

Egenterapien kan foregå hos de af DP godkendte psykoterapeuter.

En del af teori- og metodetilegnelsen skal gennemføres på de af DP tilrettelagte kurser, - mens den øvrige del, herunder typisk den specielle, kan gennemføres på de af DP godkendte private uddannelser (f.eks. private institutter).

§ 6 FAGNÆVN:

Til styring af videreuddannelsen nedsættes et fagnavn, hvis beføjelser er løbende at vejlede og endeligt at godkende den enkelte psykologs videreuddannelse. Fagnævnet refererer til det af DP oprettede fælles videreuddannelsesnavn.

SUPPLERENDE BESTEMMELSER TIL VEDTÆGTERNE.

ad § 2

Deltagerforudsætning:

2.1 - Viden om:

udviklingspsykologi bl.a. psykodynamisk.
 indlæringspsykologi
 systemteori
 socialteori
 videnskabsfilosofi
 (sygdomsbegreber, menneskesyn og psyke-soma)
 klinisk psykologi
 psykologiske tests
 neuropsykologi
 sociallovgivning
 organisationspsykologi
 forskningsmetodik

2.2 - Viden om:

psykiiske lidelser - traditionel og psykodynamisk
 psykologiske undersøgelser, visitation, evaluering
 psykofarmaka
 etik.

Erfaring med:

psykologiske undersøgelser og psykoteraeutisk arbejde med
 forskellige klientgrupper under supervision i et omfang,
 der svarer til efteruddannelsen.

Nogle vil have denne viden og denne erfaring alene i kraft
 af deres embedseksamen og deres autorisation. Andre må
 skaffe sig den på anden vis efter anvisning af fagnævnet.

ad § 3

Uddannelsesbeskrivelse:

Fagligt fællesskab

Kravet om psykologfagligt fællesskab omfatter dels et krav om,
 at man i uddannelsesforløbet har formaliseret kontakt med andre
 psykologer - dels at man opnår kendskab til det social kliniske
 område gennem det daglige arbejde.

Kravene kan opfyldes ved ansættelse på en arbejdsplads med en
 eller flere psykologer. Hvis ikke dette er muligt - kan kravene

opfyldes dels gennem deltagelse i en erfaringsformidlingsgruppe
 med andre psykologer, og dels gennem deltagelse i kursusforløb

vedr. administration og organisation. (De ovenfor nævnte psykologer skal være psykoteraeutisk arbejdende).

SKEMATISK OVERSIGT

A Praktisk del		
1. Terapi (udført klienttimer)	420 timer	
2. Supervision af andre faggrupper	40 timer	
3. Visitation, evaluering m.m.	60 timer	
		520 timer
B Supervision		
1. Supervision i relation til A1	180 timer	
2. Supervision i relation til A2	20 timer	
		200 timer
C. Egenterapi		100 timer
D. Teori		
1. Generelle del af uddannelsen (incl. 1 skriftlig opgave)		
D.1.1. Psykoteraeut generelt	45 timer	
D.1.2. Psykopatologi	30 timer	
D.1.3. Etik	30 timer	
D.1.4. Forskning	25	
D.1.5. Psykoteraeut med særlige vanskelige klienter	20 timer	
D.1.6. Krise og katastrofe	15 timer	
D.1.7. Tilgrænsende fagområder: Organisationspsykologi lovgivning, psykofarma- kologi, neuropsykologi samt almen medicin	40 timer	
		205 timer
2. Specielle del af uddannelsen (incl. 1 skriftlig opg.)		75 timer
E. Tilvalg (valgfri indenfor teori/metoder)		100 timer
		I alt 1200 timer

ad A1: Terapi (udførte klienttimer) 420 timer:

- Dette krav er svarende til min. 1/2 tids ansættelse. Klienterne skal dække et bredt spektrum af lettere og sværere personlighedsforstyrrelser, og de egentlige behandlingskrævende klienter skal udgøre størstedelen. Det bør tilstræbes, at man både gør erfaring med kortere og længerevarende psykoterapier.

ad A2: Supervision af andre faggrupper:

Omfatter andre faggruppers klientkontakt (skal indeholde mindst 2 forløb).

ad B1: Supervision i relation til udførte klienttimer:

Supervisionstimer svarende til 420 timers terapiarbejde, og supervisionen skal foretages af mindst 2 supervisorer for at tilgodese supervisionsbredden.

ad C: Egenterapi:

Ved egenterapi forstås et bredt spektrum af terapeutiske tilgange spændende fra de frie indfald i psykoanalyse til adfærdsterapeutisk feedback på personlig stil. Omfanget skal udgøre mindst 100 timer individuel terapi (1 time = 60 min.) eller 120 timer gruppeterapi.

ad D1.1. Generelt psykoterapi:

Thomas Iversen, Jette Fog og Birgitte Bechgaard kommer med kommentarer til dette punkt.

ad D1.2. Psykopatologi:

(se bilag 1)

ad D1.3. Etik:

(se bilag 2)

ad D1.4. Foræknig:

(se bilag 3)

ad D1.5. Psykoterapi med særligt vanskelige klienter:

ad D1.6. Kriese og katastrofe:

(se bilag 4)

ad D2: Specielle del:

Her kan man vælge at specialisere sig i en af de psykoterapeutiske referensrammer:

- psykodynamisk/psykoanalytisk
- systemisk strukturel
- kognitiv/adfærdsterapeutisk

(se bilag 5 og bilag 6).

ad D3: Tilvalgstimer:

Tilvalgstimer kan efter deltagernes ønske anvendes til:

- teori og metodekurser generelt svarende til kurserne under D1.
- udvidelse af den generelle del (D2) udover de obligatoriske 80 timer.
- udvidelse af antallet af egenterapitimer (C) udover de obligatoriske 100 timer
- samt de i øvrigt relevante seminarer, kurser og lignende godkendt af fagnavnene.

ad § 4 UNDERVISERE:

Supervisorer, vejledere og undervisere indstilles af fagnavnene til godkendelse af videreuddannelsesnævnet - (jfr. de generelle retningslinier for videreuddannelse i DP-regi).

ad § 5 UDDANNELSESSTEDER:

Godkendelse af kurser, herunder også løbende godkendelse af institutioner, hvor kurser udbydes - indstilles og godkendes, som nævnt i ad § 4.

ad § 6 FAGNÆVN:

Fagnævnet består af 6 personer, hvoraf mindst 1 indstilles af Psykoterapeutisk Selskab for Psykologer. (Herudover følges de øvrige i de generelle retningslinier nævnte kriterier).

*Le DP 1990 eller 91
v. old
Almstrup.*

FORSLAG TIL ICANGSÆTTELSE AF DP VIDEREUDDANNELSE I PSYKOTERAPI:

Trin (1 år):

A Praktisk del

- 1. Terapi (udført klienttimer) 150 timer
 - 2. Supervision af andre faggrupper: (0-40 timer, som medregnes i de 150 timer under pkt. 1)
 - 3. Visitation, evaluering m.m. 20 timer
- 170 timer

B Supervision

- 1. Supervision i relation til A1)
 - 2. Supervision i relation til A2)
- 70 timer

(Såfremt der er udført arbejde svarende til pkt. A2 - skal hver af disse timer superviseres med 1/2 time).

C Egenterapi

35 timer

TRIN 1

SKEMATISK OVERSIGT

A Praktisk del

- 1. Terapi (udført klienttimer)) 150 timer
 - 2. Supervision af andre faggrupper)
 - 3. Visitation, evaluering m.m. 20 timer
- 170 timer

B Supervision

- 1. Supervision i relation til A1
 - 2. Supervision i relation til A2
- 70 timer

C Egenterapi

35 timer

D. Teori

- 1. Generelle del af uddannelsen (incl. 1 skriftlig opgave)
 - D.1.1. Psykoterapi generelt 20 timer
 - D.1.2. Psykopatologi 15 timer
 - D.1.3. Etik 15 timer
 - D.1.4. Psykoterapi med særlige vanskelige klienter 20 timer
 - D.1.5. Tilgrænsende fagområder: Organisationspsykologi, lovgivning, psykofarmakologi, neuropsykologi samt almen medicin 40 timer

110 timer
- 2. Specielle del af uddannelsen (incl. 1 skriftlig opg.) 0 timer
- 3. Tilvalg (valgfri indenfor teori/metoder) 40 timer

I alt 425 timer

De 40 tilvalgstimer kan bruges i henhold til de generelle bestemmelser - men kan også bruges til fremrykning af elementer fra den senere del af forløbet (f.eks. 1 eller 2 af kurserne, eller påbegyndelse af den specielle del D2.

→ rigtig; mig →
homer, ha
nat

→ flytte vægter til
udvikling af eksistentielle
værdier og erfaringer.

socialpsyke

alg: psykoterapeutisk efterudd.
: modelarbejde → gå i med sig selv

: arbejde med et bestemt forhold
mellem personer, og det faglige fælles-
skab.

II SUPERVISOR-UDDANNELSE:

BEMÆRKNINGER:

Optagelseskriterier:

Afsluttet psykoterapeutisk videreuddannelse.

Opbygning og indhold:

Varighed: 2 år.

1. 2 års udført supervision af terapeutisk forløb. 120 timer.

Her forudsættes såvel enkelt- som gruppesupervision.

2. 1 års teori om supervisionprocessen. 40 timer.

3. 2 års supervision af supervisionen 80-100 timer.

I såvel psykoterapeut - som supervisor uddannelsen evalueres kandidaten fortløbende - og uddannelsen afsluttes med en samlet evaluering af teoretiske og praktiske kvalifikationer. Fortløbende evaluering foretages af aktuelle undervisere. I samarbejde med Nævnet foretager de også den endelige evaluering.

SUPERVISORER:

Supervisorer godkendes af Nævnet.

For at blive godkendt kræves gennemført videreuddannelse i psykoterapi og supervision eller tilsvarende forløb.

Supervision registreres i en pulje, og for at forblive i puljen må supervisoren forpligte sig til deltagelse i kurser m.h.p. landsdækkende samordning af supervisionen.

NÆVN:

Videreuddannelsen i psykoterapi administreres af et fagligt bredt sammensat nævn.

Nævnets medlemmer nedsættes af bestyrelsen efter indstilling fra videreuddannede psykoterapeuter og supervisorer. Nævnetsmedlemmerne skal være på supervisor-niveau. Dog kan eet medlem være politisk udpeget.

VIDEREUDDANNELSENS ADMINISTRATION OG ORGANISATION

Psykologer, der ønsker at påbegynde videreuddannelse i psykoterapi, indsender til nævnet en beskrivelse af det påtænkte forløb, bilagt dokumentation for efteruddannelse, samt evt. ansøgninger om godskrivninger af støttefag, (jfr. pkt. 6).

Planen skal indeholde punktvis oplysninger om, hvorledes kravene tænkes gennemført.

Nævnet giver tilbagemelding på det indsendte videreuddannelsesoplæg, og evt., om nødvendigt, vejledning. Efter hvert år kan gives foreløbig evaluering og vejledning.

Ved videreuddannelsens afslutning indsendes dokumentation for gennemførelsen til Nævnet.

Nævnet udsteder efter godkendelse af videreuddannelsen et bevis for færdiggørelse.

Beviset skal indeholde en standardiseret, kortfattet forløbsbeskrivelse.

Om videreuddannelse i psykoterapi

I

Psykoterapiudvalget startede som en arbejdsgruppe efter GF for fire år siden.

I to år eksisterede vi som arbejdsgruppe, hvorefter vi fik status af vedtægtsbestemt udvalg under bestyrelsen.

I de fire år har gruppen/udvalget diskuteret tre hovedtemaer:

- 1) Gruppens kommisorium
- 2) Forhandlingerne mellem Dansk Psykiatrisk Selskab og Dansk Psykolog Forening om en evt. fælles videreuddannelse i psykoterapi. Og i forlængelse af dette arbejde, der indtil videre ikke har ført til noget resultat, endelig
- 3) Etablering af en videreuddannelse i psykoterapi for psykologer, som dels skal kunne iværksættes selvstændigt, men som også godt må kunne bruges som forhandlingsoplæg ved en evt. senere kontakt med psykiaterne.

II

Udvalget arbejder med følgende definition af psykoterapi:

Psykoterapi er psykologiske behandlingsmetoder, der er videnskabeligt begrundede.

Psykoterapi finder anvendelse ved psykiske vanskeligheder og lidelser, og består af et arbejdsræstigt forhold etableret mellem een eller flere kvalificerede psykoterapeuter og een eller flere klienter.

Formålet med det psykoterapeutiske forhold og arbejde, er for klienten (klienterne) at opnå øget autonomi og udvidelse af personlige muligheder, symptomlindring og bedret psykisk og social funktionsmåde.

III

Udvalget har rummet især to forskellige hovedsynspunkter på en videreuddannelse i psykoterapi:

a) Fortalere for det ene har ønsket en model for psykoterapi, som rummer en vifte af behandlings-, rådgivnings-, og interventionsformer.

b) Fortalere for det andet synspunkt har fundet det mest tiltrængt at få etableret en egentlig psykoterapeutisk videreuddannelse, og dette vil sige, en uddannelsesmodel, som tilgodeser psykoterapien mere specifikt og ligeledes mere specialiseret.

Flertallet i udvalget har delt og støttet det sidste synspunkt, nemlig at vi trænger til en egentlig psykoterapiuddannelse.

Men flertallet støtter samtidigt, at der i andet regi end psykoterapiudvalget etableres en videreuddannelse i interventionsformer generelt, sideløbende med den foreslåede i egentlig psykoterapi.

IV

Psykoterapiudvalget har i sit arbejde tilstræbt at samordne sine uddannelses tanker med de generelle uddannelses tanker, der er formuleret af uddannelsesudvalget. Dette indebærer at vi har påtænkt:

En videreuddannelse i egentlig psykoterapi (som vi da ser på linie med eventuelle andre specialiserede videreuddannelser, f.eks. i neuropsykologi, eller i interventionsformer bredt etc.).

Videreuddannelsen følger efter en toårig, mere generel efteruddannelse under supervision.

V

Videreuddannelsesmodellen (se senere) består af nogle rammebestemmelser, som den enkelte psykolog selv kan udfylde under hensyntagen til særlige faglige interesser og lokale forhold.

Psykoterapiudvalget tilsigter herigennem en model, der er fleksibel, idet deltagerne bliver relativt fritstillede m.h.t. at vælge, hvorledes de vil udfylde rammebestemmelserne.

Modellen er ikke afhængig af, hvor mange deltagere, der årligt melder sig, og binder ikke i nogen særlig udstrækning deltagerne til fastlagt holdundervisning.

Optagelsesbetingelser: Udvalget valgte at sige, at en videreuddannelse i psykoterapi kan påbegyndes af medlemmer af Dansk Psykolog Forening, som har kandidatexamen samt viden om og kendskab til en specificeret trække deldiscipliner.

Nogle vil have denne viden og dette kendskab alene i kraft af deres embedseksamen. Andre må skaffe sig den på anden vis, f.eks. ved, i tilkøb til embedseksamen, at gennemgå og bestå bestemte enkeltkurser.

På denne måde skulle man kunne sikre sig, at ansøgerne alle har de faglige teoretiske forudsætninger, uanset deres konkrete studieforløb.

Når vi har valgt at specificere indholdet ud over den specifikation som kandidatexamen giver, er det under indtryk af det opbrud, der hersker med hensyn til psykologistudiernes konkrete indhold, hvor man f.eks. kan afløse dele af studiet med studier på andre institutioner.

Det er desuden en betingelse for optagelse på psykoterapiuddannelsen, at man har gennemgået toårig klinisk efteruddannelse under supervision.

VII

Til styring af videreuddannelsen tænkes nedsat et nævn, hvis beføjelser er løbende at vejlede og endeligt at godkende den enkelte psykologs videreuddannelse.

For at blive almen med psykoterapi i Danmark

VIII

Endvidere tænkes psykologer med de fornødne kvalifikationer samlet i en pulje af supervisorer. Der tænkes her opstillet en række objektive krav, således at alle kvalificerede i princippet kan udnævnes til supervisorer, blot under forudsætning af, at de deltager i en løbende erfaringsudveksling for at sikre en vis ensartethed.

Foruden at give faglig spredning, vil en sådan organisation også give en bred geografisk dækning.

Forslag til postgraduat uddannelse I:

I. Psykoterapi

II. Supervision

I. Psykoterapi-uddannelse optagelseskriterier

A. Medlemskab af Dansk Psykolog Forening.

B. Mindst 2 års klinisk-psykologisk praksis efter kandidateksamen med supervision.

OPBYGNING OG INDHOLD:

VARIGHED: Mindst 3 år.

Forslag til postgraduat uddannelse I:

Nedenstående forslag tænkes som én måde at udfylde rammerne for en psykoterapeutisk videreuddannelse, og er det, udvalget har arbejdet på. Forslaget mangler endnu en sidste finpudsning og i den endelige udformning kan detaljer og den samlede vægtning godt blive lidt anderledes.

BEMÆRKNINGER:

Nedenfor er udspecificeret de teoretiske og praktiske krav under Pkt. A og B.

Ad A. Viden om:

Udviklingspsykologi
(psykodynamisk)
Indlæringspsykologi
Systemteori
Socialpsykologi
Videnskabsfilosofi
(sygdomsbegreber, menneskesyn og psysoma)
Klinisk psykologi
Psykologiske tests
Neuropsykologi
Sociallovgivning
Organisationspsykologi
Forskningsmetodik

Ad B. Viden om:

Psykiske lidelser – traditionel og psykodynamisk
Psykologisk undersøgelse, evaluering, visitation
Psykofarmaca
Etik

Erfaring med:

Psykologiske undersøgelser og psykoterapeutisk arbejde med forskellige klientgrupper under supervision i et omfang, der svarer til efteruddannelsen.

BEMÆRKNINGER:

I erkendelsen af områdets kompleksitet og forskellighed indeholder uddannelsen dels A: en generalistdel, der omfatter undervisning i generelle psykoterapeutiske emner, samt terapeutisk erfaring og supervision inden for forskellige referensrammer og terapiformer, dels B: en specialistdel der omfatter undervisning inden for en af kandidaten valgt terapeutisk referensramme, samt terapeutisk erfaring og supervision inden for denne.

A. Den generelle del af uddannelsen:

1. Kendskab til de forskellige psykoterapeutiske problemstillinger, såsom terapikonstituerende, forskningsmæssige, filosofiske og etiske.
2. Viden om erfaring med gængse terapeutiske referensrammer og terapiformer.

B. Den specielle del af uddannelsen:

1. 3 års egenterapi el.lign. (oplevelse af en psykoterapeutisk proces indefra) 90 timer.
2. 3 års teori (af 2 skriftlige opgaver) min. 90 timer.
3. 3 års supervision – min. 180 timer. (sv. til min. 360 timer udførte terapitimer – (a 45-60 min.))

Supervision skal foretages af mere end een supervisor.

Ad A:

Med psykoterapeutisk referensramme tænkes f.eks. på:
Analytisk/dynamisk, systemisk, kognitiv-/indlæringspsykologisk.

Med psykoterapiformer tænkes f.eks. på:
Individuel, par, familie, gruppe.

Kendskab til og viden om terapeutiske emner generelt erhverves på kurser om:

- a) Psykologisk behandling, dens baggrund og udvikling. Dens aktuelle betingelser og muligheder i forskellige ansættelsesområder m.m. Eriske problemstillinger.
- b) Problembestemmelse og psykologisk behandling. Problembestemmelse diagnostik, evaluering, visitation. Problemsbestemmelse, diagnostik før og under psykoterapi. Henvendelse, indstilling og visitation. De første samtaler. Hvem inddrages? Psykoterapiens grænser – andre interventionsformer.
- c) Den psykoterapeutiske relation. Motivationsmobilisering, manglende motivation, modstand. Arbejdssalliancen.
- d) Psykoterapi og klienternes handlingsliv og mulighedsrum. Klienternes forhold til/brug af psykoterapi. Effektovervejelser. Psykoterapi og klienternes liv og »netværk«.
- e) Målsætningssovervejelser, afslutning i psykoterapi. Psykoterapiens mål, varighed og grænser. Den psykologiske behandlings relation til andre faggrupper og kooperationen hermed, samt den psykologiske behandlings plads i det tværfaglige samarbejde.
- f) Psykoterapeutisk forskning.

Ad B:

Supervision vil i dette forslag kunne erstatte 60 timers egenterapi. Her tænkes på en supervision, som specielt har superviseren som fokus. I denne sammenhæng er der sondret mellem tre former for hovedfokus i supervision.

1. Supervision med fokus på superviseren (modoverføring).
2. Supervision med fokus på samspillet mellem klient/behandler (relationen).
3. Supervision med fokus på klienten. (Sagsorienteret supervision).

Supervisionstimetallet afspejler det konkrete klientunderlag. 180 supervisionstimer svarende til 360 terapitimer med 3 klienter. Klienterne skal have forskellig personlighedsstruktur. Denne model forudsætter, at man har over 20 timers psykoterapeutisk relevant arbejde om ugen, og derigennem får den nødvendige bredde i ens erfaringsgrundlag. At supervisionen foretages af mere end een supervisor tilgodeser en større bredde i erfaringsdannelsen og giver et mere nuanceret grundlag for evalueringen.

Åbent brev til bestyrelsen

Af Leif H. Broberg

Vedr. Psykologloven skrev jeg i foråret 1992 til formanden og henlede opmærksomheden på retsplejelovens §170, stk. 1. Måske er I for sent kommet i gang med inddragelsen af denne paragraf; men uanset dette har jeg fuld forståelse for, at selve lovens gennemførelse var så væsentlig, at vidnoudlukkelsen ikke skulle forsinke processen.

Men der kan formentlig nu efter lovens vedtagelse fortsat være grundlag og mulighed for at arbejde med bestemmelsen i retsplejeloven. Denne lov revideres løbende, idet justitsministeriet opsamler diverse reaktioner fra især retssystemet selv, og når noget presserende gør sig gældende medtages det mindre hastende, som er opsamlet. Dette burde ved næste revision inkludere omhandlede bestemmelse.

Det ville være ulogisk, om psykologer ikke kunne ligestilles med læger og præster i denne henseende - ikke mindst fordi klient-psykolog-forholdet nødvendigvis er total åbenhed og dybde, hvis terapien skal have effekt - en åbenhed der givetvis ofte rækker langt videre end klient-forholdet til præst/læge.

Og når en advokat i sine bestræbelser for at hjælpe en kriminel har vidnebeskyttelse (omkring også det kriminelle forhold), vil det dog fortsat være helt uantageligt, om den samme kriminel i forholdet til sin psykolog kunne være nødsaget til at fortie visse forhold, fordi psykologen ikke nyder den tilstrækkelige retsbeskyttelse.

Når man i disse år politisk taler meget om, hvorledes man skal resocialisere kriminelle, om

hvorledes samfundstjeneste kan være et skridt på vejen, og at straf ikke altid tjener resocialisering, kunne vore synspunkter inddrages i denne sammenhæng. Psykologerne bør gives optimale muligheder for deres professionelle arbejde - og så længe vi ikke på lige fod med de nævnte tre grupper kan retsbeskyttes, vil vort arbejde ikke kunne udføres maksimalt.

Derfor hermed min kraftige opfordring til straks at fortsætte bestræbelserne omkring retsplejeloven.

I øvrigt vil jeg benytte lejligheden til atter at udtrykke min anerkendelse af, at foreningen nu har en formand, der på saglig og betryggende vis kan repræsentere psykologstanden. Flot arbejde. Leif H. Broberg er cand.pæd.-psych. og cand.jur.

Se kommentar i lederen.

Efteruddannelse - men hvordan

Af Hysse Forchhammer

I Psykolog Nyt nr. 13 efterlyste Charlotte Mikkelsen, Zenia Jepsen og Hanne Jørgensen en efteruddannelsespolitik. Jeg er helt enig, og bestyrelsen har da også nedsat en gruppe, der skal arbejde med problemet.

En efteruddannelsespolitik er i dag mere påtrængt end nogen sinde før. Efter folketinget har vedtaget psykologloven, er psykologer blevet officielt anerkendt, og en række krav til psykologers teoretiske og praktiske kvalifikationer og virke formaliseres. Der er dels tale om en brugerbeskyt-

telse, dels om en beskyttelse af psykologerhvervet. Forhåbentlig altsammen ting, der på længere sigt vil medvirke til at forbedre vores beskæftigelsessituation. Loven udløser ikke stillinger, men den er en vigtig anerkendelse, der sikrer os en bedre forhandlingsposition.

Men oven i al begejstringen må vi ikke overse, at loven kan blive endnu en pind til de arbejdsløse, de yngre og andre (i denne sammenhæng udsatte) kandidaters ligkiste! Loven kan komme til at virke som en, der formålser det forhindringsløb, vi selv aflyrede startskuddet til med vedtagelsen af den interne

autorisation. Hvis vi ikke gør noget nu, kan konsekvensen blive en øget udstødning.

Betalt forløb

En efteruddannelsespolitik skal først og fremmest fastlægge nogle principper og en strategi for, hvordan efteruddannelse struktureres og finansieres. På længere sigt skal kravet om betalte efteruddannelsesforløb rejses over for alle arbejdsgivere. Måske skal vi foreslå en form for turnusordning, der sikrer alle et ensartet efteruddannelsesforløb? Måske er sådan en ordning for stiv og ufleksibel for psykologer?

Vi skal så i stedet udvikle mere individuelle planer og forløb (sådan som vi allerede har haft held med at gøre ved en række besættelser af stillinger med nyuddannede kandidater).

Mere kortsigtet er det relevant at spørge, om vi skal etablere alternativer eller overgangsordninger indtil en arbejdsgiverfinansiering er gennemført? Spørgsmålet er kompliceret, fordi det meget let vil komme til at implicere en eller anden form for "solidarisk" eller selvfinansieret model.

Der har i tidens løb været mange forskellige forslag om gratis supervision, gensidig supervision m.v. Der er for øjeblikket ikke opbakning for nogle af disse ideer i bestyrelsen, fordi alle hidtidige forslag indeholder nogle åbenlyse, fagpolitiske problemer: For det første undergraver de vores lønpolitik, for det andet vil det svække foreningen væsentligt i en forhandlingsituation, hvis

vi i praksis har vist, at vi godt kan finansiere uddannelsen selv!

Grunduddannelsen

En efteruddannelsespolitik kan imidlertid ikke ses isoleret. Den må hænge sammen med overvejelser om vores videreuddannelse og samlede løn- og stillingsstruktur. Og den må naturligvis også implicere nogle krav til grunduddannelsen. Det er overvejelser, som bestyrelsen har besluttet at arbejde mere intensivt med i den kommende tid.

Udgangspunktet for dette arbejde er ikke, at den nuværende grunduddannelse eller psykologers kvalifikationer generelt er dårlige. Selvfølgelig er det et problem, at studiet ikke længere indeholder praktik, men genindførelsen af praktikken modsvarer ikke psykologers voksende kvalificeringsbehov. Det er de arbejdsopgaver, vi i dag sættes til at løse som psykologer, der i stigende

grad ændrer vores kvalificeringsbehov. På nogle områder er der behov for specialisering, på andre områder et behov for løbende generel kvalificering. Og inden for alle psykologens arbejdsområder er det behovet for at udvide mulighederne at koble forskning til praksis.

Vores største problem er, at muligheder for at tilegne sig kvalifikationer for øjeblikket er ulige fordelt. Vores kommende debatter om efter- (og videre-)uddannelse skal ikke kun dreje sig om formelle krav, men om, hvordan uddannelsen i praksis bliver en mulighed for alle.

Uvej om vidhale
Hysse Forchhammer er næstformand i DP.

PS) Bestyrelsen har nedsat et efteruddannelsesudvalg bestående af Hysse Forchhammer, Zenia Jepsen, Hanne Jørgensen og Charlotte Mikkelsen.

Problematiske kursusannoncer fra Institut for Analytisk gruppe- og familierapi (IAGF)

Af Thomas Iversen

I et internt kursusprogram, for et par måneder siden, og igen i Psykolog Nyt nr. 13, 2. aug. 1993, udbyder Institut for Analytisk gruppe- og familierapi (IAGF) tre længerevarende kurser. Det drejer sig om en uddannelse i gruppeanalyse, en 3-årig uddannelse i gruppeanalytisk psykoterapi og en 3-årig uddannelse i psykoanalytisk familierapi. For

alle tre kursers vedkommende finder man nede i teksten bemærkningen "uddannelsen opfylder de specielle krav til Dansk Psykolog Forenings videreuddannelse i psykoterapi og hovedfagskravene i Psykiatrisk Selskabs Vejlederuddannelse". Her bliver jeg som formand for det psykoterapeutiske fagnævn og psykoterapiudvalget, samt som medlem af videreuddannelsesudvalget nødt

til at komme med et par kommentarer:

Announcen giver IAGF's potentielle kunder anledning til at tro, at de tre uddannelsesforløb har været genstand for en forhandsvurdering eller drøftelse i Det psykoterapeutiske Fagnævn eller i et andet kompetent DP-organ. Og det er ikke tilfældet! Den endelige udformning af retninglinjerne for videreuddannel-

Bestyrelsesmøde 18. og 19. juni 1993

Udkast til referat

Til stede fredag, den 18.06.93: Jógvan Petersen, Hysse Forchhammer, Mugge Pinner, Charlotte Mikkelsen, Iben Henningsen, Anette Kofod, Ellen Dreyer, Jens Erik Rød, Hanne Jørgensen, Henrik Buhl, Preben Føltved, samt fra pkt. 4 Zenia Jepsen, Ernst Olsen, Thomas Iversen.
Afbud fra: Berit Sander.

Referatet fra mødet 25.05.1993

Ellen Dreyer gør opmærksom på, at hun havde sendt afbud. Referatet i øvrigt godkendt.

Etikssager

- En klage over fremgangsmåden i en erklærings sag tages ikke til følge.
- Klage over rapport ved plejeanbringelse medfører påtale vedrørende rapportens stil og form.
- Klage over adfærd i forbindelse med kontaktfremstilling får medhold.
- Klage over psykologs intervention i en sag, hvor anden psykolog er inde i forvejen, medfører påtale af ikke at have kontaktet den første psykolog forinden videre foretoges.

Som opfølgning på tidligere drøftelser, er det bestyrelsens ønske, at der etableres en fælles drøftelse mellem etiknævnet og bestyrelse af de større linier og erfaringer i arbejdet. Et møde af denne art etableres i efteråret.

Optagelsessag

Efter behandling i optagelsesudvalget forelå indstilling om optagelse af en argentinsk uddannet psykolog. Indstillingen tiltrådt af bestyrelsen.

Psykologloven

Psykologloven blev vedtaget af Folke-

tinget torsdag, den 17. juni 1993. Den endelige tekst forelå omdelt til bestyrelsen tilligemed forslag til orienteringskrivelse til samtlige medlemmer.

Det endelige resultat, gennemgået og diskuteret, i forhold til de ønsker og muligheder foreningen har haft i forløbet. En relativ kortfattet meddelelse og orientering til medlemmerne skal i løbet af efteråret følges op af mere uddybende information i Psykolog Nyt. Herunder vejledning i de procedurer, der skal følges.

DP-SL samarbejdet og grænseaftale med LC

Det tidligere fremsatte udkast til grænseaftale fra LC forelå til fornyet drøftelse. Problemstillingen har i mellemtiden været drøftet i relevante sektioner. På baggrund af sektionernes indstilling og bestyrelsens drøftelse konkluderes, at der fortsat skal forhandles om en mulig aftale, og at DP fremlægger de problemer, som vi ser både i aftalen og på arbejdsmarkedet i kommunerne. Klinisk sektion indbydes til at deltage i de fortsatte drøftelser.

Sekretariatets arbejdsplan

En opfølgning fra oversigten fra januar 93 forelå udsendt. Der udtrykkes anerkendelse over, at planen er fulgt op på en række punkter, og der blev stillet spørgsmål til forskellige elementer i den. Det ville være ønskeligt, om der af planen kunne ses ressourceforbrug og prioriteringer m.v. Af mere konkrete mangler var ligestillingsarbejdet ikke medtaget. Det ville være ønskeligt, om det fremgik, hvad der er driftsopgaver, og hvad der er udviklingsopgaver, samt vurdering af ressourceforbrug og forholdet til budget.

Planen kan endvidere bruges til en slags beretning om, hvad der er gjort, og hvor langt vi er kommet til brug for medlemsoplysning.

En lidt bredere drøftelse skal gennemføres om et par måneder med elementer til en langsigtet sekretariats-

mæssig planlægning på struktur- og opgavesiden.

SAK-mødet i Finland

Endnu et bestyrelsesmedlem indbydes til at deltage i SAK-mødet blandt andet til drøftelse af bevægelser over landegrænserne og gensidige godkendelsesprocedurer i Det Indre Marked samt andre internationale forhold. Charlotte Mikkelsen og Zenia Jepsen deltager i mødet.

Psykologvagten

Fra den hidtidige Psykologvagt forelå en evalueringsrapport. Der forelå endvidere forespørgsel om et nyt projekt, hvor Københavns Kommune ønsker en accept af Dansk Psykolog Forening, forud for indgåelse af aftaler. Forretningsudvalget har drøftet sagen med repræsentanter for fortsættterne. Det fremsatte forslag ses ikke at opfylde de krav, som bestyrelsen stiller op i forhold til frivillige projekter. Projektet skal forløbe over en begrænset periode og tage sigte på særlige definerede projekter og afdække specifikke behov. Der skal endvidere være supervision i et nærmere omfang, og man må ikke henvise klienter til sig selv til fortsat behandling. Det er DP's politik at være med til at afdække behov og dokumentere behov for psykologbistand, men ikke at medvirke til kvalifikation gennem ulønnet arbejde. Det kan diskuteres, hvorledes indgangen til arbejdsmetoder kan afhjælpes, f.eks. gennem praktikantstillinger og andre tilknytninger. Men det foreliggende projekt kan ikke umiddelbart sanktioneres af DP.

AC's Opgave- og Strukturudvalg

Jógvan Petersen forelagde kort de seneste drøftelser vedrørende AC's opgaver og struktur. Der er udsigt til etablering af et udvidet forretningsudvalg med bedre repræsentation af de små foreninger. Risikoen er, at selve bestyrelsens arbejde bliver nedtonet. En ny kontingentsag er forelået, som indeholder mindre udsving pr. medlem mellem højeste og laveste.

AC-forhold sættes på dagsordenen i efteråret igen.

Efteruddannelse

Tre bestyrelsesmedlemmer har sø-

sket en drøftelse af, hvorledes handlingsprogrammets efteruddannelsesaktiviteter kan organiseres, ikke mindst i forhold til nyuddannede ledige. En arbejdsgruppe bestående af Zenia Jepsen, Charlotte Mikkelsen, Hysse Forchhammer og Hanne Jørgensen etableres med den opgave at konkretisere og udspecificere formålet og den samlede opgave. Herefter drøftes en udvidelse og sammensætning af arbejdsgruppen.

Fredagens møde slut.

Til stede lørdag, den 19.06.93: Jógvan Petersen, Charlotte Mikkelsen, Jens Erik Rød, Ernst Olsen, Ellen Dreyer, Berit Sander, Iben Henningsen, Anette Kofod, Zenia Jepsen, Thomas Iversen, Hysse Forchhammer og Mugge Pinner, samt Hanne Jørgensen fra pkt. 12, og Preben Føltved.
Afbud fra: Henrik Buhl.

Status vedrørende Psykolog Nyt med henblik på særbevilling til illustration m.v.

For foråret 1993 blev givet en bevilling på 60.000 kr. til illustrationer m.v. Opgjort efter 1. halvår er forbruget i overensstemmelse med bevillingen. Det samlede budget gennemgås med henblik på billiggørelse af enkelte elementer, ligesom man ønsker en større bredde i brugen af illustratører, fotografer etc. Bevilling for efteråret 1993 gives. Indstillingen er, at den fortsatte bevilling skal bruges til illustrationer, og ikke til indkøb af artikler. En række ideer til temaer og artikler formidles af redaktøren til redaktionen.

Tema om faglige selskaber

Hysse Forchhammer og Mugge Pinner forelagde en plan for debatten: De faglige selskabers faglighed og placering i organisationen samt forholdet mellem faglige selskaber og sektioner skulle belyses gennem artikler, som selskaberne opfordres til at skrive, samt interviews. Debatten indledes gennem et et dobbelt interview af Hysse Forchhammer og

Mugge Pinner for at få illustreret bredden af de synspunkter, der for tiden rummes i bestyrelsen. Overskriften over debatrækken vil blive "Det gode selskab". En tidsramme fastsættes i samarbejde med redaktøren.

Revisormødet

Preben Føltved og Jógvan Petersen forelagde drøftelsen fra revisormødet vedrørende revisionsprotokol og årsregnskab. Fire måneders balancen udviser fortsat positiv økonomi.

Personalepolitiske emner

- Pensionsalderen for ansatte i sekretariatet på 67 år drøftet og fastholdt. Konkret afgivne tilbud står ved magt. Kommandovejene indskræpes.
- Status vedrørende forhandlingerne med HK om overenskomst for kontorfunktionærer i DP forelagt. Der er forventning udsigt til snarlig løsning.

Et ekstra punkt optaget på dagsordenen

Foranlediget af, at studenterklubben har ydet økonomisk støtte til en studenterklinik ønskedes en drøftelse af rammerne for foreningens arbejde på dette punkt. Der er givet udstrakt autonomi vedrørende de decentrale enheders økonomiske dispositioner, men det fastholdes, at de skal holde sig inden for foreningens formål. Det er ikke DP's opgave at støtte rådgivninger og gratis arbejde m.v. Endvidere pointeredes det, at studerende hverken kan, eller må, lave psykoterapi. Problemerne vedrørende uddannelsen og de manglende praktikforhold er vigtige at drøfte, men skal ikke løses via økonomisk støtte til studerendes klinikarbejde. Videre intervention i sagen drøftes i efteråret i uddannelses- og forskningsudvalget og igen i bestyrelsen.

Tema b) Internationalt arbejde

Rapport med beskrivelse af relationer og organisatoriske forhold i Dansk Psykolog Forenings internationale arbejde bredt taget, forelå til drøftelse. Der synes for tiden at være

mere energi på det europæiske plan, end på det nordiske.

Der er et større sekretariatsmæssigt samarbejde på det internationale område, men en politisk forankring mangler i DP. I første omgang udsendes EFPPA-beretningen til hele bestyrelsen, og på baggrund heraf skal der udformes et udspil om koordinering og struktur for det videre arbejde.

Tema c) Videreuddannelser

Redegørelse for arbejdet i den forløbne tid forelå, tillige med principper til særskilt drøftelse for det fortsatte arbejde. Principper for godkendelse i overgangsordningen forelagt og vedtaget af bestyrelsen. Principper for godkendelse af supervisorer vedtaget, men der foreligger et problem, hvis supervisorer ikke selv ønsker godkendelse, og at folk henvender til disse personer i deres hidtidige forløb. Arbejdsgruppen drøfter løsning af dette problem.

Spørgsmålet om videreuddannelsesnævnets status i DP's organisation, idet man kunne forestille sig en generalforsamlingsprocedure drøftet i efteråret. Omkostnings- og gebyrpolitikken drøftet. Omkostningerne ved administrationen skal være selvfinansierende. Der kan foretages et kapitalindskud fra DP, som genindvindes ved gebyrer for godkendelse af efteruddannelse. Omfanget på længere sigt kan næppe vurderes nu, men overgangsordningen med godkendelse af tidligere efteruddannelsesforløb skal være selvberørende. På baggrund af erfaringerne med autorisationsforløbene vurderes ressourceforbruget endnu engang. Fagnavnene lønnes ikke for arbejdet, men en faglig bistand skal være tilknyttet mod sædvanlig betaling.

Eventuelt

Fra ligestillingsarbejdsgruppen forelå, at forudsætningen for medlemskab af Danske Kvinders Nationalråd er, at LiU tegner foreningen i ligestillings spørgsmål. Sagen tages derefter op på ny.

Referat: Preben Føltved

Pressen er som et billardbord

Man sender kuglen afsted og kan så nogenlunde beregne udgangsvinklen, sagde journalist Arne Notkin, der mente, at det skulle psykologer have de bedste muligheder for at forstå. Advokat Thorhild Høyer efterlyste, hvor psykologerne var i debatten og talte om en slatten faglig holdning hos standens udøvere.

Af Anne Brockenhuus-Schack

»Pressen er et system med regler at fungere efter. I burde som psykologer have særlige forudsætninger for at forstå pressen. Den er ikke mere kompliceret end et billardbord: Man sender kuglen afsted og kan så nogenlunde beregne udgangsvinklen.«

Arne Notkin, journalist på Weekendavisen og gift med en psykolog, kunne forventeligt få flere af årsmødedeltagerne op af

stolene, da han under førstedagens paneldiskussion svingede pisken over standen. Bl.a. fandt han, at psykologer har et problem: Ikke blot skal de generelt mere på banen, men de, der er der – de privat praktiserende psykologer – er »medieliderlige, hvilket ikke er klædeligt for standens værdighed«.

Det er 'dem', der i artikler i distriktsbladene lover guld og grønne skove om behandlingsresultater og også fra denne kant, BT kan citere en psykolog for, at 20 pct. af deltagerne i årets julefrokoster 'boller udenom'. »Hvor har de det fra?« spurgte Notkin. Og mente også, at det var fra samme gruppe, de fleste etiksager kommer. »Dette kan løses ved at få en fagforening for selvstændige.«

Og i øvrigt om fagforeningen mente han, at det var spørgsmålet om Psykologforeningen er en lønmodtager- eller en brancheorganisation, idet de privat praktiserende »modarbejder de offent-

ligt ansatte psykologer«. Også i sin egen fagforening, Dansk Journalistforbund, ønskede han (og til derved store referents store fortrydelse) freelancerne ud.

For en domstol

»Fagforeningerne har store etiske problemer. De skaffer os ikke mere i løn og ferie eller kortere arbejdstid. Pengene bruges til noget andet. Men når der kommer anklager om brud på etikken vil en 'almindelig' fagforening tilbyde sine medlemmer advokatbistand. I Psykologforeningen, hvor medlemmerne i årevis har betalt for noget, de ikke har fået, sålds de i hovedet og stilles for en domstol, når de får problemer!«

Arne Notkin fandt det svært at afgøre, hvad der var foreningens højeste krav. Fagligheden eller det fagforeningsmæssige. Eksempelvis autorisation som tildeles af fagforeningen og baseres på »lidt psykoterapi og lidt mesterlære,

Fra paneldebatten om 'Psykologers etik' ses fra venstre Psykologforeningens formand, Jørgen Petersen, journalist Arne Notkin, advokat Thorhild Høyer, etiknævnets formand, Mariann Hansen og cand.psych. Mimi Strange.

men ikke på gedigen efteruddannelse. Omvendt har journalister en meget praktisk uddannelse, hvor psykologerne måske er alt for lidt praktisk orienteret.

Den anden udefra kommende kritikerer var advokat **Thorhild Høyer**, der mente, at i og med Psykologforeningen har et etisk regelsæt, må det være fordi psykologer har ondt i etikken. Og så kom han med en række eksempler:

Psykologer er i sager om tvangsjernelser altid barnets talerør og ikke familiens. Ved den primitive, repressive strafmodel står psykologer aldrig i spidsen for en kritisk revision. Det problematiseres ej heller, at det ligger implicit i mange arbejdspsykologers arbejde, at de lader fortrolige oplysninger om de ansatte gå videre til arbejdsgiverne. Græzonen mellem tavsheds- og oplysningspligt drøftes heller ikke. Eller reglen om den særlige oplysningsret for SSP-samarbejdet.

Isolation

«Og når det drejer sig om frihedsberøvelse og langvarigt isolerede i fængslerne, hvor er psykologerne så i den debat? Der kommer ingen krav om psykologbistand, men højest krav om flere stillinger inden for systemet, der tilgodeser snævre fagforeningsinteresser.»

I denne forbindelse henviste han til Blekingegadensagen, hvor hans klient var 'den blinde mand' og hvor han som advokat havde spurgt om terapi under overvågning, hvilket ifølge foreningens etiknævn ikke var problematisk. Han fik svaret, at det var der ikke umiddelbart noget fagligt eller etisk til hinder for...

«Det er en faglig blatten holdning. Psykologforeningen burde være med til at rejse kontroversielle spørgsmål. Psykologerne ser konsekvenserne af loven, men er ikke særlig flinke til at melde ud med det,» sagde han.

Heri var formanden for Etiknævnet, **Mariann Hansen**, enig. Debatten om isolationsfængsling kunne psykologerne godt være gået i gang med.

Og **Thorhild Høyer** fortsatte: «Der er en tendens til, at man i incestsager sætter børns troværdighed over krænkerens. I den psykologiske verden er det nok, at en part føler sig krænket. Men den bør ikke vægtes højere i straffesager. Det drejer sig alene om bevis for, at den tiltalte er skyldig. Punktum.»

Loyalitet

Mariann Hansen fortalte, at der i 1. kvartal i år havde været otte sager for Etiknævnet, hvor halvdelen endte i en påtale. Fordi psykologer arbejder med folk, der er betrængte, skal de alene af den grund skærpe deres egen faglighed og respektere klientens selvbestemmelse og integritet. Men i etiksager opstår dilemmaer, hvor psykologen får rollen som både hjælper og kontrollant. Så er der også et spørgsmål om loyalitet, hvor hensynet til opdragsgiveren eller arbejdspladsen kan ramle sammen med loyaliteten over for klienten.

M.h.t. etikreglerne fandt hun, at det er meget vigtigt at holde fast i den pædagogiske funktion og holde sig domstolsfunktionen fra livet. «Vi må lære psykologer at få etik ind på rygmarven.»

Sager om børnejernelser, incest og forældremyndighed er «højt potentielle sager», hvor det gælder om at holde hovedet koldt, sagde hun videre og foreslog, at krænkeren i incestsager bør have en af forvaltningen uafhængig rådgiver for ikke at blive offentlig pisket. Ligeledes så hun en fare i, hvis klienterne mister tilliden til psykologerne ved brud på tavshedspligten. «For så er vi out of business.»

I panelet sad også **Mimi Strange** fra Sankt Stefans Rådgivningscenter. Hun pointerede, at man i incestsager jo ikke står

med en krænker, der tilstår, hvorfor hjælp kan være vanskelig. Hun fandt det vigtigt, at man gik til pressen i den slags sager for at fjerne uvidenhed om psykologers grundige arbejde og informere om, at de ikke roder rundt i en sag, der ikke eksisterer. Men imødegåelse i enkeltsager er ikke muligt p.g.a. tavshedspligten. Den skal dog ikke ændres, men derimod presseetikken.

Fald i sager

Mimi Strange henviste også til at antallet af sager om seksuelt misbrug er faldet drastisk p.g.a. debatten i medierne. Her fandt hun det væsentligt at se på årsagssammenhængen. For psykologer er det vigtigt, at de er en del af et arbejdskollektiv, så de ikke sidder alene med sådanne sager.

Hun så også et problem i, at børns udsagn i incestsager betragtes som mere utroværdige, hvis de før afhøringen hos politiet har talt med en psykolog. Men skal man så vente i adskillige uger og udsætte behandlingen til det er sket? Og ofte falder der ikke dom i disse sager, barnet stemples som løgner, og krænkeren kan opfattes som 'uskyldig'.

Ernst Olsen fra bestyrelsen mente, at forsamlings straks begyndte at forsvare sig, i stedet for koldt at se på, hvem der angriber psykologerne. «Vort mindreværd gør nok, at vi glemmer at gå i dialog med angriberens etik.»

Carl Weltzer, Psykiatrisk Børnehospital i Århus, mente ikke, at det er gennem avisdebatter, man forhindrer, at børn og senere kvinder bliver dybt sådelt i retssystemet. «Så må vi hellere overveje en håndtering af incestsager ikke som straffe- men som behandlingsager.»

Pressesky

Professor **Lise Østergaard**, Institut for klinisk psykologi ved Københavns Universitet, mente,

at psykologer er meget pressesky, og at journalister er utroligt frække, grænsende til det utroværdige, lige som sidstnævnte i personangivelser ofte handler uetisk.

Bente Østerberg Larsen, Københavns Amtssygehus i Gentofte, fandt det vanskeligt, når psykologer i årevis uddanner sig på at blive gode lyttere, at forstå og se nuancer og så skal være kontante og ligefremme, som er pressens krav. **Hans Weltzer**, Psykologisk Institut i Århus, nævnte, at det ikke er psykologer, der har lavet lovene, der kriminaliserer krænkerne.

Ifølge **Jørgen Petersen** er etikregler som kvalitetssikring vigtige for såvel klienten som faget, men de lægger ikke tilstrækkelig vægt på handling, forstået som krav om offentliggørelse af forskningsresultater efter deltagelse i den offentlige debat. Han så også et problem i, at det er psykologer, der ved Etiknævnet skal vurdere sig selv. Derfor så han et stort fremskridt i den kommende autorisation, hvor etikreglerne bliver omfattet af en lov.

Han var fuldstændig uenig med **Arne Notkin** i, at psykologer skriver for meget. «De skriver gennemgående for lidt og er for tilbageholdende.» Der er ifølge formanden god grund til at gå ud i pressen – især med incestsager, der også vækker følelser i den almindelige familie – idet psykologer kan have et opdragende formål og sørge for det saglige niveau i debatten.

Når man læser om psykologiske emner i aviserne, oplever han det som unuanceret, «men når det ikke drejer sig om psykologi, vil jeg gerne have det kort og kontakt. Og det må vi lære at leve med,» sagde formanden, der også mente, at det er en 'god forretning' at gå ud og forsvare menneskeheden.

Husk!
Ved påbegyndelse af en videreuddannelse, at checke reglerne for godkendelse af kurser og supervisionsforløb.

Terapiernes tag-selv-bord

Megen kritik af kravet om udlevering af testmateriale blev fremført på Dansk Psykoterapeutisk Selskabs session under Årsmødet

Af Anne Brockenhuus-Schack

«Effektivitet, smartness og de hurtige løsninger afspejles i vore nuværende praktikker. I min tid stod valget mellem psykoterapi og behaviorismen. Nu er det blevet et tag-selv-bord med krop, dans, drama, gestalt, tegne-, smerte-, primal- og visualiserings terapier samt selvanalyse m.m.m.» sagde professor, dr. phil. **Lise Østergaard**, Institut for klinisk psykologi ved Københavns Universitet i sit oplæg om psykoterapi og etik på Dansk Psykoterapeutisk Selskabs session under Årsmødet.

Hun sagde videre, at det hele påstås at hvile på psykodynamisk grundlag – men hvad er det, spurgte hun. Man har læst sin Freud, Jung m.fl. og har rørt godt op i gryden. «Metoden retfærdiggøres som menneskefærdig, men ligner mere en have, der trænger til at luges. Hvorfor er der inflation i de terapeutiske teknikker? Jeg tror det er et symbolsk udtryk for en livsangst og ikke på angstsymptomer, som terapierne oprindeligt var indrettet på.»

At besvime

Selv om terapier ses som «absolutte værdier», er de alle kulturbestemte, fortsatte hun. De hviler på en vesteuropæisk, individuel tankegang, der er rundet af

borgerskabet. Freud var optaget af hysteriet – kvinder, der ved en blamage faldt i svime, og bagefter var så god som ny, fordi tavlen var vasket ren. «I mit politiske arbejde har jeg ind i mellem ønsket: Tænk hvis jeg kunne besvime lige nu, og bagefter var så alt godt.»

I sit oplæg opstillede **Lise Østergaard** etik-elementer i den psykoterapeutiske proces:

Mødet mellem klient og terapeut, der ikke kun kan hvile på sympati, men også på empati i en moden balance og dybere indlevelse for at undgå værdipualisme og et rigtigt intellektuelt snæversyn.

Magten – dette ved at sidde på den 'rigtige' side, hvor man ubevidst kan komme til at dominere med teknikker eller rådgivning, og hvor den umodne terapeut gemmer sig bag metoderne og går glip af nogle informationer. «Detto kan kun læses ved egentlige rap og supervision og klares ikke på et weekend-kursus.» Men i magten ligger også et element af overføringsforholdet. Som terapeut må man vide, hvor meget man kan fylde i klientens liv.

Sprogbrugen

Fremmedgørelsen opstår mest ved diagnoser, og **Lise Østergaard** husker stadig sine hospitalstidssjournaler, hvor der nederst stod: 'Objektiv psykisk: uindfølelig. Skitzofren'. Et eksempel på en sprogtone, som også går igen i psykologernes etikregler, hvor der tales om 'individet' – «hvad med mennesket?» eller udtryk som 'en karakterafviger', 'forvarsmechanismer' eller 'objekt-

Angående Psykologvagten

I Psykolog Nyt nr. 6 havde Psykologvagten en kommentar til bestyrelsens politik over for Psykologvagten. Ligeledes havde Ole Leimand en kommentar i Psykolog Nyt nr. 7.

Der synes især i Ole Leimands indlæg at ligge en opfattelse af, at Psykologforeningens bestyrelse er modstandere af arbejdsløse psykologers deltagelse i alt frivilligt arbejde.

Dette er ikke tilfældet, og vi skal derfor præcisere vort synspunkt. Der er især tre forhold, der har betydning for vurderingen af frivilligt arbejde.

Dels må man vurdere, om det frivillige arbejde underminerer den fagpolitiske position for psykologfaget generelt. Dels må man vurdere, om det frivillige arbejde vil give de arbejdsløse bedre kvalifikationer i deres jobsøgen. Endelig må man se på mulighederne for, at det frivillige arbejde demonstrerer et behov for psykologarbejde, der kan føre til nye stillinger.

I alle disse forhold er det væsentligt, at man ikke tænker i for snævre baner. Når Psykologvagten ikke er bestyrelsens livret, hænger det sammen med, at det frivillige arbejde her ligger tæt op ad gratis arbejde for en offentlig arbejdsgiver (hvilket for os er

uacceptabelt). Vi er også i tvivl om arbejdet i Psykologvagten vil være kvalificerende for de psykologer, der indgår i projektet. Endelig er vi skeptiske over for, om projektet skaber muligheder for nye arbejdspladser.

På den positive side tæller naturligvis, at arbejdet i sig selv kan medvirke til, at deltagerne i projektet igennem medvirken i projektet bliver mere aktive i udøvelsen af deres fag.

Derimod ser vi ikke Psykologvagten som et pionerprojekt. Tværtimod er det for os at se, på den indholdsmæssige side, tale om et helt konventionelt tilbud.

At Ole Leimand, og hans helt eget selskab, vil uddele diplomer til deltagerne i dette og andre projekter må naturligvis stå for hans egen regning. At han vil gøre det i Poul Vidriksens navn forekommer mindre smagfuldt. Især fordi Poul Vidriksen selv gav udtryk for skepsis over for Psykologvagtens udvikling.

Ole Leimand burde i stedet uddele sine fortjenstbeviser i eget navn til glæde for enhver, der måtte mene, at et sådant bevis vil være en god ballast ved deres fremtidige jobsøgning.

Forretningsudvalget

Nyttige numre:

DP Valby	31 16 33 55
DP Aarhus	86 19 63 66
AAK Kbhvn	33 32 81 03
AAK Aarhus	86 13 20 99
Mag. Pens.kasse	31 29 26 13
Ferielovskontoret.....	31 18 10 50

Tomhed og forfald

Gangarealer, så beskidte og grå som landeveje, faldefærdige flytbare skillevægge, tomhed, trostesløshed, ikke skyggen af grønne planter eller farver på væggen etc. Det var det syn, der mødte mig, da jeg forleden havde ærinde på KUA og gik ind ad døren til den gamle og nu nedlagte kantine for psykologstuderende. Det store areal anvendes tilsyneladende ikke i det daglige. Det første indtryk af tomhed og forfald ændrede sig ikke, da jeg gik videre ad de næsten tomme gange. Ingen studerende i grupper ivrigt snakende eller på vej ind til forelæsninger. Forst da jeg kom til kantine ved hovedindgangen fik jeg øje på studerende, som sad i stilfærdig samtale ved bordene. Men også her var indtrykket forfaldent og trist.

Stakkels studerende, der skal hente viden og inspiration under sådanne forhold. Selvom studerende i dag i højere grad end tidligere skal klare studierne på den normerede tid og samtidig har erhvervsarbejde af et vist omfang, så vil et dårligt fysisk og psykisk arbejdsmiljø på universitetet indeholde et selvforstærkende element. De studerende opholder sig der så lidt som muligt.

Betydningen af et godt og stimulerende arbejdsmiljø, skulle ellers være noget, der optager forskere - ikke mindst psykologer. Men det er måske mere profitabelt at undersøge andre arbejdspladser og påpege skævheder der.

På et tidspunkt blev jeg på gangen standset af en stilig

Svar til Jógvan Petersen fra Psykologvagtten

Angående de to hoveddanker mod Psykologvagtens virke i JPs kommentar til artiklen i PN nr. 4, nemlig vores aftale med Københavns Kommune og vores supervision/kvalifikationer, har vi følgende at sige:

Det er rigtigt, at vi mod at få stillet lokaler, telefon m.m. til rådighed har udført frivilligt arbejde i tre timer hver dag, og det er rigtigt, at hvis det fortsætter i Åravis, ville det kunne opfattes som udnyttelse af psykologers gratis arbejdskraft, men det har da heller ikke været vores intention med dette projekt. Ud over at give arbejdsløse mulighed for at komme i gang, har det langsigtede mål været at vise behovet for en sådan institution og dermed på længere sigt at skabe lønede arbejdspladser. Andre psykologer har lavet lignende projekter for os.

Angående 'Psykologvagtens or-

ganisation' er JP tydeligvis fejlinformeret. De omtalte kommunale embedsmænd sidder i en baggrundsgruppe, der støtter os rent praktisk, de styrer os ikke. PV har ikke noget 'styre' - eneste besluttende myndighed er fællesmødet for samtlige tilknyttede psykologer.

Hvad angår påstående om, at bestyrelsen først blev opmærksom på PV, da den havde eksisteret i nogen tid, burde JP vide, at projektet fra starten blev godkendt af bestyrelsen (ganske vist før han blev formand) og støttet af Arbejdsgruppen vedrørende Supervision med henblik på Autorisation (se Preben Foltveds indlæg i PN nr. 5 1991, s. 174).

Det er rigtigt, at vi i starten havde problemer med at få tilstrækkelig supervision, men siden har dette ændret sig markant. Vi har to pensionerede supervisorer, der arbejder gratis for os. Ud over

det har vi købt supervision til PV. Endvidere har mange psykologer i PV egen privat supervision, bl.a. har en del fulgt Eric Friis Jørgensens kurser i DP, det må da være kvalificeret supervision. Det paradoksale er, at samtidig med at DP kræver, at vi skal have mere supervision, så vil samme DP ikke give os del i den økonomiske støtteordning til supervisionsholdene, som foreningen giver til andre deltagere i kurserne, hvor der ikke er tale om en betalende arbejdsgiver. Grunden er, at vi kommer fra Psykologvagtten!

Klienter må vel være klienter, uanset hvor de kommer fra - det kan næppe være et udtryk for, at foreningen søger at hjælpe arbejdsløse med at komme i gang og få en chance for at få autorisation. Vi opfatter det snarere som politisk chikane.

Psykologvagtten

Kvinder får lettere psykiatrisk diagnose

Fire kvinder og en enkelt mandlig forsker fra Australien har for nylig fundet, at en kvinde, der går til sin praktiserende læge, har større chance - eller risiko - end en mand for, at legen vurderer hendes psykiske tilstand som udtryk for en psykisk lidelse, der bør behandles, f.eks. med medicin. Det gælder også, selv om hun rent faktisk ikke har flere psykiske problemer end en tilsvarende mand.

De fem australske forskere kontaktede hele 2.000 patienter, der sad i 56 legers venteværelser og ventede på at blive undersøgt. Patienterne blev ikke spurgt om, hvad de søgte læge for, men blev blot bedt om at udfylde et spørgeskema, der omhandler alle arter af psykiske problemer og symptomer. Det pågældende spørge-

skema er internationalt anerkendt for at være en pålidelig metode til på kort tid at afgøre, om folk har en psykisk lidelse (af en eller anden art) eller ej. Herudover noterede forskerne senere, hvilke diagnoser lægerne havde stillet for hver enkelt af de pågældende patienter efter undersøgelsen, specielt om der var blevet stillet en diagnose vedr. en psykisk lidelse.

Resultatet af spørgeskemaundersøgelsen var, at der procentuelt var mindre tilfælde af psykisk lidelse hos kvinder og mænd, der så ud til at have en psykisk lidelse. Ikke desto mindre var der procentuelt langt flere kvinder, der af deres praktiserende læge blev bedømt som havende en psykisk lidelse.

Resultatet er særlig interessant, fordi der i næsten alle statistikker over, hvem der bliver behandlet for psykiske lidelser, optræder langt flere kvinder end mænd. Det gælder især for psykiske li-

delse som depression og neurose (men ikke for den mest alvorlige sindslidelse, skizofreni). De fleste forskere har ikke tidligere tvivlet på, at denne kønsforskel virkelig betyder, at kvinder oftere end mænd pådrager sig en psykisk lidelse, men den nye australske undersøgelse kaster nu nogen tvivl over, om denne kønsforskel egentlig er reel. Ifølge de australske forskere kan i hvert fald en del af kønsforskellen med hensyn til behandlingen af sindslidelser bero på, at læger simpelt hen er mere tilbøjelige til at vurdere visse symptomer som udtryk for en sindslidelse, når de forekommer hos en kvinde, end når de forekommer hos en mand.

(Kilde: S. Red et al. (1991). The Effects of Gender on Diagnosis of Psychological Disturbance. *Journal of Behavioral Medicine*, vol. 14, 527-540).

(Forskningsnyt)

Pionerarbejde bliver altid kritiseret

Af Anne Brockenhuus-Schack

Tre ord karakteriserer Psykologvagtens force: Funktionen er gratis, anonym og – ikke mindst – akut. »Vi adskiller os fra den langvarige psykoterapi ved at gribe mere aktivt ind i processen. Vi må så at sige springe store dele af fortiden over og så spørge: 'Hvad gør vi så?'. Både brugerne og vi må arbejde under tidspres«.

Dette er bare et bud på, hvad Psykologvagten i København ifølge medarbejderne har at tilbyde. Psykolog Nyt har talt med fire af de ialt 15 frivillige psykologer – Irene Knaber, Lew Pilpel, Lise Behrend og Stine Djurtoft. Da de er meget enige om det allerreste, vil det følgende få karakter af fælles-citater.

Psykologvagten har sit udspring i AU og i sommeren 1991 startede et forsøg, hvor den københavnske hospitalsborgmester skaffede medarbejdere lokaler på Kommunehospitalet. Der er tale om gratis arbejde, hvor hver medarbejder arbejder i gennemsnit 10 timer om ugen i vagten. I snit ydes fem samtaler pr. bruger og man kan i åbningstiden komme direkte ind fra gaden. Der er i princippet tale om en voksenrådgivning.

Flest kvinder

I august i år blev der udarbejdet en midtvejsevaluering for den forsøgsordning, der afsluttedes til sommer. Og det gennemgående træk er, at godt to trediedele af brugerne er kvinder mellem 20 og 30 år. En meget stor del er en-

Medarbejderne i Psykologvagten i København har været skindet og udfordret den 'etablerede' psykologi ved i over et år, at have ydet gratis hjælp på gadeplan

lige og uden børn, ligesom hovedparten har arbejde.

»Tilsyneladende har de et godt liv, men alligevel kikser det. Utrolig mange mangler selvtilid, selvrespekt og har svært ved at finde ud af, hvem de er. Og har derfor endnu sværere ved at turde være sig selv. De føler sig isolerede, magter ikke at dele tanker og følelser med andre, eller at have kontakt og samvær«.

»Her er det vi er tilstede som aktivt, lyttende indfølelse samtalepartner. Samfundets krav om at man skal kunne klare sig selv og have kontrol er ubærligt, og følelserne omkring dette uacceptable for dem. Vi kan bekræfte dem i, at deres følelser er OK; at det er sådan man føler, når man er i krise. Men også i, at den første begyndelse er en accept af den utrolige vrede, sorg og smerte, de kommer med. Mange har levet med alvorlige tab og i stor magteløshed«.

Et andet hovedfelt er parproblemer, men kun ganske få går i parterapi. Oftest er det kvinden, der henvender sig – uden manden. Efter nogle avisartikler – en med overskriften 'Danmark har ondt i parforholdet' – er der kommet lidt af et boom i form af henvendelser med ønsket om parterapi.

Og klienterne kommer langvejs fra. Helt fra Stevnns, Roskilde og Frederiksborg amt. En enkelt har endog ringet fra Odense. Men der findes heller ikke noget tilsvarende andre steder i landet.

– Er det ikke overraskende, at der er en overvægt af brugere uden børn?

»Nej, det er det ikke, da halvdelen af vore klienter er enlige, og mange tilmed ensomme. Nogle af de problemer, de kommer med handler om uddannelse, arbejde og kontaktproblemer. Mange har mistet overblikket og fantasien til at komme videre. De er ikke vant til at være deres egne problemløser. De er handlingslammede«.

Ingen slutfase

– Hvordan vil I karakterisere vigtigheden af det anonyme islet i Psykologvagten?

»Det tager noget af angsten væk og afmystificerer hele det psykologiske arbejde. Ved at forenkle og afdramatisere er vejen fra et lukket problem til løsningen kortere. Vi er ingen slutfase, men kommer ind næsten før begyndelsen; for problemerne bliver massive. Det er her-og-nu-behandling af her-og-nu-problemer. Gribes problemerne ikke i nuet, forværres de. Hermed er vi et forebyggende element. Vor funktion bliver også at gøre flere mennesker bekendt med, hvad psykologer kan bruges til«.

De fleste har tidligere været i kontakt med psykolog eller psykoterapeut. For begge køn gælder, at der er stor uvidenhed om behandlingsformer og hvad en psykolog

kan. Enten kender de ikke forskellen mellem samtaleterapi og medicinsk behandling – eller også vil de i hvert fald bare ikke have piller.

»Men uanset deres indgang, så møder vi dem på deres betingelser. Intet problem er for lille, de har ret til at være anonyme, vi bruger ikke personnumre og fører ikke journaler«.

»Vi går i gang med det samme, idet der ikke først er en lang række oplysninger, vi skal have. Vi har bortset fra akutte situationer ingen visitation, men tager fat på at konkretisere problemet og går så igang med at arbejde med det. Brugerne ved, at de skal skynde sig – de har jo kun de fem samtaler – og de arbejder utrolig koncentreret«.

– Mange af jeres brugere har 'multiproblemer'...

»Ja, det kan være alt fra økonomi, job, arbejdsløshed, usikkerhed og angst. Ofte kommer de med ét problem og så viser der sig et væld af andre. Sammen med brugeren afgrænser vi det problemområde, vi skal arbejde med, og så går vi i gang«.

En lille kursændring

– Set i det perspektiv er fem samtaler så nok, er det ikke kun en dråbe i havet?

»For mange er det ikke tilstrækkeligt. Men dette er jo kun starten på en lang rejse. En lille kursændring, der måske er nok til at komme videre. Mange har længe tænkt over, om de skulle gå til psykolog og er måske ret parate til at gå ind i et terapeutisk forløb. Over 50 pct. har fået os anbefalet af venner og bekendte, så det skulle jo være en slags bevis på, at der i løbet af fem samtaler godt kan opnås gode resultater«.

De fleste benytter tilbudet med de fem samtaler. I nogle tilfælde henvises til psykiatriske afdelin-

ger eller til andre psykologer. Der er flere tilbud til de unge, sværere er det for eksempelvis den midaldrende kvinde uden penge til at betale for en psykolog. Men der er dog muligheder med Stolpegården, SR-Bistand, distrikpsykiatrien, selvhjælpsgrupper m.v.

– De fleste henvender sig pr. telefon. Men nogle af dem, der ringer til jer, kontakter jer ikke igen. Hvad tror I det skyldes?

»Det er stadig for mange et stort tabu at kontakte en psykolog. I telefonen er graden af anonymi-

tet større. For andre gælder det givet, at de finder andre løsninger. Vi ser det også med dem, vi sætter på venteliste: Bare den indledende samtale kan være forløsende; alene det kan være begyndelsen til behandlingen«.

– Risikerer I ikke, at holdningen fra brugerne er mere lemfældig, fordi hjælpen er gratis?

»Deres henvendelse er seriøs og de sjoffer ikke arbejdet. De kommer jo med deres allermest dyrebare: Dem selv og deres problemer«.

Irene Kaaaber, Lew Pilpel, Lise Behrend og Stine Djurtoft: »Det er da at foretrække frem for at eksportere arbejdsløshedsproblemet til Norge«.
(Foto: Nana Reimers/2Maj).

Mønsteret brydes

– Hvilken terapiform bruger I?

»Vi arbejder overvejende psykodynamisk, og ønsker at medvirke til ændringer, og til at bryde mønstret ved fastlåsning og dødvand«.

– Kræver det ikke store ressourcer af jer og fordrer det ikke en vis modenhed?

»Det kræver, at man investerer en del personlige erfaringer i arbejdet og modenhed er så afgjort en fordel. Vi er alle modne mennesker med mange livserfaringer og en professionalisme, som vi tager meget alvorligt«.

– Hvornår ved I om I får lov til at fortsætte efter forsøgsperioden?

»Vi vil hellere have haft besked i går end at få det i morgen! Vi ved ikke noget, men vi har fortsat møder med baggrundgruppen, der både tæller politikere og embedsmænd«.

Os, der bestemmer

– Såfremt I får en permanent godkendelse, har I så nogle ønsker til forbedringer?

»Drømmen er, at der bliver en døgnvagt som det kendes fra bl.a. det sociale og psykiatriske system, og at der kommer tilstrækkelig økonomi i det til at ansætte lønede psykologer. En anden forbedring kunne være, hvis vi eksempelvis samarbejdede med advokater og andre faggrupper. Men først skal vagten slå rod om sig selv, før vi kan inlede tværfagligt samarbejde. Det er også vigtigt, at det er os, der bestemmer, hvad der skal ske her. Vi skal f.eks. ikke have en ledende psykiater over os«.

– I har mange ideale indfaldsvinkler til arbejdet her, men er Psykologvagten reelt set ikke blot en varmestue for arbejdsløse psykologer?

»Nej! Nok sker det meste af rekrutteringen via AU, men vi stiller store krav til nye medarbej-

dere. Vi bruger hinanden som støtte og har skabt et fagligt 'helle' samt et aktivt arbejdssted. Men her er der også noget, der vitterlig lykkes sammen med mennesker, der har behov for at få løst deres problemer. Og det på et tidspunkt med et barsk arbejdsmarked, hvor ingen tilsyneladende kan se behovet for oprettelsen af yderligere psykologstillinger. Mange psykologer er ikke vant til at samarbejde, motivere og overføre energi til hinanden. Det gør vi her. Psykologer med erfaringer på fem-ti år foretrakkes jo ellers ved alle stillingsbesættelser, og således kunne vi, hvis vi intet foretog os, blive ved med at være rosinen i pølseenden«.

Jobskabende

– Men der er vel ingen meritering i dette her?

»Der kan være usikkerhed i forhold til f.eks. autorisation, men ret uformelt har det for mange været medvirkende til at få et 'rigtigt' job. Og for andre er dette udviklingsarbejde den eneste mulighed for at få faglig kompetence og komme i gang. Og det er da at foretrække, frem for at vi eksporterer arbejdsløshedsproblemet til Norge«.

Flere af de frivillige medarbejdere finder omvendt ikke alternativet – 'alle de dejlige jobs' til lav begyndelsesløn og med meget administrativt arbejde – særlig tiltrækkende. Tidligere kolleger i Psykologvagten kommer da også tilbage og bruger stedet til fortsat støtte og erfaringsudveksling.

»Nogle af os er stort set holdt op med aktivt at søge andre jobs, vi finder det simpelthen langt mere givende at arbejde her«.

Måtte stå skoleret

– Og det mener I ikke, I har modt tilstrækkelig forståelse for?

»Pionerarbejde bliver altid kriti-

seret. Som noget man ikke nødvendigvis ser med blide øjne på alle steder i systemet. For at understrege, at dette projekt skal have en eksistensberettigelse, over vi skindet ved i den etablerede psykolog-verden at tilbyde denne form for hjælp gratis«.

»Det har været svært for nogen. Dansk Psykolog Forenings bestyrelse så i starten heller ikke med velvilje på det, og vi har da også måttet stå skoleret inde i foreningen og gøre rede for, om eksempelvis supervisionen var god nok. Men nu afdøde Poul Vrideriksen støttede os, og i bestyrelsen er der en erkendelse af, hvor vanskeligt det kan være for nye kandidater at komme i gang«.

– I gør meget ud af, at jeres arbejde ligefrem kan skabe behov for yderlig, betalt psykologhjælp. Er det fordi I har været modt med argumentet om, at I med gratis arbejde tog arbejde fra privatpraktiserende psykologer?

»Sådan er det blevet opfattet – omend vi aldrig direkte er blevet konfronteret med det fra andre psykologer. Men det er en gammel myte uden hold i virkeligheden. Mange brugere ville slet ikke gå til psykolog, hvis vi ikke var her. Tværtimod tydeliggør vi et behov. Der henvises begge veje i systemet. Det er der også forståelse for blandt nogle psykologer, udmøntet i bl.a. undervisning og supervision«.

»Og er det ikke snart på tide, at vi psykologer begynder at tale sammen og støtte hinanden frem for den megen splittelse, der kendetegner standen. Fra vor side er det i hvert fald en opfordring til at tage den debat op i Psykologforeningens regi«.

Psykologvagten holder til i Gamlemtoftsgade 19, opg. 27.1. Den har åbent mandag-fredag kl. 15-19. Fra kl. 15 til 16 er der fast telefonid på tlf.: 33 38 37 87.

Kommentar fra bestyrelsen

Jeg har fået artiklen om Psykologvagten forelagt til kommentering, idet den indeholder bemærkninger om Dansk Psykolog Forening's politik vedrørende gratis rådgivning. Bestyrelsen har i almindelighed ikke noget imod, at medlemmer deltager i frivilligt rådgivningsarbejde.

Når vi har været skeptiske over for Psykologvagten, skyldes det det forhold, at Psykologvagten ikke som andre rådgivninger har bund i en frivillig organisation, men i stedet er dannet af arbejdsløse psykologer, der har lavet en aftale med København Kommune, der stiller lokaler og telefon til rådighed, mens psykologerne arbejder gratis. Kommunen har og-

så ved tre ledende embedsmænd en majoritet i Psykologvagtens styre. I denne sammenhæng kan det være svært at skelne mellem, hvad der er frivilligt arbejde, og hvad der er udnyttelse af psykologers gratis arbejdskraft i en trængt arbejdsmarkedsmæssig situation.

For bestyrelsen er grænsen for det problematiske klart overskredet med Psykologvagtens organisation. Når vi ikke mere inderdigt har forfulgt sagen, har det sin rod i det forhold, at Psykologvagten er et forsøgsprojekt af begrænset varighed, som vi først blev opmærksomme på, da det havde eksisteret i nogen tid.

Det har for bestyrelsen samtidig været problematisk, at supervisionen ikke havde et tilstrækkeligt omfang. Det betyder, at der ikke bliver den nødvendige kvalitet i arbejdet. Det er et problem for klientarbejdet, og kan samtidig være et problem for de involverede psykologer. Det er ikke enhver arbejds-erfaring, der kvalificerer til andre stillinger. De arbejdsløse, der deltager i projektet må se i øjnene, at de erfaringer de erhverver i projektet, ikke giver dem en kvalifikation til arbejdsmarkedet, hvis tilbudet ikke opfattes som værende tilstrækkeligt seriøst.

Når Psykologvagten opfatter bestyrelsen som 'skolemesteragtig', har jeg svært ved at følge tankegangen. I stedet synes jeg, at vi har stillet rimelige krav til supervisionen. Krav, som vil gavne både klienterne og de involverede psykologer.

Jørgen Petersen

Flere ønsker organisationspsykologi

Besvarelsen af kursusudvalgets spørgeskema

Af Ernst O. Olsen

Kursusudvalget siger tak for de modtagne besvarelser af spørgeskemaet, som udsendtes i PN i sommeren 1992 - og en tak til Gert Børsen, som har foretaget statistisk og grafisk bearbejdning af de modtagne besvarelser.

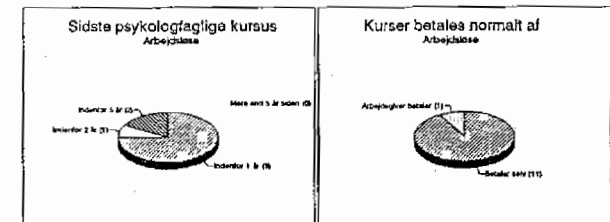
Der er indkommet 134 udfyldte skemaer og selvom det antal naturligvis er for lille til at kunne give et sikkert billede af medlemmernes kursusaktivitet og -øn-

sker, så kan besvarelsene måske alligevel vise nogle tendenser.

Hovedparten af besvarelsene er udført af kvindelige psykologer i arbejde og ca. 50 pct. af besvarelsene er fra medlemmer med en

kandidatalder på op til syv år, med en tendens til ophobning mellem to-seks år. Der er en ophobning af besvarelser fra psykologer med arbejde og bopæl i Københavnsområdet, Århus og Frederiksborg Amt.

Arbejdsløse (12)

bestemte følelser. Det er vel almindelig terapeutifærd at undersøge hvilke følelser klienten har i forhold f.eks. til sit tab? En blid udsprogen og forsigtig tilbagevendende vil vise, om der er uforløste følelser. Men at arbejde normativt med recepter på følelser, man skal have, forekommer meget u-fagligt. Er det psykologer Peter Elsass taler om?

Peter Elsass bruger Wortman & Silvers kapitel om 'The Myths of Coping with Loss' til at understrege, at sorg ikke altid forekommer efter et alvorligt tab og at et sådant fravær ikke nødvendigvis er problematisk og behandlingskrævende. Forekomst eller fravær af sorg vil være afhængig af personlighed og sociale normer. De klienter, som ikke har haft nogen dyb tilknytning til deres afdøde eller som er i stand

til at fortrænge deres følelser, har selvfølgelig ikke meget brug for kriseterapi. Ud fra min erfaring deler jeg ikke Peter Elsass' bekymring, men jeg er meget interesseret i at høre om Peter Elsass' erfaringer på dette område. De klienter, som har det svært og gerne vil arbejde med deres problemer, opsøger psykologer. De klienter, som har det 'godt nok' efter f.eks. et tab, vil ikke opsøge en psykolog. Hvor er det helt konkret, at Peter Elsass ser behandlere presse velfungerende klienter?

Peter Elsass søger at forstå den postulerede inflation som et kulturtræk og han mener, at vor kultur har udviklet en ny mennesketype, 'overlevelsesartisten', som ikke kan mærke sig selv og som dramatiserer hverdagens små fortrædeligheder som tegn

på at krisen, katastrofen og undergangen er nær. Denne personlighedstype er ikke ny, både Holberg og Kierkegaard var bekendt med den.

Om end jeg er enig i de store linjer i Peter Elsass' artikel (fagligheden skal være underbygget) og det foreslåede evalueringsinitiativ, så har jeg svært ved at forstå insinuationer om 'industri', 'inflation', 'visse kredse', 'dramatiserende'. Med disse insinuationer, tenderer Elsass' indlæg en mistænkeliggørelse af et væsentlig arbejdsområde, hvor der foregår en betydelig vækst i disse år.

Ask Elklit er cand. psych. og ansat på Psykologisk Institut ved Aarhus Universitet.

Poul Vidriksen-diplom til Psykologvagterne

Psykologvagten og andre tilsvarende initiativer blandt arbejdsløse psykologer kan anmode Selskabet for Anvendt Psykologi om at måtte fungere under dets auspicer.

Forudsætningen for godkendelse er, at aktiviteterne er i overensstemmelse med Alfvéd Lehmanns og Poul Vidriksens ånd.

Deltagere i sådanne initiativer kan ligeledes, i det omfang de søger faste psykologstillinger, anmode Selskabet om et Poul Vidriksen-diplom, der beskriver deres pionérindsats og betoner den kvalifikation, der er forbundet med som arbejdsløse at have skiftet fra lide- til handleform og opnået nogle vigtige herhenhørende erfaringer.

Diplomet vil blive underskrevet

af mindst tre medlemmer af Selskabet og kan vedlægges ansøgningen som en særlig anbefaling.

Hvis supervision i det enkelte tilfælde er vigtig, og hvis Psykologforeningens bestyrelse ikke på

anden vis kan skaffe den til veje, så er det langt fra utænkeligt, at nogle af Selskabets medlemmer vil give en hånd med.

Ole Leimand
formand

Nyttige numre:	
DP Valby	31 16 33 55
DP Aarhus	86 19 63 66
AAK København	33 32 81 03
AAK Aarhus	86 13 20 99
Mag. Pens. kasse	31 29 26 13
Ferie Lovkontoret	31 18 10 50

I forbindelse med den af Arbejdskollektivet Regnbuen fremsendte anmodning om et Poul Vidriksen-diplom, skal jeg herved komme med en 1 persons mindretalsudtalelse på min tilknytning til Arbejdskollektivet Regnbuen som BA-psykolog på efteruddannelse.

Denne mindretalsudtalelse er ikke at betragte som en disrespect for det pionerarbejde, som såvel psykologistuderende og arbejdsløse psykologer udøver i forbindelse med rådgivning af den stadig større mængde af lidende mennesker, der er ofre for tidens konjunkturer og magtesløse overfor de forskellige og modsatrettede kræfter, der fra samfundets side sætter sig igennem hos den enkelte, bl.a. som angst og isolation, og nødverge herimod gennem formålsløs ensretning. Der er for mig ingen tvivl om, at netop mht. dette problemkompleks udøver Arbejdskollektivet en særdeles væsentlig indsats.

Imidlertid oplever jeg diplomskriverti, der kan vedlægges ansøgninger som særlig anbefaling, som en art flidspræmie, danseskolegevinst eller spejdemærke e.l. Det må være pionerindsatsen i sig selv, og ikke Selskabet for Anvendt Psykologi's ad hoc komité, der er grundlaget.

Et sådant pionerarbejde, hvor en studerende eller en arbejdsløs psykolog forvandler sin egen lidelse under de samfundsmæssige konjunkturer til konkret handling i forhold samt eventuel modsætning til disse konjunkturer, vil gennem dette pionerarbejdes kvalitet selv blive kendte som seriøst arbejdende psykologer, der ikke har diplomer som behov for kommende ansættelse.

I stedet vil jeg forslå såvel Selskabet for Anvendt Psykologi som Arbejdskollektivet Regnbuen at fungere som videreformidlingsfora for den række af mennesker, der har haft behov for anden form for psykologisk hjælp end den type, der p.t. kolporteres indenfor såvel den traditionelle anstaltspsykiatri som den om sig gribende distriktspsykiatri, og gennem formidling af disse menneskers erfaringer at skabe en bred platform til generel og dybtgående debat om psykologrollen og denne arbejdsfunktions værdi i relation til den aktuelle præfacistoide samfundsformation.

Et udgangspunkt for en sådan debat indenfor dansk psykologstand i konkret, materielt samarbejde med de mennesker, der har erfaringer fra psykologstandens virke, herunder utvivlsomt også negative erfaringer, kunne eksempelvis tage udgangspunkt i en stillingtagen til de af Mag. Art. Jesper Jensen fremhævede betegnelser for psykologer, som ludere, lakajer, ghettobestyrere og klunsere, der aldrig fik den nøgterne debat i den faglige debat, som utvivlsomt var tilsigtet. Denne primo 70'er initierede debat blev på tragisk vis tiet ihjel. Det er på tide, at denne debat genoptages!

Leif Mandrup Christensen.

Om Overføringsdæmoneri og transpersonel psykologi

»At generalforsamlingen betænker sig vel for at anerkende et selskab for transpersonel psykologi i fagforeningens regi«

Af Anne Merete Pontoppidan

I den nu hedengangne forening for privatpraktiserende psykologer blev der udarbejdet retningslinier for optagelse i forskellige referencerammer, og deriblandt figurerede en for transpersonlige terapeuter. Formålet var at sikre klienterne en forsvarlig behandling – og at tilgodes medlemmernes renommé i samfundet. Kun nogle få skeptikere oplod deres røst overfor den sammenblanding af terapi og spiritualitet, som en sådan referenceramme måtte indebære.

For at blive godkendt som transpersonlig terapeut skulle man gennemgå egenterapi og supervision hos en åndelig vejleder og tillige i en 5-10 år have tilegnet sig en meditativ metodik, så det var skam meget svært at blive anerkendt. Der skulle lægges vægt på den enkelte ansøgers bevidsthedsudvikling og bevidsthedsniveau i relation til egne og andres transpersonelle erfaringer/oplevelser. Det måtte vurderes, om ansøger blot havde transpersonlig 'awareness', eller om de havde øget bevidsthed om transpersonlige oplevelsers betydning som udviklingsfaktor, og følgelig kunne støtte klienter i en transformationsproces.

Det lyder indviklet, men kort fortalt har de gennem meditation og åndelig vejledning lært at ændre bevidsthedstilstand for siden at

kunne få dig til at ændre din. Det er altsammen meget spændende og ligefrem fascinerende.

I Rudyard Kiplings bog »Kim« er der en scene, hvor healeren Lurgan lader Kim knuse en krukke for derefter at bede drengen se krukken blive hel igen med hånden på Kims nakke. Kim følger den messende stemme og ser allerede stykkerne føje sig sammen igen, men det lykkes ham ene af mange at redde sig ved hjælp af den lille tabel. Han gjorde hemmeligt modstand mod at blive slugt, men det gør du ikke hos din transperso-

Redaktionen har valgt at bringe Anne Merete Pontoppidans indlæg til generalforsamlingen i sin helhed, selv om hun senere trak det til fordel for det udvidede bestyrelsesforslag. I forbindelse med oplægget lod der følgende røster fra salen:

Zenia Jepsen fandt, at forslaget indsnævrede mulighederne for det udvalg, der var foreslået af bestyrelsen. Ulf Schou, der repræsenterede initiativtagerne for Selskabet for transpersonel psykologi, advarede mod at adlægge spiren ved snæversyn, og sagde, at »der må være andre måder end forbud«.

Mens Yvonne Konberg fandt, at det var vigtigt at fastholde det videnskabelige om psykologien, talte Mei Mei Mortensen for, at der også forskes i noget, der er 'mystisk' – dog det være et krav at de også var psykotera-
peuter. Men for en fagforening i en udviklingsproces hører også det transpersonelle med mente hun.

nelle terapeut. Du underkaster dig de anvendte metoder, ellers har du smidt dine penge ud.

Selv var jeg på et kursus sidste år hos en NLP-terapeut, som var gift med sin højere bevidsthed og derfor renere end os andre. Hun var sygeplejerske og havde rejst meget i Østen og var et helt igennem interessant bekendtskab. Hendes åndelige vejleder var den kendte Bob Moore, og hendes foredrag var baseret på Stanislov Grof og Jes Berthelsen tanker, godt blandet op med teosofi. Hun kunne auralæse og heale lige for næsen af os, og vi oplevede, at det virkede i praksis.

Jeg kunne godt lide hende for den omsorg for andre, hun lagde for dagen. Men der var nogle men'er, som misfaldte min kritiske fornuft. Hun var ikke blot troende overfor sin åndsvidenskabelige orientering, den var simpelthen videnskabeligt set sandheden. Auraer og chakraer fandtes, hvor hun fandt dem. Tanken om at gøre dem til teoretiske modeller på linie med Freuds om Id, ego og superego, var hende fremmed.

Ortodoksi

Gamle Jung blev engang spurgt, om han troede på Gud, og han svarede: »Det er ikke noget jeg tror, det er noget jeg ved.« Det er her, jeg mener de transpersonlige terapeuter skiller sig ud fra fagpsykologien, som må og skal forholde sig tvivlende til de anvendte teorier og metoder, i stadig erkendelse af at det ikke er alle mennesker og alle menneskelige forhold, ens metode egner sig til. Jeg ved godt, at der findes ortodokse psykoanalytikere, som mener, at psykoanalysen kan anvendes på alt, men resultaterne bliver også

derefter, og jeg anser al ortodoksi for religiøst betinget fanatisme.

De transpersonelle benægter ofte, at deres oplevelser har karakter af religiøse erfaringer. Mon gamle William James klassiker herom stadig findes på universitetsbiblioteket, eller røg den ud i den marxistiske periode? Den er bare god at få forstand af.

Jes Berthelsen, som jeg tror har været den mest anvendte, åndelige vejleder blandt danske psykologer, bekender sig selv i sin bog »Kristusprocessen« til en esoterisk blanding af kristent og buddistisk tilsmit. Han holder selv sin sti ren ved at skelne mellem psykoterapi og spirituel vejledning samt holde på, at der ikke må ske en sammenblanding. Ved et foredrag i FPPP regi forklarede han, at forholdet til foreldrefigurerne skal være afklaret forud for den spirituelle træning. Er det ikke det, er det terapi, der er indiceret.

At det er religiøsitet og religiøs behovstilfredsstillelse, det handler om på vækstcentret i Nørre Snede, oplevede jeg bare ved et besøg i det meget smukke meditationsrum. Her har rigtig mange siddet sammen og oplevet den fælles lyssegrens kærlighedsenergi forplante sig, som beskrevet i bogen »Kvantespring«. Færre er gået videre til den blå bevidsthedskugle, for det tager sin tid og er jo ikke nogen gratis fornøjelse. Men ve don, der ikke får oplevelsen, som f.eks. Kim, for det tolkes som tegn på, at man ikke er åndeligt parat dertil endnu. Det gælder om at hængive sig og slå forstanden fra.

Det er utvivlsomt herligt at blive opslugt og se lyset. Men prisen er, at du får hullet din kropsofattelse, dine følelser og tankning op på din spirituelle vejleders mening derom. Han ser det nemlig altsammen i din aura, forstår du.

Nedturen er slem, hvis det ender galt. Radioens båndværksted har haft udsendelser med nogle, der faldt. Een prøvede at opsøge Jes Berthelsen ganske uheldig, fordi hun havde haft en drøm, hvor han havde vist sig i djævelens skikkelse. Svaret var, at hun projicerede

sig selv over på ham og derfor ikke skulle bryde sig om at komme mere. I stedet for at blive modtaget og forstået, blev hun forstødt med et. »Vig bort fra mig«. Hun gav udtryk for, at hun følte sig forført. Døm selv, hvem I synes opførte sig djævelsk ved den lejlighed.

Nedsmeltet

Selv har jeg talt med een som, efter at have været i terapi og healerlære hos en transpersonel cand.psych., tog hjem og anvendte sine kunster på familien. En skønne dag lå alt i ruiner, og evnen til healing forsvandt, da det gjaldt. Hun havde det som en nedsmeltet atomreaktor. Jeg kunne intet stille op, for hun magtede end ikke at fortælle sin historie. Vi ville alligevel aldrig kunne nå til bunds og få standset processen. I stedet valgte hun at gå videre ved hjælp af det daglige livs konkrete opgaver, men det levende liv havde hun mistet evnen til.

Psykiateren Mogens Jacobsen har i en artikel i Sind nr. 1, januar 1994 givet udtryk for, at mange kommer til de psykiatriske afdelinger med elendighed over lignende historier. Han advarer i artiklen mod alternative terapeuter og metoder som healing, aura-syn, krystalkraft, astrologisk diagnostik osv. osv., og råder folk til at spørge efter eksamensbeviser.

Hvis vi som stand officielt godkender et fagligt selskab for transpersonel psykologi, får vi problemer både indadtil og udadtil. Iølge de nordiske etikregler arbejder psykologer på grundlag af den videnskabelige erkendelse med at fremme menneskers muligheder for selvindsigt og selvbestemmelse.

Indsigters sted er derimod noget helt andet og i grunden dybt autoritært betinget, da du for at nå dertil skal underkaste dig en guru for godt. Du kommer således ubønhørligt til at se verden gennem din ulvs gine.

Alle åndsvidenskabelige retnings og flere religioner har som budskab, at mennesket kan frelse sig selv og bør stræbe efter at nå dette

mål eventuelt gennem mange inkarnationer. I denne også for psykologer moderigtige strømning, er jeg af den kætteriske mening, at det ikke lader sig gøre, og at jeg derfor hellere må sætte min lid til en anden. Måske bliver jeg skuffet i den sidste ende, men det er gået godt nok til dato. Måske fordi budskabet er så enkelt, at enhver har mulighed for at leve efter det her og nu.

Desuden slipper jeg for det storhedsvanvid, som er indbygget i selve ideen om at blive gift med min højere bevidsthed, for ikke at tale om faldet, hvis jeg var blevet det og alligevel ikke kunne hamle op med livets modgang. Kan man overhovedet anrabe sin højere bevidsthed i nødens stund? Lyder det ikke som en ensom ulvs tuden? – Ouuuuh!

Anne Merete Pontoppidan er cand.psych. og privat praktiserede.

'Praktikforløb'

Tusindvis af højtuddannede ledige skal bringes i arbejde i små og mellemstore virksomheder. Det sker som led i det såkaldte 'Isbryderprojekt', der iværksættes af Arbejdsministeriet og skal løbe over forløbet to år. Projektet er tænkt som et praktikforløb på mellem tre og seks måneder, hvor det offentlige yder et lønløst løb på 43 kr. i timen.

Virksomheden skal som modydelse etablere et jobtræningsforløb, lige som det er sigtet, at praktikanten opnår ordinær ansættelse på virksomheden efter praktikperiodens udløb. Praktikantene kan under jobtræningen få en ydelse svarende til højeste dagpengebetalt.

I Psykolog Nyt nr. 14 blev omtalt det store erhvervsliv og de mindre virksomheders behov for højtuddannede medarbejdere. Dansk Psykolog Forening har også udsendt folderen 'Psykologer i erhvervslivet'. Den henleder sig til det private erhvervsliv og står på, at psykologer er generalister med specialviden, der har en særlig ballast og står for nytænkning. Samtidig har foreningen udarbejdet pjecen 'Gode råd til privatansatte', der bl.a. omhandler kontrakter, løn- og pensionsforhold.

En besmykket nødsituation

Ingen anden faggruppe kunne finde på at gøre, hvad psykologer gør, nemlig at give udtryk for, at vi såmænd ikke er noget særligt specifikt, og samtidig være villig til at lære andre faggrupper den psykologfaglige kunst, som vi selv har så dårlige vilkår for at få lært.

Her er et eksempel på en besmykket nødsituation: Ingen anden faggruppe kunne finde på at gøre, hvad psykologer gør, nemlig at give udtryk for, at vi såmænd ikke er noget særligt specifikt, og samtidig være villig til at lære andre faggrupper den psykologfaglige kunst, som vi selv har så dårlige vilkår for at få lært.

Af Ruth Andersen og
Katrine Friis

Det er med stor glæde, vi i Psykolog Nyt læser om DP's engagement i videreuddannelse af psykologer. Fagets udvikling ligger os stærkt på sinde, faget i alle dets discipliner. Men vores engagement må nødvendigvis udfolde sig inden for vores egen disciplin, psykoterapien.

Her er kravet om en højelse af det faglige niveau påkrævet. Dette bliver indlysende ved konfrontation med klienternes behov, og også i mange andre sammenhænge, som det ikke er dette indlæg hensigt at fordybe sig i.

Hvad der også forbliver indlysende er, at det hurtigst muligt gælder om at gøre de løstfaldige vilkår, cand.psych'er, der vil udanne sig til psykoterapeuter, er henvist til, til fordel: Flakkohalsen allerede på universitetet ved indgangen til klinikerfaring og supervision. De alt for få kandidatstillinger og klinisk/terapeutiske stillinger, trods DP's ihærdige bestræbelser.

Søger nu den færdige cand. psych. ud i en regelret terapeutuddannelse, foregår den sammen med andre faggrupper.

Der er ofte tale om en besmykket nødsituation: Ingen anden faggruppe kunne finde på at gøre, hvad psykologer gør, nemlig at give udtryk for, at vi såmænd ikke er noget særligt specifikt, og samtidig være villig til at lære andre faggrupper den psykologfaglige kunst, som vi selv har så dårlige vilkår for at få lært.

Afskærmning

Der er også andre, men beslægtede forhold på uddannelsesmarkedet, der undergraver psykologers fagidentitet, her psykoterapeuternes. De ligger i selve arbejdsituationen, nemlig at være tvunget ud i tværfagligt arbejde, for den faglige identitet er etableret gennem træning, undervisning og samarbejde med erfarne fagfæller. Nyere forskning, eksempelvis Helge Ronnestads, Skovholts og Eric Friis Jørgensens, viser, med al tydelighed, vigtigheden af afskærmningen i den tidlige arbejdsperiode og af det faglige miljøes altafgørende indflydelse.

DP's mere elaborerede engagement er i videreuddannelsen, ikke i efteruddannelsen, dvs. ikke på det mest kritiske tidspunkt i den faglige karriere.

Dette forhold, sammen med et parallelfænomen, nemlig unge menneskers begrænsede mulighed for at få længerevarende psykoterapi (altså endnu et sted hvor en 'rite de transition' er påkrævet, og som, hvis den kiksler, i bedste fald betyder tidsbegrænset stagnation), danner det idémæssige fundament for *Psykologisk Akademi*.

Psykologisk Akademi

Psykologisk Akademi er et efteruddannelsessted (og planlagt videre-

uddannelsessted) udelukkende for psykologer. Det ligger på Peter Bangsvej 1D, 2000 Frederiksberg, og rummer tre terapilokaler, et kontor og herudover et smukt undervisningslokale (ca. 150 - 200 personer).

Til daglig træner fire kandidater, unge klienter mellem 18 og 26 år. Alle konfrontationstimer superviseres tre timer ugentlig af lektor Eric Friis Jørgensen.

Der har siden 9.10.93 været afholdt forelæsninger to timer hver 14. dag af følgende undervisere: Lektor Eric Friis Jørgensen, lektor Kirsten Boman og chefpsykolog Kirsten Agerstov. Dette var i efterårssemestret. I forårssemestret indledte professor Helge Ronnestad, Oslo, og læseplanen fortsætter med følgende undervisere: Professor Lise Ostergaard, chefpsykolog Lars Sørensen, lektor John Schmidt Thomsen og klinisk psykolog Uno Hedelund Jensen.

Den store og hjertelige opbakning, vi har fået af disse mentorer, har støttet os i opfattelsen af, at dette akademi er tiltrængt. Således er mentorerne af præcis samme opfattelse som Psykologisk Akademi's dygtige kandidater.

Med Dansk Psykolog Forenings opbakning i ryggen, skulle fundraising til videreførelsen af akademiet ikke være det store problem. Psykologisk Akademi har tidligt i forløbet modtaget sponsorstøtte. Da FPPP i marts 93 nedlagde sig selv, overdrog den 30.000 kr. til projektet.

I øvrigt kan vedtægter for Psykologisk Akademi og dets støtteforening rekvireres ved at skrive efter dem på dets adresse, Peter Bangsvej 1D, 2000 Frederiksberg, ligesom curriculum for to semestre kan rekvireres.

Vi, initiativtagere til Psykologisk Akademi, vil afløses ved førstkom-

mende generalforsamling for Psykologisk Akademi og Støtteforening for Psykologisk Akademi, der vil finde sted den 9. april.

Vi har stillet spørgsmålet, hvorvidt vi har gjort rigtigt i på forhånd at tidsbegrænse vores egen indsats. Svaret har været, at uden denne indstilling var Akademiet ikke blevet til noget: Med en gennemsnitsarbejdstid på to gange 10 timers ugentlig arbejde, altså ud over vores eget arbejde, og et personligt udlæg på to gange 15.000 kr. fra husholdningspungen, må vi som privatpraktiserende psykologer sætte en grænse. Set ud fra en organisations ressourcensynspunkt drejer det sig om en halv jordnød,

men båret privat er det krævende. Det har været umådelig inspirerende og dybt tilfredsstillende. Det lod sig gøre, det står der, det er daglig realitet. Vi har jo ikke blot villet lave en organisation, det er akademitanke, der har drevet os - et sted hvor træning, supervision, undervisning, faglig udveksling og faglig diskurs pågår, samtidig med at klinikken arbejder.

Dynamisk rum

Dette har også indebåret tanken om den økonomiske selvforvaltning. Om et sted, hvor fagets mentorer har ledelsesansvaret. Et sted hvor arbejdet aldrig rødes op af organisationens egen narcissisme, men i stedet udfolder sig i et

velstruktureret, levende dynamisk rum.

Et sted hvorfra såvel en mulighedsskabende som kritisk stemme kan lyde.

Akademiet står der. Er viljen og kræfterne der - ja så fortsætter det. Hvis ikke, dør det. Men så har det været der.

På nuværende tidspunkt har vi et stort behov for at bearbejde de indvundne erfaringer, for at stille dem til disposition for andre fremtidige projekter.

Ruth Andersen og Katrine Friis er privatpraktiserende psykologer.

Ægteskab til eftersyn

Opfordring til at støtte den selvejende institution, Ægteskabs- og Skilsmisshjælpen

Af Arno Norske

Ægteskabs- og Skilsmisshjælpen i Gyldenløvsgade 21 (Vestersøhus) burde være et praktiksted og uddannelsesdel i psykologuddannelsen og for den sags skyld efteruddannelsessted for psykologer.

Psykiateren og psykoanalytiker Erik Glud (som desværre døde alt for tidligt) og hans hustru chefpsykolog og psykoanalytiker Emmy Glud var og er primus motor bag det fremragende koncept Ægteskabs- og Skilsmisshjælpen.

Da livet er et eksperiment og kun forandringen permanent, må ægteskab betragtes som en overordentlig vanskelig konstellation. Shakespeare og Karen Blixen blev verdensfærdige måske p.g.a. ægteskabelige problemer, som medførte syfilis og dermed tilgang til det, at det ubevidste lyver aldrig.

Alle kan jo ikke skrive om deres oplevelser i livet, mange må forsøge at få ægteskabet til at køre af hensyn til børnene. Men da et ægteskab er en overordentlig vanskelig affære, er sammenrend af forskellige kulturer og ubevidste, ja, så skal ægteskabet til eftersyn som, hvis en bil skal holde. Eller måske skal bilen skrottes.

Afklaringsfase

Ægteskabs- og Skilsmisshjælpen koncept er en afklaringsfase, hvor der afsættes omkring fire timer, hvori der deltager såvel en mandlig som en kvindelig terapeut (som kan være psykolog, læge, jurist, teolog, m.m.). Gennem denne første afklaringsfase vurderes om det er A, B, C eller D-ægteskab. D.v.s. en professionel afklaring om hvor man skal sætte ind.

A-parrene er karakteriseret af, at den ene ikke kan noget, uden at den anden deltager eller er vidne.

B-parrene er karakteriseret af magtkampe, modersrolle eller faders rolle.

C-parrene kender ikke hinanden

så godt p.g.a. karrierepasning, interesse/hobby.

D-parrene er dem, der er en fremtid i. Her lærer parrene at forholde sig til problemerne, og at kriser er en del af livet.

Malsætningen er, at så mange som muligt bliver D-par - eller at skilles på en anstændig måde.

Det at skilles på en anstændig måde er utrolig vigtigt af hensyn til børnene, som jo ikke kan gøre for, at far og mor har problemer.

Københavns Universitet, Aarhus Universitet, Danmarks Lærerhøjskole og Dansk Psykolog Forening burde støtte op om dette projekt selvejende institution. Ligesom det burde være en naturlig ting for psykologers ressortministerium, Socialministeriet, ja, sågar Sundhedsministeriet burde med.

Så hvad siger Bente Juncker, Torben Lund samt rektorerne for KU, ÅU og DLH, som uddanner psykologer?

Arno Norske er chefpsykolog, privatpraktiserende og medlem af PN's redaktion.

Planer om videreuddannelse i psykoterapi

Af Thomas Iversen, formand for psykoterapiudvalget

Det er tid til at give en redegørelse for, hvor langt planerne med en videreuddannelse i psykoterapi er kommet. Jeg har henover efteråret fundet det vanskeligt at finde en skæringsdato for en sådan statusopgørelse, fordi arbejdet er skredet så hurtigt og godt frem, både i Psykoterapiudvalget og i den arbejdsgruppe under UFU, der arbejder med de overordnede retningslinier for alle videreuddannelser i DP regi. Men nu må dette indlæg skrives, fordi Generalforsamlingen står for døren.

Selvom vi er kommet langt, er der stadig en del, der skal justeres, og bl.a. af den grund har jeg valgt ikke at gå i detaljer her. Jeg har også valgt at skrive det følgende ud fra hukommelsen. Ud fra min hukommelse. Sådan som jeg har oplevet det fra de positioner, jeg nu henad vejen har haft.

Tillæg gennem 80'erne

I slutningen af 70'erne og et lille stykke ind i 80'erne forsøgte foreningen af lægere en systematiseret efteruddannelse. Over nogle år blev der lagt megen energi i at udføre en betænkning og forsøge at igangsætte efteruddannelsen, men tiden var åbenbart ikke til det. Medlemsinteressen svigede. Efterfølgende har der været mange mere

bagkloge end konstruktive forsøg på at forklare, hvad der gik galt.

Omkring 1982 begyndte vi så at gribe tingene an på en anden måde. Den systematiserede efteruddannelse havde henvendt sig til kandidater i alle aldre, men nu skulle der fokuseres på de yngste. I nogle år var der lidt forvirring om, hvad der skulle hedde efteruddannelse, og hvad der skulle hedde videreuddannelse, men ideen blev at sætte på det, der i dag kaldes efteruddannelse. Modellen kendte vi fra de kliniske psykologer i folkeskolen. Her havde man allerede dengang et kvalifikationsforløb, der i løbet af 2 år skulle omsætte kandidatens teoretiske og personlige ballast til praktisk handlefærdighed. Og hertil kom, hvad der heller ikke var uinteressant, at efteruddannelsen udløste et rimeligt pænt tillæg.

Der blev derfor nedsat en arbejdsgruppe, der skulle forsøge at få modellen fra de kliniske psykologer i folkeskolen til at brede sig til alle psykologer i undervisnings- og kulturforvaltninger, samt til psykologerne i social- og sundhedsforvaltningerne. Målet var, at alle psykologer i disse forvaltninger fik betalt efteruddannelse og efterfølgende et tillæg. Argumentet overfor politikerne var bl.a., at man i mange kommuner ved oprettelse af PPR-rådgivninger og andre betjeningsmodeller ville få psykologer, der på forskellig vis arbejdede på tværs af de to forvaltninger. Og de samme arbejdsopgaver ville i nogle kommuner blive udført af psykologer

ansat i skoleforvaltningen, mens de i andre kommuner ville blive udført af psykologer fra socialforvaltningen.

Selvom Kommunernes Landsforening endnu ikke generelt er gået med på ideen, har slutdokumenterne fra denne proces i mange tilfælde været nyttige udgangspunkter for foreningens faglige sekretærer.

I hospitalssektionen gik man i de samme år igang med at skitsere en efteruddannelse. I løbet af to år skulle kandidaten være 1 år på en hospitalsafdeling indenfor hovedområdet, og hertil yderligere et halvt år på en anden hospitalsafdeling og et halvt år udenfor hospitalsvæsenet.

Altsammen efter nøje fastsatte regler. I begyndelsen var der tænkt på et par hovedområder, men snart lød det fra alle hjørner af hospitalsvæsenet, at man ville have en speciel efteruddannelse. Så inden udrædningsarbejdet var færdigt, var der indenfor det psykiatriske område beskrevet tre hovedområder (voksne, unge og børn). Indenfor det neuropsykologiske og indenfor det generelt somatiske var der hver af stederne beskrevet to hovedområder (voksne og børn). Og endelig var der, inden processen stoppede, røster fremme om at lave specielle forløb for psykologer indenfor det gynækologisk-obstetriske og indenfor det geriatriske område. Der var gjort beregninger over kursusdage og -timer. Der var tilløb til boglister og meget mere.

Men omkring 1985 indså vi, at der måtte tænkes om. Der var ingen tegn på, at de offentlige arbejdsgivere ville tillade vore modeller. Men uanset om de nu ville dette eller ej, blev størstedelen af os betænkelige. Da vi havde frydet os over den gennemførte systematik og den smukke opbygning, opstod tanken, at her var der tale om formens ero-

bring af indholdet. Systematikken triumf over den nyuddannede psykolog. Vi ville, hvis vi fik planen iværksat, få kø-ordninger og flaskehalse. De yngre psykologer ville blive kostet rundt i landet for at arbejde et halvt år hist og et halvt år pist. Vi ville få forhold værre end dem, vi kender fra de yngre læger, dels fordi vi ikke som de i samme omfang har egen faggruppe som ansættende myndighed, og derfor ikke i væsentligt omfang kan sælge på en kollegial hjælpsomhed i rotationsræset. Og dels fordi vi heller ikke på nogen måde ville kunne regne med, at strabadserne blev belønnet med et tillæg.

Fælles efteruddannelse

Løsningen blev den fælles efteruddannelse, vi kender i dag. Den, der danner grundlaget for DP's egen autorisationsordning. Her er udgangspunktet stadig, at den nyuddannede psykolog gennem et kvalifikationsforløb på to år får omsat sine teoretiske og personlige forudsætninger til praktiske handlegærdigheder. Vægten er lagt på de generelle aspekter ved at anvende den psykologiske teori og metode i praksis, og skal man vide noget mere præcist om kandidatens erfaringsgrundlag, må man se på det personlige curriculum.

Fordele ved denne model er flere. Den giver ikke nævneværdige rotations- og flaskehalsproblemer. Vikarier og tidsbegrænsede ansættelser kan som regel tælles med. Og den løser ikke den enkelte psykolog fast fra første færd.

Videreuddannelserne

Men tilbage stod vi med ønsket om videreuddannelser, hvor man kunne specialisere sig. Ønsket kom i første omgang fra psykoterapeuter-

ne og neuropsykologerne. Henad vejen kom der også meldinger fra organisationspsykologerne. Og senere er flere kommet til.

Det første oplæg omkring 1985 handlede om, at man efter gennemført 2-årig efteruddannelse skulle kunne gå igang med en videreuddannelse. I første omgang var tanken, at videreuddannelserne skulle centreret omkring en metodeakse som f.eks. psykoterapi, neuropsykologi eller organisationspsykologi. Men senere er dette princip så fraveget lidt, således at man i dag også opererer med videreuddannelser, der retter sig mod et »arbejdsfelt« (f.eks. socialpsykologi og sundhedspsykologi).

I midten af 80'erne var tanken, at en videreuddannelse skulle vare tre år, og dette princip er fastholdt. Dengang blev det aktuelt, fordi generalforsamlingen besluttede at anbefale, at psykologer, der skulle arbejde for sygesikringen, udover den 2-årige efteruddannelse skulle have en 3-årig videreuddannelse, eller, såfremt denne ikke var fuldført, arbejde under vejledning og supervision i op til 3 år.

To sammenbrud, vi blev klogere af

Således rustet med en rimelig beskrevet efteruddannelse på to år og en skitseret videreuddannelse normeret til tre år kunne vi i midten af 80'erne gå i forhandling med sygesikringsforhandlingsudvalg m.h.p. opnåelse af en sygesikringsaftale. Ud fra en umiddelbar betragtning lærte disse forhandlinger ikke noget godt med sig. Dels var modspillet fra Amtsrådstforeningen i stand til at så splid i vore egne rækker i en sådan grad, at det vel må betragtes som den væsentligste årsag til dannelsen af PPP. Og dels lærte forhandlingerne i sig selv til et

blankt og ukommenteret afslag nogle år senere. Sel i perspektiv tror jeg imidlertid, vi har lært meget af disse forhandlinger. Vi fik lavet de meget grundige regnestykker, der resulterede i, at foreningen kunne fastsætte en vejledende takst for privat praktiserende psykologer. Overt er nok også kommet en hel masse diskussion af, hvilke krav det stille til sig selv, hvilke krav vi indbyrdes skal stille til hinanden, og hvilke krav vi kan forvente, der vil blive stillet til os udefra. Sygesikringsforhandlingerne satte os igang med at tænke over, hvad man med rimelighed skal kunne for at fungere selvstændigt. Og dermed satte sygesikringsforhandlingerne os også igang med at tænke videreuddannelse.

Rennelins

Et andet traume i midten af 80'erne var forhandlingerne med Dansk Psykiatrisk Selskab om en fælles videreuddannelse i psykoterapi. Udgangspunktet var, at Sundhedsstyrelsen efter en henvendelse fra Dansk Psykiatrisk Selskab havde bedt Dansk Psykiatrisk Selskab, de praktiserende lægers organisation og Dansk Psykologforening om at gå sammen i et fælles udvalg for at drøfte en videreuddannelse. De praktiserende læger trak sig hurtigt, og tilbage sad psykiaterne og psykologerne. Der er gået mange gode historier om, hvad der skete i disse forhandlinger. Beretninger, som jeg har svært ved at genkende, selvom jeg vist stort set var til alle møderne. Et af de rygte, der er gået om forhandlingerne, går ud på, at man ikke kunne komme til enighed om, hvad psykoterapi var, bl.a. fordi psykologerne i udvalget ikke var psykoterapeuter. Det er rigtigt, at lo af de fire psykologer ikke var erfaring psykoterapeuter. Var forhandlingsdelegation var udepeget af en i disse år generelt meget uenig, men trods alt demokratisk valgt bestyrel-

se. En bestyrelse, der var kommet til den konklusion, at man ville have formanden med i delegationen, ligesom de andre havde deres formand med, og som hertil havde besluttet, at en af de fire psykologer skulle hentes blandt de yngre kandidater, de kommende brugere. De to andre psykologer var Poul Røpke, der senere blev afløst af Ernst Olsen, samt mig selv, og vi havde ingen problemer med at opfatte os selv som psykoterapeuter. Vi kunne kun se denne del af julelegen som et udtryk for, at psykiaterne havde deres totale forhandlingsapparat i orden, og altså også forstod den finesse at så hvil om modpartens kompetence og troværdighed langt ind i modpartens egne rækker. Forhandlingssteknik og psykologi, simpelt men effektivt. Sandheden var nemlig den, at vi nåede frem til en enighed om, hvorledes psykoterapi skulle defineres. Det tog et par forhandlingsomgange, fordi begge parter skulle hjem og konferere med baglandet, men definitionen på psykoterapi blev der enighed om. De egentlige problemer i forhandlingerne var nogle ganske andre.

Det ene problem har at gøre med, at der er meget stor forskel på de to organisationer. Psykiaterne er relativt ens. De har alle gennemgået eller er i færd med at gennemgå en speciallægeuddannelse. Deres arbejdssted er det psykiatriske sygehusvæsen, og de har i store træk kun to typer slutstillinger: De kan blive overlæger, eller de kan blive privat praktiserende. For psykologernes vedkommende tegner der sig et meget mere varieret billede. Vi har ikke veletablerede specialretninger, og interessen for psykoterapi findes spredt over feltet.

For psykiaterne var det naturligt, at en videreuddannelse i psykoterapi som hovedregel fandt sted i en psykiatrisk afdeling, selvom de dog og

så var åbne overfor visse andre muligheder. Psykologerne kunne ikke leve med, at den psykiatriske afdeling blev den centrale og alt andet undtagelser. Vi måtte holde fast ved, at der af psykologer blev udført kvalificeret psykoterapi i hospitalsspektoren, men også i social- og sundhedssektoren, i undervisningssektoren og i den private sektor. Vi kunne ikke lade over halvdelen af vore interesserede medlemmer i stikken.

På et andet plan var der naturligvis også tale om en kamp om magten og kontrollen. Dette afspejlede sig i mange små detaljer. Psykiaterne og deres model lagde op til, at kun et nærmere fastsat antal personer kunne gå igang med videreuddannelsen, mens psykologerne mente, at alle, der havde forudsætningerne, skulle kunne gå igang. Et andet problem havde at gøre med, at vi ikke ønskede formuleringer, der kunne komme til at betyde en psykiatrisk visitation af de patienter (klienter), der skulle danne grundlaget i træningen. Vi mente, at der mange steder kunne stå »sindslidende« i stedet for »psykiatriske patienter«. O.s.v., o.s.v. Og netop den store og vedholdende energi, der blev lagt i at bagatellisere og forklare os, at det ene ord var lige så godt som det andet, overbeviste os om, at der stak noget under stolen.

Men samlet må man sige, at sammenbruddet i forhandlingerne havde at gøre med videreuddannelsens administration og gennemførelse. Vi var enige om en definition på psykoterapi og kunne sikkert også sagtens have fået en asymmetrisk model, hvor psykologerne var de små og underordnede. Men det ønskede vi ikke, så hellere stille tingene i bero.

Psykologerne besluttede nu, det var vores hensigtsmæssigt, at vi lavede vores egen videreuddannelse med.

udgangspunkt i de specielle kvalifikationer, vi nu som psykologer har. Uden at det er skrevet særligt tydeligt nogen steder, er beslutningen vel, at vi nu laver en videreuddannelse i psykoterapi, der ikke står tilbage for den, psykoterapeuterne er færd med at udvikle. Der skal ikke gøres forsøg på at kopiere psykiaterne. De må have deres, og vi kan have vores, og så må vi se, hvad markedet efterspørger. Kan vi henad vejen på punkter samarbejde med psykiaterne, er det udmærket. Og håber er, at de to faggrupper i al fordragelighed side om side kan have hver sin videreuddannelse.

Som det vist fremgår af ovenstående, mener jeg, vi har gjort gode, omend dyrt købte erfaringer af de to »traumer«, vi løb ind i henover midten af 80'erne. Jeg mener, vi har samlet nogle erfaringer og gjort nogle ævelser, som ligger til grund for det arbejde, vi i de sidste par år har lavet omkring videreuddannelsen i psykoterapi.

Videreuddannelse i psykoterapi – status 91/92

Her ved årsskiftet 91/92 er Psykoterapiudvalget ved at være pænt fremme med et udkast til vedtægter for videreuddannelsen i psykoterapi, samt yderligere nogle sider, vi har kaldt supplerende bestemmelser til vedtægterne. Løbende må vi rette lidt til i forhold til det, der besluttes i den arbejdsgruppe under UFU, der arbejder med fælles overordnede retningslinier for videreuddannelser i DP regi. Da vi således stadig kan forvente små korrektioner, vil jeg, som ovenfor nævnt, i det følgende ikke gå i præcise detaljer, da sådanne sikkert allerede er uaktuelt, når Psykolognyt kommer på gaden.

Vil gerne se mere

I vores udkast til vedtægter står vi fast på, at psykoterapi er en psykologisk behandlingsmetode, der er videnskabeligt begrundet. Vi skriver noget om optagelsesbetingelserne, der i store træk svarer til en 2-årig efteruddannelse med supervision efter kandidateksamen.

Det nævnes, at videreuddannelsen er normeret til 3 år. I praksis vil de fleste nok bruge lidt længere tid.

Under uddannelsen skal deltagerne indgå i et psykologfagligt fællesskab (med psykoterapeutisk indhold). I praksis betyder dette, at man enten skal have en ansættelse et sted, hvor man sammen med andre psykologer udfører psykoterapi, eller skal deltage i en erfaringsformidlingsgruppe eller lignende, hvor man sammen med andre »nårlige« kan drøfte store og små faglige problemer.

Videreuddannelsen består af en praktisk del indeholdende krav om klientarbejde, egenterapi og supervision – samt en teoretisk del bestående af undervisning i psykoterapeutiske emner og metoder, samt i tilgrænsende fagområder.

I den praktiske del skal deltagerne gøre erfaring med forskellige terapeutiske referencerammer, terapiformer samt klientkategorier. Endvidere specialiserer sig i en af de terapeutiske referencerammer. Den praktiske del gennemføres under hensyntagen til det geografiske område, hvor deltagerne bor. I den teoretiske og metodologiske del skal deltagerne erhverve sig viden om forskellige terapeutiske referencerammer, terapiformer og klientkategorier. Endvidere specialiserer sig i en af de terapeutiske referencerammer. Den teoretiske undervisning foregår i dels seminarer, dels via eksemplarisk undervisning og dels gennem praktiske øvelser.

En del af teori- og metodetilegningen skal gennemføres på de af DP tilrettelagte kurser, mens den anden del, herunder typisk de specielle emner kan gennemføres på kurser, der godkendes af DP.

Som supervisor kan godkendes psykologer, der har gennemført DP's supervisoruddannelse, der kort fortalt er en 2-årig overbygning på videreuddannelsen. Øvrige undervisere og supervisor på uddannelsen skal godkendes af et nedsat Fagnævn. Med denne formulering er der åbnet mulighed for brug af psykolog med den krævede erfaring og viden, men uden formel videreuddannelse, samt samarbejde med andre faggrupper. Men samtidig er det sagt sikret, at DP bevarer retten til at forlange fremlægelse af dokumentation for kvalifikation.

Om Fagnævnet hedder det, at det løbende skal vejlede deltagerne, for afslutningsvis at godkende den gennemførte videreuddannelse.

Lidt mere præcist kan jeg prøve at beskrive, hvorledes en videreuddannelse i praksis kommer til at forløbe.

Videreuddannelsen er opbygget som et »samlesæt«, hvor hver enkelt deltager i et vist omfang selv kan komme med de enkelte brikker. Der vil blive tale om enkelte teori- og metodekurser, der er obligatoriske for alle, men egentlig samlet holdundervisning fra begyndelse til slutning bliver der ikke tale om. I de første år, hvor mange »halvgamle« må forventes at ønske videreuddannelsen, betyder denne model, at mange vil kunne komme med dokumentation for væsentlige dele af videreuddannelsen. Disse psykologer skal så kunne supplere det, de mangler. På praksistiden bliver der ialt tale om et krav på 500-550 timer, hvoraf størstedelen skal være

udførte terapitimer. Endvidere, i mindre omfang, krav om erfaring med supervision af andre faggrupper, visitation, behandlingsplanlægning, evaluering m.v. Disse timer skal dokumenteres (rapporteres, »remærkes«) og superviseres i ialt 200 timer. Herudover er der et overordnet krav om tilknytning til et psykologfagligt miljø, således at der samtidig udføres ikke-superviseret og ikke-remærket arbejde.

Ud over disse praksis- og supervisionskrav bliver der i videreuddannelsen krav om egenterapi (et feed-back på personlig stil) i et omfang på 100 timer, samt deltagelse i et antal kurser af et samlet omfang på ca. 400 timer.

Når en kandidat kommer på den tanke, at hun eller han vil have en videreuddannelse, og som henvendelse til en »vejleder« (koordinator). Det er tanken, at der rundt i landet skal være et antal vejledere, som selv er på supervisorniveau, og som iøvrigt påtager sig det administrative arbejde, det er at holde styr på, hvilke supervisor, der findes indtænkt en overkommelig afstand. Vejlederne skal endvidere kunne hjælpe aspiranten med tilrettelæggelsen af kursusdeltagelse. Det første, man må forestille sig, der sker, er, at vejlederen sammen med »aspiranten« gennemgår dennes curriculum for at undersøge, om optagelsesbetingelserne er opfyldt. Er dette ikke tilfældet, vejledes der i, hvorledes betingelserne kan blive opfyldt. Den omvendte situation kan også foreligge. Aspiranten har allerede i sit curriculum en række elementer, der kan godskrives i videreuddannelse.

Mht. praksiskravene må aspiranten og vejlederen som noget af det første finde ud af, hvilke psykoterapeutiske forløb, der umiddelbart er mulighed for i aspirantens aktuelle ar-

bejdsituation. Henad vejen kan det blive nødvendigt at gøre særlige foranstaltninger for at tilgodese breddekraevne. Endvidere må det indledningsvist drøftes, hvem der kan anvendes som supervisor. Herefter kan aspirant og supervisor gå igang, formodentlig udstyret med nogle registreringskemaer, der endnu ikke er udarbejdet. Det vil nok også vise sig naturligt, at der halv- eller helårligt foretages en samlet evaluering og optælling. Egenterapi (eller feed-back på terapeutisk stil) skal også diskuteres. Her er det naturligvis meget vigtigt, at aspirantens egne ønsker tilgodeses.

Vejlederen og aspiranten skal også tale om kurser i teori og metode. Vejlederen skal her have overblik over, hvilke kurser der udbydes i DP-regi, og skal endvidere være i stand til at hjælpe aspiranten med at undersøge, om andre kurser kan godkendes.

Terapi bygger både på teoretisk og metodemæssig kunnen, på øvelse, på erfaring og på terapeutens personlige ressourcer. Den samlede videreuddannelse vil derfor både komme til at bestå af en række forholdsvis let evaluerbare forhold og et antal mere personligt prægede tilvalg, som må indgå i en helheds-vurdering. Af den grund vil det være naturligt, at videreuddannelsesdeltageren sammen med sin supervisor og vejleder på et tidspunkt, hvor målet begynder at nærme sig, f.eks. efter godt 2 år, til Fagnævnet indsender en opgørelse og herfra udbeder sig en vejledning i, hvad der måtte mangle.

Når målet er fuldt, efter 3 eller flere år, indsendes det samlede dokumentationsmateriale til Fagnævnet, der så kan gå igang med den endelige bedømmelse.

Den psykoterapeutiske videreud-

dannelse er holdt indenfor de normer, der foreskrives i de generelle retningslinier for videreuddannelser i DP-regi (se disse i PN). Da den psykoterapeutiske videreuddannelse indeholder egenterapi eller feed-back på personlig stil, bliver prisen højere end gennemsnittet for DP's videreuddannelser. Med gruppesupervision, egenterapi i gruppe og lidt store kursushold skulle vi kunne komme frem til en pris på 130-150.000 kr. for det samlede forløb (3 eller flere år) for dem, der selv skal betale det hele (incl. supervision). På vores sidste møde nåede vi at udkaste nogle gode ideer til, hvordan dette tal kunne reduceres. Målet er, at prisen skal med???

Så vidt så godt! Psykoterapiudvalget arbejder videre med præcisering af kursusindhold, forslag til litteratur, notater, bemærkninger o.s.v., o.s.v. Formen er der, indholdet er ved at komme på plads. Og vi finder det realistisk at satse på at komme igang i den kommende generalforsamlingsperiode. Vi har talt om, at det bedste nok ville være at starte med et »forsøgshold«, der på en eller anden måde skulle være aktivt medvirkende i løsningen af igangsættelsesfasens mange småproblemer.

Vi tror slet ikke, det er klogt at forestille sig en i alle detaljer planlagt videreuddannelsesmodel; som i al fremtid skal kunne fungere. Psykoterapien, psykologien, ja, hele samfundet ændrer sig løbende. Mange gange vil det være klogt at tilpasse videreuddannelsen hertil. Andre gange måske mere spændende at lade videreuddannelsen blive ubærbrydende. Allerede vil det nok være en god idé at komme igang.

<> *videnskabsteoretiske og metodiske problemer*

Retningslinjer for autorisationsvurdering

1. Målsætningen for autorisationsordningen er, at psykologen skal opnå:

- praktisk kvalificeret erfaring i basale psykologiske arbejdsmetoder, - psykologfaglig identitet, - indsigt i egen fufgeren og formåen som psykolog i forhold til klienter (personer, grupper, organisationer) samt indføring i etikreglernes praktiske konsekvenser. Autorisationsordningen administreres således, at den ikke stiller sig hindrende i vejen for faglig nyudvikling.

2. Psykologen skal have haft 2 års arbejde

Arbejdet skal være fuldtids, det vil sige samlet udgøre 30 timer eller derover ugentligt.

Ved deltidsarbejde 15-29 timer ugentlig tæller arbejdet med 2/3, det vil sige ved deltidsarbejde i hele perioden, kræves 3 års praktisk arbejde

Arbejdstid på 14 timer eller mindre om ugen, men med mere end ½ års varighed vurderes individuelt.

Ved privat praksis tæller 1 konsultationstime ca. 2 timer.

Ved fravær fra arbejdet i mere end 8 uger, der ikke skyldes almindelig ferie, forlænges perioden tilsvarende.

3. Arbejdet skal være praktisk psykologarbejde

Med praktisk psykologarbejde menes direkte eller indirekte klientrelateret arbejde, herunder også gruppe- og organisationsintervention.

Praktisk skal her forstås som modsætning til »alene teoretisk«. Psykologarbejde forstås her som arbejde, hvorunder anvendes psykologiske metoder og viden.

Ved praktisk psykologarbejde forudsættes, at der er en erkendt eller aftalt psykolog/klient relation.

4. Arbejdet skal have haft bredde

Det vil sige, at psykologen skal have arbejdet med flere forskellige områder af den anvendte psykologi.

Han skal have erfaring med forskellige klientgrupper, arbejdsmetoder og arbejdspladsstrukturer. F.eks. ved at have arbejdet to forskellige arbejdssteder.

5. Supervision og faglig vejledning.

Arbejdet skal have foregået under faglig vejledning eller supervision på egne sager.

Supervisor/vejleder skal i almindelighed være psykolog og have kvalifikationer svarende til ovenstående kvalifikationsniveau plus 3 års praksis inden for det område, der superviseres i.

Omfanget af supervision skal være min. 160 timers supervision/faglig vejledning på egne sager.

Beregningsgrundlaget for timetallet er, at supervisionen/den faglige vejledning foregår individuelt.

I almindelighed skal min. 40 timer af supervisionen/den faglige vejledning være individuel og min. 40 timer i gruppe.

Hvis 2-4 deltager tælles 3 timers supervision/vejledning som 2 timer.

Hvis 5-12 deltager tælles 4 timers supervision/vejledning som 2 timer.

Ved den samlede vurdering kan også indgå kursusdeltagelse, egenterapi eller andre relevante erfaringer. I den samlede vurdering tages der hensyn til den almindelige praksis for efteruddannelse på det pågældende område.

6. Forældelse

Såfremt en autoriseret psykolog i en periode på 10 år ikke har haft psykologarbejde med direkte eller indirekte klientkontakt bortfalder autorisationen.

Autorisationen kan gjenhverves, hvis psykologen i en periode svarende til et halvt år har psykologarbejde under betingelser svarende til det, der giver autorisation.

Vejledning i udfyldelse af autorisationsskema.

HUSK AT KONTROLLERE OG UNDERSKRIVE FORSIDEN.

1. Periode fra - til:

I disse felter anføres måned og årstal for begyndelse og afslutning af hvert af de ansættelsesforhold/supervisionsforløb, der ønskes vurderet. Det vil sige det er ikke nødvendigt at beskrive samtlige af de ansættelsesforhold du har haft siden eksamen; men "kun" tilstrækkeligt til at opfylde autorisationskravene.

2. Antal år og måneder:

Ansættelsesforholdet/supervisionsforløbets varighed omregnes til måneder og år. Ved fravær fra arbejdet i mere end 8 uger kan fraværperioden ikke medregnes.

3. Ansættelses-/arbejdssted:

Udførlig angivelse af arbejdssted, herunder navn og adresse på den pågældende arbejdsplads, forvaltning, afdeling på sygehus, institutionsart eller lignede.

4. Arbejdets art:

Her anføres så beskrivende som muligt arbejdsindholdet. Udover stillingsbetegnelse anføres typiske arbejdsopgaver, f.eks. revalideringsundersøgelser, familierapi, børneundersøgelser, kriseterapi, organisationsforandringer...

5. Arbejdstid pr. uge:

Den ugentlige arbejdstid for pågældende arbejdsforhold.

6. Supervisor:

Her anføres navn, stillingsbetegnelse og evt. aktuelt arbejdssted for supervisor for det forløb, der ønskes vurderet. Hvis du ikke er sikker på, at vedkommende supervisor opfylder kravene (om selv at være autorisationsberettiget og derudover have 3 års praksis indenfor området), bedes du vedlægge en beskrivelse af supervisors profession, uddannelse, stillingsbetegnelse og evt. specielle kvalifikationer.

7. Supervisionens omfang:

Her anføres både - det ugentlige antal timer med supervision.
- det samlede antal timer for hele den pågældende periodes supervision.

8. Antal supervisander i supervisionen:

Her anføres enesupervision, eller såfremt det er gruppesupervision det antal supervisander, der har deltaget i det pågældende forløb.

9. Øvrige bemærkninger:

Her anføres særlig relevante kurser, egenerapi, særlige forhold ved forløbet, ERFA-grupper, "mesterlæreforhold" eller beskrivelse af tilsvarende efteruddannelsesaktiviteter. Uddybende beskrivelse kan vedlægges særskilt.

10. Dokumentation:

Dokumentation for supervisionsforløb med angivelse af omfang underskrevet af supervisor skal vedlægges.

Gruppesupervision og autorisation

Af Kuno Sørensen

Mens vi venter på, at den offentlige autorisation bliver vedtaget, foregår der fortsat en bedømmelse af ansøgninger i Dansk Psykolog Forenings eget Autorisationsnævnet. Nævnet vil hermed orientere om nogle bedømmelseskriterier, der omhandler gruppesupervision.

Professionsidentitet

Det kvalifikationsforløb, som fører til en autorisationsgodkendelse, er tænkt som en hjælp til den (teoretisk) nyuddannede psykolog, der skal igang med at afprøve de psykologiske arbejdsmetoder, udvikle en psykologfaglig identitet og herunder få indsigt i egne muligheder og begrænsninger som psykolog i forhold til 'klienterne' (personer, grupper og organisationer) og i forhold til de arbejdsbetingelser, som han eller hun arbejder under. Der er dermed tale om en efteruddannelse, et andet slags forløb end det, der foregår som universitetsstuderende. Ud over at være en indførelse i arbejdsmetoder, handler forløbet i lige så høj grad om indførelsen i professionsidentitet.

Gruppesupervision

Supervisionsgrupper kan sammensættes efter mange forskellige kriterier. Ofte støder vi på gruppesupervision, hvor et bestemt team på arbejdspladsen mødes for at kunne opkvalificere deres daglige arbejde. Teamet kan bestå af flere forskellige faggrupper ud over den psykolog, som er ved at kvalificere sig til en autorisation (socialpædagoger, fysioterapeuter, sygeplejersker, lærere m.fl.), og hver fag-

gruppe bidrager med noget væsentligt til arbejdspladsens primære opgave.

Når vi som autorisationsnævnet skal vurdere betydningen af en sådan supervisionsgruppe i forhold til autorisation, lægger vi vægt på, at den primære opgave er opkvalificering af teamet, og derfor i mindre grad fokus på psykologens særlige behov for at udvikle egen professionsidentitet.

Det betyder, at vi som generel regel ikke anerkender gruppesupervision med 'blandede faggrupper' som kvalificerende i forhold til psykologautorisation. (Dog kan der i et vist omfang godkendes grupper, hvor psykiatere deltager). Desuden vil det teoretiske indhold ikke kunne ligge på det akademiske niveau, som psykologen qua sin grunduddannelse befinder sig på, og som supervisionen blandt andet skal kunne fundere sig på.

I forbindelse med især terapeutiske uddannelser, tilbydes der ofte supervisionsforløb for kursusedtagerne. Også på dette område er vi generelt afvisende over for at godkende supervisionsforløb med blandede faggrupper. Nævnet er dog åben for at foretage en konkret vurdering, hvis ansøgeren har deltaget i gruppesupervision eller et supervisionshold, hvor der er en stor overvægt af psykologer. På baggrund af ansøgerens øvrige kvalifikationsforløb vil der eventuelt være mulighed for, at en del vil kunne medregnes.

Generalist autorisation

Vi må fortsat understrege, at det

ikke er en klinisk autorisation, som er vedtaget. Som psykolog kan man kvalificere sig til autorisation på baggrund af alle de anvendte områder af praktisk psykologarbejde. Der er fortsat områder, hvor det kan være nødvendigt for os med en længere brevveksling, før vi synes, vi kan tage stilling. Det kan måske virke som en forskelsbehandling, at nogle skal udbyde mere end andre, men det skulle gerne være et udtryk for, at de har brug for at føle os mere sikre på vurderingsgrundlaget.

Når vi i denne artikel har beskrevet gruppesupervision, er det ikke for at udelukke arbejdsfelter, hvor den psykologfaglige erfaringsudveksling kan foregå på andre steder. Det er vores plan også at beskrive andre områder i senere artikler.

Kuno Sørensen er formand for autorisationsnævnet.

Stillingsændringer

Cand.psych. Anette Broegaard, 1.10.92. Skole dir. i Kbh., Skolepsykiatrisk Center.
Cand.psych. Tora Sloth Bjørn, 1.11.92. Gundsø kommune, PPR.
Benedicte Schilling, 1.11.92. Kbh. Kommune, Socialcenter Sundby (Syd-Nord).
Cand.psych. Elsebet Madsen, 1.09.92. Skanderborg kommune, PPR.
Cand.psych. Vibe Trebbien, 2.11.92. Kbh's kommune, Social & Sundh.skolen.
Cand.psych. Elisabeth Rosenvinge, 9/11-92. Mødrehjælpen af 1983, Århus.
Cand.psych. Morten Schultz, 1/1-93. Burmeister & Wain Skibsværft, Personaleafd.
Cand.psych. Helle Nielsen, 1/11-92. Ålborg kommune, PPR-Øst.
Cand.psych. Knud Hjulmand, 1/11-92. Løje-Smørum kommune, PPR.
Cand.psych. Ellen M. Simonsen, 19/10-92. Silkeborg kommune, PPR.
Cand.psych. Erik Berg, 1/10-92. Støvring og Arden kommuner, PPR.
Cand.psych. Jan Stokkebro Pedersen, 1/8-92. Møn kommune, Soc. og sundh. forv.

- Erhvervsgruppe.
- Psykodramagruppe, der især har arbejdet i relation til jobsøgning.
- Projektgruppe.

Grupperne melder tilbage til AU-mødet, og de er på denne måde med til at sikre en bred vifte af mulige aktiviteter i AU.

Endvidere har AU i samarbejde med Solveig G. Sørensen i den sidste del af året arbejdet med etablering af kontakt mellem arbejdende og arbejdsløse psykologer med henblik på at etablere en "gå med på arbejde ordning". Hensigten er at skabe en kontakt til arbejdsmarkedet og samti-

Beretning for Autorisationsnævnet

Autorisationsnævnet har indtil 1.1.92 afholdt 6 møder, og der er nu 1078 psykologer, der er autoriserede ud fra foreningens retningslinjer.

Ud over det egentlige godkendelsesarbejde fremkommer der løbende mere generelle problemstillinger, som nævnet skal tage stilling til.

Der kan fremhæves spørgsmålet om, hvorvidt supervision modtaget af ægtefælle kan godkendes i autorisationsmæssig sammenhæng.

Et andet eksempel er, at flere instanser i øjeblikket ønsker at etablere efteruddannelser inden for bestemte områder f.eks. gerontologi og psykoterapi.

Omkring ægtefælle supervision har nævnet besluttet, at denne ikke kan medregnes i autorisationsammenhæng. Uanset at parterne kan oplyse, at deres indbyrdes personlige forhold ikke kompromiterer supervisionsforholdet, mener nævnet, at relationen vil kunne gribe forstyrrende ind i supervisionsprocessen på en måde, der ikke er hensigtsmæssig.

I forhold til forskellige etablerede efteruddannelser, er det vigtigt at understrege formuleringen i autorisationskravene: at psykologen skal have haft 2 års arbejde... og arbejdet skal have foregået under faglig vejledning eller supervision på egne sager.

Dvs. det centrale i autorisationen er kombinationen af et arbejdsnæssigt forhold og supervision.

dig få en viden om, hvad psykologarbejde består i. Herved skulle vi gerne blive bedre rustet i jobsøgningsfasen.

For tiden arbejder AU i et samarbejde med arbejdsløse magistre og gymnasielærere med planlægningen af et jobsøgningskursus til afholdelse i løbet af foråret. Ligeledes har vi kontakt til andre grupper af akademikere i Århus f.eks. Aktive Ledige Akademikere (ALA), idet vi derigenem får synliggjort psykologer, ligesom vi også får en platform i arbejdet henimod ansættelse inden for ikke traditionelle psykolog ansættelsesområder.

At agere som psykolog kræver i langt de fleste sammenhænge mere end f.eks. specifik terapeutisk viden. Det kræver forståelse af det system, man arbejdsmæssigt befinder sig i, samarbejde med andre faggrupper, vurdering af forskellige interventionsmuligheder osv. Alt sammen forhold der gerne skulle behandles i supervisionen, og som er medvirkende til at skabe en psykologidentitet. Psykologidentiteten er ligeledes udgangspunktet for kravet om, at en supervisionsgruppe skal bestå af psykologer og ikke være sammenblandet med andre faggrupper.

Ligesom nævnet har besluttet, at der maksimalt kan godkendes 40 timers supervision ud fra efteruddannelser, hvor supervisionen ikke gives i tilknytning til et etableret arbejdsforhold.

Det er vigtigt at understrege, at der ikke i dette ligger nogen vurdering af efteruddannelsens kvalitet i øvrigt.

I forhold til at lette nævnets sagsbehandling er det besluttet, at den supervision, der ønskes vurderet, altid skal være dokumenteret hvis den ligger inden for de seneste 5 år.

Fra foreningens side ønskede man at etablere et supervisionsnet således, at supervisor og supervisorand lettere ville kunne finde sammen inden for visse faglige hovedområder. Ordningen er udarbejdet, men har af kapacitetsmæssige

grunde i sekretariatet måtte udskydes indtil videre.

Fremover vil nævnet stadig støde ind i nye områder, som det er nødvendigt at tage stilling til. I

Årsberetning for Etiknævnet 1991

Nævnets sammensætning

Mariann Hansen, formand, Børn Bakdal, Nina Koeller, William Nielsen og Kirsten Pedersen. Faglig sekretær Harald Rasmussen.

Etiknævnet har haft et arbejdsomt år med et stigende antal sager, hvoraf flere af mere kompliceret karakter. Der har været afholdt 10 nævnsmøder, hvor i alt 98 dagsordenspunkter har været til behandling.

Etiknævnet har haft forslag til annonceringsregler, forslag til krav til supervisor i forbindelse med autorisation, samt retningslinjer for erhvervspsykologisk testning til høring.

Formanden og et nævnsmedlem har deltaget i et nordisk møde i Bergen om de fællesnordiske etikregler.

Et nævnsmedlem har undervist om etik på Københavns Universitet. Og to medlemmer har givet oplæg om faglig etik på kandidatkurser i Århus.

16 sager er blevet afsluttet og sendt til effektivisering af bestyrelsen.

6 sager er blevet afvist, og i 2 sager er det blevet foreslået, at parterne indgik forlig.

Der er blevet besvaret 24 forespørgsler.

Ved årets udgang var 8 sager under sagsbehandling.

De i alt 24 etiksager drejer sig om forældremyndighed (8), terapiforløb og afsluttes heraf (4), partserklæringer (3), overskøn ved anden psykolog (2), kollegiale relationer (2), misbrug af navn, postuleret samarbejdsvanskelig samt diagnosticering og formidling heraf, incest, tvangsfjernelse, klientrådgivning vendt mod kollega, og krænkelse af personlig integritet (1 af hver).

De 6 afviste sager har drejet sig om økonomi (3),

den forbindelse vil vi gerne bede om, at det enkelte medlem sætter sig grundigt ind i reglerne om autorisation for at spare både sin egen og nævnets tid.

kollegiale relationer (1, tidligere tildelt mundtlig påtale), ikke etik (1, privatbrev med psykologstilling nævnt), og rådgivning (1).

I de 16 afgjorte sager er der i 6 tilfælde ingen påtale givet; i 4 sager ingen påtale, men kollegial rådgivning.

I 1 sag er der givet påtale jvf. I og VI A (partserklæring), jvf. VII (kollegiale relationer), og jvf. V A og B (valg af metoder i overensstemmelse med problemstilling, sammenhæng mellem præmisser og konklusion).

De 24 forespørgsler har været af ret forskellig karakter. I ikke så få tilfælde har den etiske problemstilling været knyttet tæt sammen med komplicerede psykologfaglige spørgsmål. Det har bl.a. drejet sig om tavshedspligt/anmeldelsespligt, presseskriverier, aktindsigt, undervisning, og partserklæringer. En fagforening har forespurgt om handlemuligheder i forhold til en psykolog, hvis arbejde vurderedes som skadeligt.

Etiknævnet har i det sidste år mærket en tendens til, at skuffede klienter i forældremyndighedssager har fået foretaget en kritisk psykologfaglig vurdering af den erklæring, der er udarbejdet af den af retten udpegede psykolog.

Etiknævnet møder i sådanne partserklæringer også velbegrundede fagligt-kritiske overvejelser. Men da Etiknævnet i sin vurdering alene skal forholde sig til, om de fagligt-etiske principper er efterlevet, skuffes klager, som har læst erklæringen som en helhed. Og nævnet anklages for i sin afgørelse at dække over kollegers måske mindre lodige arbejde.

Der har også været flere etiksager, hvor advokaten for den ene af parterne i en forældremyndighedssag har ladet en psykolog vurdere den i sagen forelagte erklæring, ligesom nogle advokater har stillet Etiknævnet kritiske spørgsmål vedr. psykologerklæringer, der er forelagt retten.

Autorisation

Afgrænsnings- og fortolknings spørgsmål

Autorisationsarbejdsgruppen bestående af Bente Ørum, Inger Tolstrup, Hans Henrik Pedersen, Thomas Iversen, Poul Jørgensen, Kuno Sørensen og Niels Dueholm har til beslutning på generalforsamlingen den 17.-18. marts 1990, udarbejdet forslag til »regler om autorisation og autorisationsnavn« og til »retningslinjer for vurdering af kvalifikationsforløb med henblik på autorisation«. Disse er fremkommet i generalforsamlingsmateriale.

Ifølge forslaget til reglerne er kravet til autorisation: »Mindst 2 års praktisk psykologarbejde efter kandidateksamen. Arbejdet skal have en vis bredde og have været kvalificeret, fagligt vejledt eller superviseret«.

Arbejdet med autorisationsordningen er noget mere end 900 psykologer blevet vurderet, og autorisationsgruppen har gjort sig nogle overvejelser både omkring hvorledes man kan skelne mellem »praktisk psykologarbejde« og andet arbejde, som personer med psykologuddannelse udfører, og hvorledes kvalificeret, fagligt vejledt eller superviseret skal fortolkes, samt omkring dispensationsbestemmelsens fortolkning:

1. Skillelinjerne mellem praktisk psykologisk arbejde og andet (kvalificeret) arbejde som psykologer udfører er blevet søgt defineret på nogle områder, (idet det til stadighed må gentages, at autorisationen i sidste ende er et spørgsmål om en helheds-vurdering, og at dispensationsbestemmelsen er afvortligt ment):

A. Skillelinjer mellem det i regelsættet benævnte »praktisk psykologarbejde« og formidling af psykologisk viden (undervisning). Den afgørende forskel findes i den relation, der er mellem henholdsvis psykolog og klient (eller klientssystem) og psykolog (lærer) og elev.

Udgangspunkt for klientrelationen vil almindeligvis være, at en eller flere personer i et felt oplever et eller flere problemer eller ønsker om fornyelse, som man ønsker psykologens hjælp til. Efter kortlægning af problemet, ønske om fornyelse, intervention og måske evaluering, vil opgaven almindeligvis blive betragtet som afsluttet.

Udgangspunktet for undervisning vil almindeligvis være, at viden skal formidles via en pædagogisk proces. I praktisk psykologarbejde vil udgangspunktet være en problematik af følelsesmæssig/handlingsmæssig karakter, der skal afhjælpes. Det kan fremhæves, at klientrelationens formål blandt andet er at skabe ændringer på det følelsesmæssige/holdningsmæssige og erkendelsesmæssige område, som almindeligvis medfører ændrede handlemuligheder. Lærer/elevforholdet skal gerne bibringe eleven viden, indsigt og færdigheder. Imidlertid må det understreges, at undervisning, hvis den fungerer optimalt, ligeledes ofte (og gerne) gennem tilegnelse af færdigheder, viden og indsigt også medfører ændringer på de følelsesmæssige/handlingsmæssige områder. Men ændringerne er ikke som i klientrelationen udgangspunkt for relationen, det er derimod tilegnelsen af viden.

Det kan måske i nogle tilfælde være vanskeligt at drage denne skillelinje, og det kan måske her være nyttigt at understrege de nordiske etikregler, hvor det i afsnit III vedr. forpligtelser over for klienten i punkt 9 fremgår: »En psykolog må ikke modtage honorar for konsultation eller på anden måde etablere et klientforhold til en student, som han/hun underviser eller skal eksamineres«.

I de tilfælde, hvor der fra læreanstaltens side etableres projekter, undersøgelser, behandling og lignende til systemer uden for lærestedet, vil forholdet nogle gange kunne karakteriseres som »en klientrelation« og dermed falde ind under »praktisk psykologarbejde«.

B. Afgrænsning mellem praktisk psykologarbejde og forskning.

Ved vurdering af om en konkret forskning helt eller delvist falder ind under begrebet »praktisk psykologarbejde« tages udgangspunkt i følgende spørgsmål.

- Er der tale om en psykolog-klientrelation hvor formålet er intervention på individ, gruppe eller organisationsplan. Der vil klart være tale om elementer af praktisk (modsat teoretisk) arbejde, hvor psykologerne selv er ansvarlig for at føre de

handlings- og interventionsanvisninger, forskningsrapporten eller forskningsprocessen resulterer i, ud i livet.

Herfra er der imidlertid en glidende overgang til forskning, hvor de anbefalede interventioner efter aftale forudsættes udført af andre, til forskning hvor angivelse af ønskelige handlinger og forandringer er uforpligtende for deltagere, opdragsgivere og forskere og igen til forskning som er aldrækkende, belysende, analyserende eller andet, men hvor der ikke er direkte eller indirekte klientintervention forbundet med opgaven.

- Er der i øvrigt andre praktiske konsekvenser (=ude i verden) af forskningen.

- Er psykologisk viden, teori og metoder centrale for opgaven.

C. Det arbejdspsykologiske område.

Det arbejdspsykologiske område omfatter i hvert fald følgende:

1. Organisationsanalyse, undersøgelse og kortlægning i forbindelse med intervention.
2. Organisationsudvikling, forandringsarbejde i forhold til systemer, grupper og individer (rådgivning, supervision, proceskonsultation m.m.).
3. Uddannelse og træning af ledelse/personale.
4. Udvalgelse og rekruttering.

I vurdering af det arbejdspsykologiske område må der lægges vægt på vurderingen af bredden af arbejdet (her forstået som mange slags opgaver jfr. ovenstående. I vurderingen indgår, om der (også) har været anvendt en psykologspecifik tilgang til arbejdet).

2. Faglig vejledning og supervision.

Selve retningslinjerne for autorisation indeholder nogle ret præcise retningslinjer for supervision i forbindelse med klinisk arbejde. Omkring andre former for psykologarbejde mener autorisationsarbejdsgruppen følgende:

Autorisationens målsætning er, at psykologen opnår: praktisk kvalificeret erfaring i basale psykologiske arbejdsmetoder, psykologfaglig identitet, indsigt i sin egen fungeren og formåen som psykolog i forhold til klienter (personer, grupper, organisationer) samt indføring i etikreglernes praktiske konsekvenser. Dette kan også - og nogle gange mere hensigtsmæssigt - nås på andre måder end ved traditionel supervision - og må det nødvendigvis, hvis psykologen er pioner inden for et nyt område.

Hvordan dette konkret kan organiseres, afhænger i høj grad af hvor den enkelte er ansat: Er der flere psykologer på arbejdspladsen? Hvor indarbejdet er traditionen med at bruge psykologer på arbejdspladsen? Hvordan er traditionen med at bruge psykologer inden for feltet? Er det muligt at finde erfarne supervisorer inden for feltet? Som situationen er i dag vil det nogle gange ikke kunne lade sig gøre, at få faglig vejledning/supervision under optimale forhold, hvilket der naturligvis skal tages hensyn til.

Blandt de mere afklarede former kan nævnes:

- Erfagrupper for psykologer, hvor erfarne psykologer er medlemmer, og hvor der også mere systematisk fokuseres på ovenstående målsætninger (optimalt 1 dag hver 14. dag).

- Mesterlære/følorder hvor den erfarne indfører den mindre erfarne i »laget« - gerne suppleret med andre end »mesterens« indfaldsvinkler. Gerne med aftalte tider, hvor særlige, psykologrelevante emner tages op, men i øvrigt dokumentation for, at det sker.

- Erfagrupper med blandet faglig baggrund og med deltagelse af erfarne psykolog, suppleret med særlige møder/kurser/psykologens forhold til dette er i centrum.

Blandt de mindre afklarede former (det vil sige dem der bør suppleres med andet) er den, hvor erfagrupper/erfaringsudvekslingen/den gensidige feed-back etc. finder sted med begrænset deltagelse af erfarne psykolog.

3. Dispensation

Når man indfører faste kriterier for autorisation må man nødvendigvis have mulighed for dispensation.

Endvidere må man i en overgangsordning administrere dispensationsbestemmelserne fleksibelt, uden ordningen af den grund må miste sin seriøsitet og troværdighed.

Nogle af de områder, hvor autorisationsarbejdsgruppen har været indstillet på dispensation har været:

- Flere år på en arbejdsplads hvor opgaverne er brede, eller mange år på en arbejdsplads med forholdsvis ensartede arbejdsopgaver.

- Adskillige års anciennitet, men begrænset supervision/faglig vejledning (her har man ofte vejledt andre) eller hvor supervisorerne ikke er psykologer.

Autorisationsarbejdsgruppen

Keder du dig i jobbet?

Nej vel?

De fleste psykologer har alt for meget mellem hænderne. Vi er mange, der er parate til at hjælpe dig.

Venlig hilsen
 Psykologernes Jobformidling
 Tlf. Århus: 86 19 63 66 kl. 10-12
 Kbh.: 31 16 33 55 kl. 9-14.30

Autorisation

Svar fra arbejdsgruppen

Der er kommet 11 henvendelser til autorisationsarbejdsgruppen enten direkte eller via Psykolog Nyt. Brevene rejser en række spørgsmål af generel karakter, som vi skal prøve at give svar på her.

Generalistautorisation

Mange af inlæggene kommenterer på forskellig vis, at der er tale om en generalistautorisation. Nogle fordi de i stedet ville have haft en specialistautorisation, andre for at få bragt nogle af vanskelighederne til debat.

Generalistautorisationens fundament er at sikre den enkelte psykolog, at hendes uddannelse omsættes til praktisk psykolog »håndværk« gennem bred indsigt i fagets områder og muligheder samt i psykologrollen. Dermed skal det sikres, at både den enkelte og standen får et så bredt arbejdsmarked som muligt.

Arbejdsgruppens forestilling er, at der på et senere tidspunkt skal udformes retningslinjer for specialister autorisationer, som kan »bygges ovenpå«. Men psykologarbejdsmarkedet kan ikke bære, at psykologer bindes fast til specialfunktioner umiddelbart efter kandidateksamen. Psykologarbejdsmarkedet har i de godt 40 år, det har eksisteret hele tiden været i vækst og under forandring, og det vil det med stor sandsynlighed blive ved med længe endnu.

Autorisation og etik

Nogle udtrykker bekymring ved om vi via en generalistautorisation

blåstempler psykologers arbejde også inden for felter, de pågældende aldrig har beskæftiget sig med - i og med at autorisationen er den samme for alle. Problemet opstår, hvis en psykolog påtager sig opgaver, der ligger uden for vedkommendes faglige kompetence. Har vedkommende ikke den faglige baggrund til at løfte opgaven, kommer det i konflikt med etikreglerne og kan behandles som sådan i foreningens regi. Problemet eksisterer også nu - og kan formodentlig ikke helt elimineres.

Som John Andersen gjorde opmærksom på i Psykolog Nyt nr. 17, var der i autorisationsudspillet en klodset formulering som kunne misforstås sådan, at kun autoriserede medlemmer er underlagt de Nordiske Etikregler. Grunden til at de nævntes specielt er, at arbejdsgruppen finder, at etikreglerne er centrale for sanktionsmuligheder over for autorisationsordningen.

Kandidatuddannelser

En række henvendelser drejer sig om, hvilke krav, der stilles til kandidatuddannelserne for de psykologer, der kan autoriseres. Arbejdsgruppens indstilling er, at kravene til uddannelsesniveau bør svare til de nugældende optagelsesregler i psykologforeningen, dvs. cand. psych., cand. pæd. psych. eller magister i psykologi. Det er for tidligt at sige, om en fremtidig ændret studieordning med yderligere specialisering kommer til at betyde, at fremtidens kandidater bliver så forskellige fra de nuværende, at det bør få konsekvenser for autorisationsvurderingen. Tilsvarende må

selvfølgelig studieindholdet på Lærrehøjskolen løbende følges nøje.

For så vidt angår udenlandsk uddannede psykologer kan de optages, hvis eller når deres uddannelse svarer til en dansk cand. psych. Og kun kvalifikationer erhvervet efter dette tidspunkt vurderes i autorisationssammenhæng.

Når det gælder personer med kortere uddannelse (f.eks. bachelors) ligger der ikke nogen overvejelser om, at de skal kunne autoriseres.

Arbejdspsykologer m.v.

Et par henvendelser peger på, at der i kravene til autorisation ligger uafklarede problemer i forhold til bl.a. arbejdspsykologer og kursusarrangører. Arbejdsgruppen har været og er meget opmærksomme på de problemer, og håber at netop autorisationsvurderingerne kan kvalificere den diskussion og føre til en afklaring af, hvordan psykologer inden for disse felter kan autoriseres. Det er derfor vigtigt, at vi gennem skemaerne får så bredt et erfaringsgrundlag som muligt - specielt om hvilke kvalificerende elementer, der kan træde i stedet for supervision.

Nyuddannede og arbejdsløse

Endelig udtrykkes der bekymring for, om en autorisationsordning vil gøre det yderligere vanskeligt for de nyuddannede og de ikke-autoriserede arbejdsløse at komme ind på arbejdsmarkedet.

Det er muligvis rigtigt, at autorisationsordningen kan være med til at vanskeliggøre nyuddannedes og ikke-autoriseredes muligheder i forhold til f.eks. konsulentarbejde o.lign. Men på det brede arbejdsmarked vil det formentlig fortsat være som nu: En række arbejdsgivere stiller krav om lang erfaring, og det har vi ingen indflydelse på. Andre steder er stillingerne mere åbne, eller man ønsker yngre kandidater. Her er det vores mål, at autorisationen skal være med til at styrke forhandlingerne for efteruddannelse til de nyere kandidater.

skal indgå mere end en supervisor i det samlede forløb.

Når arbejdsgruppen vil fastholde, at gruppesupervision skal omregnes efter foreslåede faktorer, skyldes det, at udbyttet for den enkelte sagssupervision bliver mindre i større grupper, selvom det kvalitativt ikke kan sættes overfor hinanden på den måde.

Det bør tilføjes, at der vil være dispensationsmuligheder også for disse krav.

DP kurser

Mange udtrykker ønske om flere kurser i DP regi, som kan kvalificere til autorisation, hvilket vi selvfølgelig er meget lydhøre overfor.

Autorisationsarbejdsgruppen

Kort om autorisation:

- Det er en generalistautorisation.
- Der kræves minimum to års praktisk psykologarbejde.
- I de to år skal psykologen have kyndig vejledning/supervision.
- Der kræves bred arbejdsplads erfaring.
- Princippet for autorisationsordningen blev vedtaget på GF 89.
- Autorisationsordningens konkrete udformning skal godkendes på GF 90.

Supervisionsformer

Et par henvendelser har drejet sig om supervisionsformer. Arbejdsgruppen er enig i det synspunkt, som også Dorte Marie Søndergaard fremfører i sin artikel i dette nr. af Psykolog Nyt, at de forskellige supervisionsformer har hver deres styrker.

Arbejdsgruppen er indstillet på, at der (svarende til kravet om 40 timers enesupervision) kan opstilles krav til et vist minimum af supervision sammen med andre. Desuden bør der overvejes krav om, at der

I Psykolog Nyt nr. 14 meddelte autorisationsarbejdsgruppen, hvilke kvalifikationskrav, de mener skal lægges til grund for en autorisation. Samtidig blev der givet startskud til, at alle medlemmer kan få vurderet deres kvalifikationer i forhold til de krav.

I begyndelsen af oktober havde ca. 1.000 medlemmer rekvireret skema, og godt 300 returnerede det til foreningen. Behandlingen af skemaerne er i fuld sving - og de første tilbagemeldinger til medlemmerne formentlig ekspederet samtidig med, at dette nummer af Psykolog Nyt kommer på gaden.

De grupper der på den ene eller anden måde vurderes som vanskelige afventer at der er et vist antal besvarelser og vurderes derefter i lyset af hinanden - med evt. tilpasning af autorisationskriterier.

Det er målet, at stort set alle medlemmer er vurderet og har fået tilbagemelding i god tid inden generalforsamling 1990.

Autorisationskriterierne i deres helhed indstilles til GF90, som skal tage stilling til om autorisationsordningen skal sættes i værk i den foreslåede form.

Autorisationsordning for kliniske psykologer

Idet der henvises til mit indlæg i PN nr. 16, 1989, og Bente Ørums svar i samme nr. skal jeg gøre opmærksom på følgende: En autorisationsordning i klinisk psykologi skal sikre, at psykologer er kvalificerede til at udføre klinisk psykologisk arbejde, eksempelvis gennemførelse af personlighedspsykologiske og neuropsykologiske undersøgelser. En bred autorisationsordning som den af DP foreslåede vil efter min vurdering ikke have nogen praktisk betydning.

Af Birgitte Brun

Psykologiske undersøgelser

Den 28. august fremkom i Ugeskrift for Læger en artikel om psykologisk demensdiagnostik, problemer omkring validitet og reproducerbarhed af fem professorer inden for neuropsykologi og psykiatri. Tilsyneladende overser professorerne, at uddannelsen i psykologi er baseret på en videnskabelig tradition. Imidlertid har vort fag lidt stor skade ved, at psykologer kunne gå ud efter eksamensbordet og foretage psykologiske undersøgelser uden den fornødne efteruddannelse

og dermed på et ukvalificeret grundlag. Flere er professorernes kritik velbegrunder.

En praksis med at udføre ukvalificeret klinisk psykologisk arbejde vil kunne fortsætte, hvis den af DP foreslåede meget brede autorisationsordning bliver gennemført.

Med udviklingen af computerstyrede testpsykologiske programmer har læger fået en fristende og let adgang til at anvende psykologiske tests direkte og uden om psykologer, enten ved selv at udføre prøverne eller ved at lade teknikere foretage testningen for så senere selv at bedømme testresultaterne, evt. med statistisk bistand. Vi står helt uforberede på at tage denne faglige udfordring op, bl.a. fordi vi endnu ikke har en autorisationsordning, der kan være med til at slå fast, at psykologiske undersøgelser kræver psykologfaglig ekspertise.

Som det fremgår af Sikringsstyrelsens indlæg i Ugeskrift for Læger 16. januar 1989 om afgørelser i sager om hjerneskader efter arbejde med opløsningsmidler, er det de kvantitative testresultater, der bliver lagt som vurderingsgrundlag, langt snarere end den neuropsykologiske undersøgelseskonklusion ved demensundersøgelser i erstatningsager. Dette svarer helt til vor praktiske erfaring fra disse sager. I en sag fra denne måned fik en midaldrende mand afslag på erstatning bl.a. med den begrundelse, at han havde klaret tre af de mest hjerneskadefølsomme tests i den neuropsykologiske undersøgelse opfaldende. Her kom det ikke til at betyde noget som helst, at psykologen vurderede manden som hjerneskadet og arbejdsdygtig.

Psykoterapi

Inden for psykoterapien vil presset i fremtiden bl.a. komme fra sygeplejersker, der mange steder arbejder på at komme til at fungere som psykoterapeuter på hospitalerne. Stadig flere sygeplejersker ned sætter sig som privatpraktiserende alternative behandlere med tilbud om kinesiologi, gestaltterapi, kropsterapi, healing, »psykisk udvikling« m.m. Prisen kan være helt nede på 250 kr. for en behandling, der varer to timer og indeholder lidt af hvert.

For mennesker i krise kan det føles trygt at henvende sig til en sygeplejerske, og det koster ikke så meget som at gå til psykolog. En ordning med sygesikringen fik de kliniske psykologer ikke, også her stod vi svagt uden autorisation.

— det haster!

Måske kan vi endnu nå at få indflydelse på udviklingen og sikre fagets fremtid, men situationen er alvorlig, og efter min vurdering er det lige før, det er for sent.

Hermed skal jeg foreslå, at psykologforeningen hurtigst muligt nedsætter et fagligt kompetent udvalg, der kan arbejde med en autorisationsordning for kliniske psykologer. Ved fremdeles at forhale denne udvikling risikerer vi at miste nogle meget centrale arbejdspladser for psykologer, og inden år 2000 kan de kliniske psykologer være udelukket fra det meste af sundhedssektoren.

Birgitte Brun er chefpsykolog ved Sct. Hans Hospital, Roskilde.

→ hva med ...

Autorisation og supervisionsformer

Af Dorte Marie Søndergaard

Psykologforeningen har nu udsendt selvangivelser til knap halvdelen af foreningens medlemmer med henblik på opgørelse af indsamlet supervision, kursus erfaring m.m. Og det er intentionen, at disse angivelser skal udgøre beregningsgrundlaget for tildeling af den foreningsinterne autorisation, som det på sidste generalforsamling blev besluttet at tage initiativ til.

I en periode har travlheden bredt sig i psykologkredse: der tælles timer, huskes perioder og gruppestørrelser: var vi nu fem? nej, den ene var sgu' væk det meste af tiden, jeg skriver fire, så ryger forløbet op i næste klasse. Tallene files til, og det skæbnsvangre angivelsespapir sendes afsted.

Som altid, når der udfyldes selvangivelser, giver det anledning til overvejelser over beregningsgrundlag og vurderingskriterier. Et af de beregningsprincipper, som falder mig i øjnene, er gradueringen af supervision efter supervisionsform. Der ligger i beregningsprincipperne en antagelse indbygget om, at enesupervision skulle være mere værdifuld og mere fagligt udviklende end gruppesupervision. Og denne antagelse får mig til at fundere over, hvordan arbejdsgruppen omkring autorisationsordningen i grunden tænker om supervision. Når jeg giver mig til at fantasere, fremkommer der et billede, i hvilket supervision ses som en delikat substans, der for det første kendetegnes ved at flyde i en retning: fra den gavmilde mester til de sultne elever, og for det andet kendetegnes ved at fortyndes ligefrem pro-

portionalt med antallet af elever i forhold til mester.

Man kan imidlertid også tænke anderledes om supervision. (Disse tanker er gjort med udgangspunkt i klinisk psykologisk arbejde.)

Jeg ser supervision som en proces, der kendetegnes ved, at kolleger med forskellig erfaringsbaggrund og forskellig position i forhold til sagen (klienten og den institution som sagsarbejdet foregår indenfor), tænker sammen om sagens forløb og behandlerens måde at inter文ere på.

Processen forløber som en gensidig udveksling af tanker med rod i en kognitiv og emotionelt integreret bearbejdning af de input, sagen leverer via klienten. Heri ligger også, at processen ikke er strikt lineær. Der findes ingen entydig sandhed, entydig sand vej i behandlingsarbejdet. Vurderingen af, hvilke veje ud af mange mulige, der kan opfattes som mest hensigtsmæssige, vokser frem af den fælles tænkeproces, supervisionen udgør, hvad enten den i øvrigt forløber som en dialog eller en kvintolog.

Når der ikke findes nogen sandhed, opløses grundlaget for docerende belæring, og supervision som en substantiel vare, der leveres af en supervisor, og bæres bort af en supervisant, bliver en absurditet.

At begreberne supervisor, supervisant, co-supervisors etc. eksisterer, har givet sin rod i (gamle?) autoritære supervisionsstrukturer. Jeg finder det dog mere konstruktivt i betegnelserne at se beskrivelser af forskellige positioner i forhold til sa-

gen og dermed af forskelle i potentielle bidrag og forskelle i behov. Om supervisors position kan man sige, at han/hun med en distance til sagen, som adskiller sig fra supervisandens, og med ofte ganske mange erfaringer inden for området, kan stille sine tanker og oplevelser til rådighed for supervisanden i denne proces. Det er supervisanden, der skal handle (og ofte måske ikke handle) i forhold til sagen, og det er derfor supervisandens proces frem mod en øget forståelse og greb om sine handlemuligheder, der udgør tyngden i supervisionen. Den fælles tænken omkring sagen indeholder derfor den specifikation, at supervisandens proces må støttes respektfuldt og solidarisk. Hvilket bl.a. netop gøres ved, at supervisor (og eventuelle medlemmer af supervisionsgruppen) ikke optræder som læremestre, men stiller sig til rådighed som medtænkere - hele tiden med et vægent øje til, hvad supervisanden har brug for, hvor han/hun er i sin proces og uden på noget tidspunkt at forlade sin/deres position, ved f.eks. at forfalde til at ville overtage ansvaret for sagen eller prøve at bosse forståelser igennem, som er skæve eller premature i supervisandens proces, som han/hun giver udtryk for den.

Ud af disse betragtninger vokser en forståelse af enesupervision og gruppesupervision som to kvalitativt forskellige supervisionsformer. Gruppesupervision kan tilbyde arbejdsformer, møder at tænke sammen på, som enesupervision ikke rummer mulighed for. For eksempel tilbydes der i gruppesupervisionen principielt en større bredde af erfaringer, ideer, oplevelser, synsvinkler etc. Og mulighederne for

for eksempel at anvende rollespil til skitsering af forskellige terapeutiske handlemuligheder og deres konsekvenser er bedre til stede i en supervisionsgruppe end i den individuelle supervision. En ofte meget givende supervisionsmetode som David Campbells hører også primært hjemme i gruppen. Her placeres supervisanden (efter at have forelagt sin sag) uden for gruppens diskussion i en periode, hvor han/hun så har mulighed for at koncentrere sig om at lytte og i fred lade sig inspirere af gruppens indbyrdes diskussion og samtale om det beskrevne sagsforløb, inden han/hun vender tilbage som aktivt gruppe medlem. Imidlertid foreligger lettere i gruppesupervisionen en risiko for, at supervisanden overvældes af for mange, for modsatte og niveauforskellige bidrag, så han/hun ikke kan følge med i sin bearbejdning eller taber perspektivet. Denne risiko gør sig især gældende, såfremt gruppen af den ene eller anden grund ikke er i stand til at respektere supervisan-

dens eget tempo og egen proces som det primære. Det samme kan naturligvis ske i enesupervision, men faren er tydelig i gruppesupervisionen.

En ofte fremsført opfattelse af enesupervisions fordele går på, at der her skulle herske en større grad af tryghed med konsekvenser i retning af bedre muligheder for bearbejdning af «dybere» og mere følsomme aspekter af supervisandens arbejde. Imidlertid hænger trygheden til at indgå åbent og konstruktiv i supervisionsarbejdet ikke direkte sammen med antallet af medarbejdende personer. Trygheden afhænger primært af den arbejdsform, respekt for supervisandens proces, der kan etableres i supervisionen - og af supervisandens oplevelse af udbytte af processen: at der i bidragene er så meget overensstemmelse mellem processens deltagere med hensyn til tankegange og opfattelser, at der reelt bliver tale om en fælles proces, i hvilken supervisanden kan føle sig forstået og beriget.

Der er med andre ord muligheder og begrænsninger i begge former for supervision. Begge former indeholder særlige kvaliteter, særlige potentialer. Og derfor gives der intet grundlag for at placere de to former relativt i forhold til hinanden i et kvantitetsbaseret kontinuum, som det gøres i autorisationskriterierne.

Derimod kunne man med al god grund gøre sig nogle overvejelser over det hensigtsmæssige i at stille krav om erfaringer med begge supervisionsformer. Således kunne man f.eks. formulere et kriterium, at hverken enesupervision eller gruppesupervision ud af det samlede antal supervisionstimer, ordningen kræver, måtte udgøre mindre end x antal timer.

Dorte Marie Søndergaard er cand.psych., ansat som kandidat på Institut for Klinisk Psykologi, Københavns Universitet.

Autorisationsordning - det er nu

Generalforsamlingen 1989 besluttede at bemyndige bestyrelsen til at iværksætte Dansk Psykolog Forenings egen autorisation. Autorisation skulle være baseret på 2 års praktisk arbejde med kvalificeret supervision/vejledning.

Bestyrelsen prioriterer dette arbejde meget højt. Der blev derfor nedsat en arbejdsgruppe bestående af: Niels Dueholm, Thomas Iversen, Poul Jørgensen, Hans Henrik Pedersen, Kuno Sørensen, Inger Tolstrup og Bente Ørum.

Arbejdsgruppen er nu fremkommet med et forslag til kriterier til autorisation, de følger nedenfor.

Det er hensigten at alle de psykologer, der ønsker at blive vurderet i henhold til kriterierne, skal være vurderet inden næste generalforsamling, således at generalforsamlingen kan tage stilling til en endelig autorisation samt tage stilling til eventuelle tvivsspørgsmål om kriterierne. Hurtigt herefter vil listen gå i trykken.

Når titlen »autoriseret af Dansk Psykolog Forening« er etableret vil det have flere formål. Det vil være en hjælp til omverdenen, når der skal søges efter en psykolog til en given opgave. Det vil således også være en hjælp til kommuner i retningslinjerne for, hvilke psykologer der bør henvises til, fordi de opfylder kvalifikationskravene. Det vil give en tryghed for alle parter fordi psykologer, der autoriseres af Dansk Psykolog Forening vil være underlagt de nordiske etikregler.

Det vil lægge et pres på arbejdsgiverne om at give relevant og til-

strækkelig efteruddannelse til yngre kandidater.

Det vil gøre argumentationen om tillæg til lidt ældre kandidater nemmere. Og det vil lægge et pres på det politiske system om, at skabe en offentlig autorisation (se også leder i PN nr. 11). Det er værd at understrege, at der er tale om generalist-autorisation, og at dens opnåelse kan ske på basis af forskellige erfaringer.

Psykologforeningen arbejder videre med overvejelser om specialisteruddannelse inden for forskellige felter og herunder f.eks. også spørgsmålet om særlige krav til psykologer der arbejder i almenpraksis.

Der er vedtaget følgende tidsplan for projektet:

Eventuelle kommentarer, forslag til præciseringer m.v. indsendes til arbejdsgruppen senest 1. september 1989. Arbejdsgruppen udarbejder de endelige retningslinjer og en vejledning til udfyldelse af vurderingsskema.

Herefter kan medlemmer, der ønsker autorisation af DP, få tilsendt skemaet med vejledning. Det er hensigten, at hovedparten af de skemaer, der returneres til Psykologforeningen vurderes i oktober og at alle får et foreløbigt svar inden årets udgang (accepteret/ikke accepteret/i tvivl. De sidste skal behandles yderligere).

Autorisationsskema fås ved at udfylde nedenstående slip. Som nævnt vil listen herefter kunne være klar til godkendelse på næste generalforsamling.

For god ordens skyld skal understreges:

- 1) at vurderingen i en sådan overgangsfasen til tider må basere sig på skøn, der går ud over de faste kriterier;
- 2) at det er hensigten, at autorisationsordningen skal dække et bredt spektrum af psykologers arbejde (og ikke f.eks. alene det kliniske i snæver forstand) samt;
- 3) at det ikke er hensigten, at den enkelt: skal redegøre for alt hvad han/hun har foretaget sig i et måske langt psykologliv, men kun for hvad der er tilstrækkeligt for at leve op til autorisationskravene.

Her følger så kriterierne for autorisation:

Kvalifikationskrav til Dansk Psykolog Forenings autorisation

Retningslinjer for bedømmelse af kvalifikationer der giver ret til at blive opført på Dansk Psykolog Forenings liste over medlemmer, der er autoriseret af Dansk Psykolog Forening.

Psykologer der autoriseres af Dansk Psykolog Forening opfylder følgende krav:

1. Er medlem af Dansk Psykolog Forening og dermed underlagt foreningens etikregler.
2. Har efter kandidateksamen opnået følgende kvalifikationer, hvor alle kriterier A - D skal være opfyldt (se dog pkt. E).

A) Har haft 2 års arbejde
Arbejdet skal være fuldtids, det vil sige samlet udgøre 30 timer eller derover ugentligt.

Ved deltidsarbejde 15-29 timer ugentlig tæller arbejdet med 1/2, det vil sige ved deltidsarbejde i hele perioden, kræves 3 års praktisk arbejde.

Arbejdstid på 14 timer eller mindre om ugen, men med mere end 1/2 års varighed vurderes individuelt.

Ved privat praksis tæller 1 konsultationstime ca. 2 timer.

Ved fravær fra arbejdet, i mere end 8 uger, der ikke skyldes almindelig ferie, forlænges perioden tilsvarende.

B) Arbejdet skal være praktisk psykologarbejde
Med praktisk psykologarbejde menes direkte eller indirekte klientrelateret arbejde, herunder også gruppe- og organisationsintervention.

C) Arbejdet skal have haft bredde
Det vil sige, psykologen skal have arbejdet med flere forskellige områder af den anvendte psykologi.

Almindeligvis ved at arbejde 2 forskellige arbejdssteder, med heraf følgende forskellige erfaringer med forskellige klientgrupper, arbejdsmetoder og arbejdspladsstruktur.

D) Supervision
Arbejdet skal have foregået under supervision. Supervisor skal i almindelighed være psykolog og have kvalifikationer svarende til ovenstående kvalifikationsniveau plus 3 års praksis inden for det område, der superviseres i. Se i øvrigt pkt. E.

Omfanget af supervision skal være min. 160 timers supervision på egne sager. Dette er beregnet ud fra at supervisionen foregår som enesupervision.

Min. 40 timer skal være enesupervision.

Hvis 2-4 deltager tæller 3 timers supervision som 2 timer.

Hvis 5-12 deltager tæller 4 timers supervision som 2 timer.

Inden for visse arbejdsfelter, hvor supervisionsbegrebet endnu ikke anvendes, eksempelvis dele af arbejdspsykologien beskrives og vurderes andre former for faglig feedback, vejledning og erfaringsudveksling.

E) Øvrige bemærkninger
Ved den samlede vurdering kan også indgå kursusedtagelse eller lignende.

I tvivlstilfælde vil der i overgangsfasen efter konkret vurdering kunne dispenseres for kravene i de enkelte punkter, idet der tages hensyn til indtrykket af det samlede kvalifikationsforløb.

(skemaet vil blive tilsendt i begyndelsen af september)

Jan
1992

Overenskomst om forsøgsordning vedrørende psykologhjælp

mellem

Sygesikringens Forhandlingsudvalg

og

Dansk Psykolog Forening

INDHOLDSFORTEGNELSE

Kapitel I. Indledende bestemmelser

- § 1. Overenskomstens parter 4
- § 2. Personkreds og legitimation 4

Kapitel II. Udvalg

- § 3. Landssamarbejdsudvalg 6
- § 4. Landssamarbejdsudvalgets opgaver og beføjelser 6
- § 5. Bedømmelsesudvalg 7
- § 6. Bedømmelsesudvalgets opgaver og beføjelser ... 8

Kapitel III. Bestemmelser vedrørende psykologen

- § 7. Psykologer, der kan tiltræde overenskomsten .. 9
- § 8. Uddannelse 9
- § 9. Tiltrædelse af overenskomsten 10
- § 10. Geografisk fordeling af psykologer 11
- § 11. Fratrædelse af overenskomsten 12
- § 12. Vilkår vedrørende praksis for den offentlige sygesikring 12
- § 13. Praksisformer 13
- § 14. Særligt om psykologvirksomhed i anparts-selskabsform 14

Kapitel IV. Henvisning, valg af psykolog og ordensbestemmelse

- § 15. Henvisningsregler 16
- § 16. Valg af psykolog 16
- § 17. Ordensbestemmelse 16

Kapitel V. Psykologhjælpens omfang og honorarer

- § 18. Psykologhjælpens omfang 17
- § 19. Honorarer 17
- § 20. Regulering af honorarer 17

Kapitel VI. Afregningsbestemmelser

- § 21. Afregningsmåder 18
- § 22. Manuel afregning 18

- § 23. Edb-afregning 19
- § 24. Generelle afregningsbestemmelser 20

Kapitel VII. Klageregler

- § 25. Klagereglernes omfang 22
- § 26. Fremsættelse og behandling af klager 22

Kapitel VIII. Evaluering

- § 27. Evaluering 24

Kapitel IX. Afsluttende bestemmelser

- § 28. Ikrafttræden og opsigelse 25

Protokollat vedrørende overenskomstens økonomi 26

Protokollat vedrørende opretholdelse af eksisterende tilbud om psykologhjælp 27

Protokollat vedrørende den 2-årige kliniske efteruddannelse 27

Kapitel I. Indledende bestemmelser

§ 1. Overenskomstens parter

Denne overenskomst, der omhandler en forsøgsordning vedrørende psykologhjælp, er indgået mellem Sygesikringens Forhandlingsudvalg og Dansk Psykolog Forening.

Stk. 2. Overenskomsten kan tiltrædes af Foreningen af Professionelle Privatpraktiserende Psykologer.

Anmærkning ad § 1

I henhold til finansloven for 1992 afsattes en budgetramme på 7½ mio. kr. i 1992 og 15 mio. kr. årligt i 1993 og 1994 til en forsøgsordning vedrørende psykologhjælp til voldsofre og andre særligt udsatte grupper.

Der er mellem parterne enighed om, at de til forsøgsordningen afsatte midler fordeles mellem de enkelte amtskommuner samt Københavns og Frederiksberg kommuner i forhold til indbyggertal. Der er endvidere mellem parterne enighed om, at hensigten med forsøgsordningen bl.a. er at afklare, om og i hvilket omfang, der efter forsøgsperiodens udløb, bør søges etableret en ordning med sygesikringstilskud til psykologhjælp. Forsøgsordningen evalueres i henhold til § 27.

§ 2. Personkreds og legitimation

Berettiget til psykologhjælp efter denne overenskomst er røveri-, volds- eller voldtægtsofre; trafik- og ulykkesofre; forældre eller søskende til alvorligt psykisk syge børn; personer ramt af en alvorlig invaliderende sygdom; pårørende til personer, der er ramt af en alvorlig invaliderende sygdom og pårørende ved dødsfald, såfremt den pågældende ifølge sygesikringsloven har ret til psykologhjælp (gruppe 1- og 2-sikrede).

Stk. 2. Overenskomsten omfatter ikke personer, der kan modtage psykologhjælp i forbindelse med et kriseterapeutisk beredskab ved større ulykker og katastrofer.

Stk. 3. Enhver sikret, der søger psykologhjælp, skal over for psykologen legitimere sig som berettiget til den søgte behandling ved forevisning af gyldigt sygesikringsbevis.

Stk. 4. Såfremt den sikrede ikke på den anførte måde legitimerer sig, er psykologen berettiget til at afkræve den pågældende betaling, som om den pågældende ikke var berettiget til psykologhjælp.

Kapitel II. Udvalg

§ 3. Landssamarbejdsudvalg

Der nedsættes et landssamarbejdsudvalg bestående af 3 medlemmer udpeget af Sygesikringens Forhandlingsudvalg og 3 medlemmer udpeget af Dansk Psykolog Forening.

Stk. 2. Udvalget afholder møder efter behov. Der optages referat af udvalgets forhandling. Udvalget fastsætter selv sin forretningsorden.

Anmærkning ad § 3, stk. 1

Såfremt Foreningen af Professionelle Privatpraktiserende Psykologer tiltræder overenskomsten, udpeger Dansk Psykolog Forening 2 medlemmer til landssamarbejdsudvalget og Foreningen af Professionelle Privatpraktiserende Psykologer 1 medlem.

§ 4. Landssamarbejdsudvalgets opgaver og beføjelser

Udvalget behandler de efter § 26 fremsatte klager, sager om flytning af klinik, jfr. § 10, stk. 2, og spørgsmål vedrørende overenskomstens forståelse og gennemførelse.

Stk. 2. Til fremme af samarbejdet mellem parterne kan udvalget på eget initiativ foretage fornødne undersøgelser og udarbejde vejledning til forståelse og praktisering af overenskomstens bestemmelser.

Stk. 3. Udvalget har, for så vidt det drejer sig om en amtskommune, Københavns og Frederiksberg kommuner, beføjelse til:

- a. at tildele eller udtale misbilligelse, med eller uden tilkendegivelse af gentagelsesvirkning,
- b. at pålægge amtskommunen, Københavns og Frederiksberg kommuner at efterbetale psykologen et af udvalget fastsat beløb,
- c. at pålægge amtskommunen, Københavns og Frederiksberg kommuner en bod, der stilles til rådighed for velgørende formål efter udvalgets nærmere bestemmelse.

Stk. 4. Udvalget har, for så vidt det drejer sig om en psykolog, beføjelse til:

- a. at tildele advarsel eller udtale misbilligelse med eller uden tilkendegivelse af gentagelsesvirkning,
- b. at beslutte, at psykologen til amtskommunen skal tilbagebetale et af udvalget fastsat beløb,
- c. at pålægge psykologen en bod, der stilles til rådighed for velgørende formål, og
- d. i grove tilfælde at udelukke en psykolog fra at praktisere for den offentlige sygesikring for et af udvalget fastsat tidsrum.

Beslutninger efter b. og c. kan af amtskommunen, Københavns og Frederiksberg kommuner gennemføres ved modregning i psykologens tilgodêhavende hos den offentlige sygesikring.

Stk. 5. Udvalget kan bestemme, at en af dette afsagt kendelse skal offentliggøres på en nærmere angiven måde med eller uden navns nævnelser.

Stk. 6. Såvel amtskommuner, Københavns og Frederiksberg kommuner som psykologer er pligtige at afgive oplysninger, der er nødvendige for udvalgets virksomhed.

Stk. 7. Sager, der behandles i henhold til § 26, skal behandles som fortrolige. Offentliggørelse kan kun finde sted efter særlig vedtagelse.

§ 5. Bedømmelsesudvalg

Der nedsættes et bedømmelsesudvalg bestående af 5 medlemmer: 1 medlem udpeget af Sundhedsstyrelsen, 2 medlemmer udpeget af Sygesikringens Forhandlingsudvalg og 2 medlemmer udpeget af Dansk Psykolog Forening. Udvalget konstituerer sig selv med formand.

Stk. 2. Landssamarbejdsudvalgets sekretariat virker som sekretariat for bedømmelsesudvalget.

Stk. 3. Bedømmelsesudvalget fastsætter selv sin forretningsorden. Afgørelser træffes ved almindelig stemmeflerhed.

Stk. 4. Udgifterne i forbindelse med udvalgets virksomhed afholdes af overenskomstens parter.

Anmærkning ad § 5, stk. 1

Såfremt Foreningen af Professionelle Privatpraktiserende Psykologer tiltræder overenskomsten udpeger Foreningen af Professionelle Privatpraktiserende Psykologer 1 medlem til bedømmelsesudvalget. Ved stemmelighed er formandens stemme udslagsgivende.

§ 6. Bedømmelsesudvalgets opgaver og beføjelser

Bedømmelsesudvalget træffer under hensyntagen til den geografiske fordeling af psykologer, jfr. § 10, afgørelse om, hvilke psykologer, der kan tiltræde overenskomsten, jfr. § 9, stk. 4 og 5.

Kapitel III. Bestemmelser vedrørende psykologen

§ 7. Psykologer, der kan tiltræde overenskomsten
Psykologer, der

- a) mindst 22 timer ugentlig står til rådighed som privatpraktiserende psykolog og som ikke har ansættelse i et omfang, der overstiger 15 timer ugentlig
- b) er medlem af Dansk Psykolog Forening, og
- c) som har gennemgået den i § 8 nævnte uddannelse,

kan tiltræde overenskomsten.

Stk. 2. Der kan i forbindelse med den geografiske fordeling af psykologer, jvf. § 10, ses bort fra de i § 7, stk. 1 a) nævnte krav.

Anmærkning ad § 7, stk. 1 b)

Såfremt Foreningen af Professionelle Privatpraktiserende Psykologer tiltræder overenskomsten, kan medlemmer af Foreningen af Professionelle Privatpraktiserende Psykologer tiltræde overenskomsten.

§ 8. Uddannelse

For at tiltræde overenskomsten skal psykologen dokumentere at have gennemgået følgende uddannelse:

- a. Psykologen skal have kandidateksamen fra et universitet som cand.psyk. eller mag.art. i psykologi eller have afsluttet cand.pæd.psyk.studiet ved Danmarks Lærerhøjskole og
- b. have gennemført en to-årig klinisk efteruddannelse under supervision.

Anmærkning ad § 8:

Der er mellem parterne enighed om, at overenskomstens krav til uddannelse må drøftes mellem parterne, såfremt der gennemføres lovgivning om autorisation af psykologer.

§ 9. Tiltrædelse af overenskomsten

Det samlede antal psykologer, der kan tilmelde sig overenskomst om forsøgsordning vedrørende psykologhjælp, kan ikke overstige 240.

Stk. 2. Tiltrædelse sker ved at psykologen fremsender tilmeldingsblanket til Dansk Psykolog Forening, der påser, om psykologen opfylder overenskomstens krav til uddannelse, jvf. § 7. Tilmeldingsblanketten skal være bilagt dokumentation for, at psykologen opfylder overenskomstens krav til uddannelse, og at psykologen i mindst 22 timer ugentlig står til rådighed som privatpraktiserende psykolog og ikke har ansættelse i et omfang, der overstiger 15 timer ugentlig. Tilmeldingsblankettens udformning aftales mellem overenskomstens parter.

Stk. 3. Dansk Psykolog Forening videresender, afhængig af hvor psykologens klinik er beliggende, anmodningen om tiltrædelse til amtsrådets social- og sundhedsudvalg, i Københavns kommune magistratens 2. afdeling, Københavns Sundhedsvæsen, Direktoratet, og i Frederiksberg kommune det sociale udvalg, socialdirektoratet.

Stk. 4. Ved tiltrædelse i forbindelse med overenskomstens ikrafttræden fremsender amtskommunen, Københavns eller Frederiksberg kommuner, såfremt anmodningen kan godkendes, inden den 12. juni 1992 anmodningen om tiltrædelse til bedømmelsesudvalget, der påser, om det samlede antal psykologer, der ønsker at tilmelde sig overenskomst om forsøgsordning vedrørende psykologhjælp, overstiger 240 forholdsmæssigt fordelt på amtskommuner/kommuner efter indbyggertal, jfr. § 10. I så fald træffer bedømmelsesudvalget afgørelse om, hvilke psykologer, der kan tiltræde overenskomsten. Tiltrædelsen får virkning i forhold til den offentlige sygesikring fra den 1. juli 1992, idet amtskommunen, Københavns og Frederiksberg kommuner overfor psykologen og Dansk Psykolog Forening skriftligt bekræfter, at psykologen kan tiltræde overenskomsten.

Stk. 5. Ved anmodning om tiltrædelse efter overenskomstens ikrafttræden følges den i stk. 2 og 3 nævnte fremgangsmåde,

idet amtskommunen, Københavns eller Frederiksberg kommuner tilsender bedømmelsesudvalget meddelelse om anmodninger om tiltrædelse, der kan godkendes. Såfremt det samlede antal overenskomsttilmeldte psykologer herefter vil overstige 240, forholdsmæssigt fordelt på amtskommuner/kommuner, jfr. § 10, træffer bedømmelsesudvalget afgørelse om, hvilke psykologer, der kan tiltræde overenskomsten. Tiltrædelsen får virkning i forhold til den offentlige sygesikring fra den 1. i en måned, når amtskommunen, Københavns og Frederiksberg kommuner overfor psykologen og Dansk Psykolog Forening skriftligt har bekræftet, at psykologen kan tiltræde overenskomsten.

Stk. 6. Psykologens tilmelding til overenskomsten har virkning i hele overenskomstens løbetid, idet fratrædelse normalt kun kan ske i forbindelse med ophør af praksis.

Stk. 7. Overenskomstens parter udarbejder i fællesskab en fortegnelse over de overenskomsten tilmeldte psykologer. Fortegnelsen fordeles til amtskommuner, kommuner og alment praktiserende læger. Ændringer i forhold til fortegnelsen offentliggøres i Psykolog Nyt og Sygesikringens Forhandlingsudvalgs meddelelser. Udgifterne hertil deles mellem overenskomstens parter.

Anmærkning ad § 9

Såfremt Foreningen af Professionelle Privatpraktiserende Psykologer tiltræder overenskomsten, varetager Foreningen af Professionelle Privatpraktiserende Psykologer de i § 9 nævnte funktioner for organisationens medlemmer i forbindelse med tiltrædelsen, ligesom ændringer i forhold til fortegnelsen offentliggøres i Foreningen af Professionelle Privatpraktiserende Psykologers tidsskrift.

§ 10. Geografisk fordeling af psykologer

Der tilstræbes en geografisk fordeling af psykologer tilmeldt forsøgsordningen tilsvarende fordelingen af ordningens økonomiske midler, jvf. anmærkning ad § 1.

Stk. 2. Flytning af klinik skal godkendes af landssamarbejdsudvalget. Landssamarbejdsudvalget godkender flytning af

klinik, såfremt flytningen ud fra en konkret vurdering ikke ændrer væsentligt ved den geografiske fordeling af psykologer.

§ 11. Fratrædelse af overenskomsten

Fratrædelse af overenskomsten, jfr. § 9, stk. 6 sker med 3 måneders varsel til den 1. i en måned.

Stk. 2. Fratrædelse sker ved, at skriftlig meddelelse herom tilstilles amtskommunen, Københavns eller Frederiksberg kommuner og Dansk Psykolog Forening. Amtskommunen/kommunen orienterer bedømmelsesudvalget om fratrædelsen.

Anmærkning ad § 11

Såfremt Foreningen af Professionelle Privatpraktiserende Psykologer tiltræder overenskomsten tilstilles meddelelse om fratræden vedrørende denne organisations medlemmer til amtskommunen, Københavns eller Frederiksberg kommuner og Foreningen af Professionelle Privatpraktiserende Psykologer.

§ 12. Vilkår vedrørende praksis for den offentlige sygesikring
En psykolog, der tiltræder overenskomsten, har pligt til at yde psykologhjælp til den i overenskomsten fastsatte betaling og på de ifølge overenskomsten iøvrigt gældende betingelser.

Stk. 2. Psykologen er forpligtet til regelmæssigt at yde psykologhjælp for den offentlige sygesikring. Psykologen har pligt til at holde sig orienteret om overenskomstens bestemmelser og administrationen heraf.

Stk. 3. De til overenskomsten tilmeldte psykologer har pligt til at yde psykologhjælp indenfor en i forhold til sikredes situation rimelig frist efter at denne har henvendt sig til psykologen.

Stk. 4. Psykologen er ikke berettiget til at behandle sikrede efter denne overenskomst, såfremt den sikrede har mulighed for at få dækket udgifter til psykologhjælp andetsteds.

Stk. 5. Det påhviler psykologen at drage omsorg for at sikredes egen læge underrettes om, at psykologbehandling er i værksat.

Stk. 6. Psykologer, der tilmelder sig overenskomsten, har pligt til at medvirke ved evalueringen af forsøgsordningen, jvf. § 27.

Stk. 7. Det påhviler psykologen, umiddelbart efter at et behandlingsforløb er påbegyndt, at give den amtskommune eller kommune, hvor sikrede har bopæl, meddelelse herom, jvf. protokollet vedrørende overenskomstens økonomi.

Anmærkning ad § 12, stk. 4

Psykologen er forpligtet til så vidt muligt at sikre sig, at sikrede ikke er berettiget til psykologhjælp ad anden vej.

Anmærkning ad § 12, stk. 5

I henhold til lov om private registre kan oplysning herom ikke videregives uden den sikredes samtykke, hvorfor det påhviler psykologen, forinden underretning af sikredes egen læge, at indhente sikredes samtykke hertil. Samtykket skal foreligge skriftligt.

§ 13. Praksisformer

Psykologpraksis kan tilrettelægges som enkeltmandspraksis, kompagniskabspraksis eller anpartsselskab, jfr. dog § 14. Disse tre praksisformer kan fungere i samarbejdspraksis.

- a. Ved enkeltmandspraksis forstås: Psykologvirksomhed udøvet af enkeltperson uden fællesskab med andre psykologer om økonomi.
- b. Ved kompagniskabspraksis forstås: Praksis, der drives af to eller flere psykologer med fællesskab om økonomi, lokaler og personale.
- c. Ved anpartsselskaber forstås: At en eller flere psykologer ansættes i et anpartsselskab, der har til formål at udøve psykologvirksomhed, og hvis vedtægter er godkendt af Dansk Psykolog Forening.

- d. Ved samarbejdspraksis forstås: Praksis, der drives i samarbejde mellem flere enkeltmands- og/eller kompagniskabspraksis og/eller anpartsselskaber med et vist fællesskab om lokaler og personale.

§ 14. Særligt om psykologvirksomhed i anpartsselskabsform

En psykolog, der ansættes i et anpartsselskab, der har til formål at udøve psykologvirksomhed, og hvis vedtægter er godkendt af Dansk Psykolog Forening, kan tiltræde overenskomsten, jfr. § 7.

Stk. 2. Psykologer, der udøver psykologvirksomhed i selskabsform, er personligt forpligtet efter overenskomstens almindelige bestemmelser.

Stk. 3. Dansk Psykolog Forening kan kun godkende vedtægter, der opfylder følgende krav:

1. Selskabets navn skal indeholde betegnelsen "Psykolog/psykologerne ApS".
2. Selskabets formål skal beskrives som psykologvirksomhed.
3. Over 50% af indskudskapitalen såvel efter beløb som efter stemmевægt skal tilhøre anpartshavere, der udøver psykologvirksomhed som ansat i selskabet, hvilket krav skal sikres ved de nødvendige indskrænkninger i anparternes omsættelighed.
4. Generalforsamlingen må ikke beslutte uddeling af højere udbytte end foreslået eller tiltrådt af bestyrelsen, respektive af direktionen, såfremt selskabet ikke har en bestyrelse.
5. Direktionens medlemmer skal alle udøve psykologvirksomhed som ansatte i selskabet.
6. Selskabet skal ikke tegnes, medmindre mindst én ansvarlig psykolog er med i tegningen.
7. Selskabets vedtægter og anpartshaverprotokol skal være tilgængelig for Dansk Psykolog Forening og Sygesikringens Forhandlingsudvalg samt vedkommende amtskommune/kommune, der til enhver tid skal kunne forlange attestation fra selskabet om dets ejerforhold.

8. Selskabet skal respektere de ansatte psykologers personlige ansvar i medfør af stk. 2, og det skal fremhæves, at disse bestemmelser ingen indskrænkning gør i de forpligtelser, der måtte påhvile selskabet.
9. Selskabet skal såvel på brevpapir som ved skiltning angive samtlige ansvarlige psykologer, der udøver psykologvirksomhed.
10. De oven for under punkt 3 og 5 nævnte krav kan fraviges af selskabet i indtil henholdsvis 6 måneder og 3 måneder, såfremt ansættelsesforholdet ophører på grund af psykologens død eller upåregnelige sygdom. Såfremt der i selskabet findes stemmeløse B-anparter, kan der herudover indrømmes en frist på indtil 5 år til genoprettelse af det i punkt 3 nævnte krav om kapitalbesiddelse efter beløb.

Stk. 4. Selskabet skal være uberettiget til at afkræve eller modtage honorarer, der baseres på overenskomsten, medmindre vedtægterne er godkendt af Dansk Psykolog Forening. Amtskommunen har krav på tilbagebetaling af honorarer, der modtages i strid hermed.

Anmærkning ad §§ 13 og 14

Såfremt Foreningen af Professionelle Privatpraktiserende Psykologer tiltræder overenskomsten sker godkendelse af vedtægter af Foreningen af Professionelle Privatpraktiserende Psykologer, ligesom vedtægter og anpartshaverprotokol skal være tilgængelig for Foreningen af Professionelle Privatpraktiserende Psykologer, Sygesikringens Forhandlingsudvalg og vedkommende amtskommune/kommune.

Kapitel IV. Henvisning, valg af psykolog og ordensbestemmelse

§ 15. Henvisningsregler

Sikrede skal ved behandlingens begyndelse medbringe skriftlig henvisning. Berettiget til at henvise til behandling ved psykolog er praktiserende læger, embedslæger og sygehuslæger. Der anvendes en af overenskomstens parter og Praktiserende Lægers Organisation aftalt henvisningsblanket.

Stk. 2. Henvisning til psykologhjælp kan normalt ikke udstedes senere end 6 måneder efter den begivenhed, der er årsag til henvisningen, jvf. § 2, indtrådte.

Stk. 3. Såfremt den henvisende skønner, at sikrede har behov for akut psykologhjælp, kan henvisning ske på anden måde. Der udstedes herefter snarest skriftlig henvisning.

Stk. 4. Henvisningen har kun gyldighed, såfremt psykologen modtager den senest en måned efter udstedelsen.

§ 16. Valg af psykolog

Sikrede kan frit vælge mellem de til overenskomsten tilmeldte psykologer. Sikrede kan ændre valg af psykolog under behandlingsforløbet. Den i § 18, stk. 2 fastsatte limitering regnes, uanset ændring i valg af psykolog, fra første konsultation.

Stk. 2. Psykologen kan, hvis særlige grunde taler herfor, afvise at behandle den sikrede. Det påhviler i så fald psykologen at sikre, at sikrede henvises til anden psykolog.

§ 17. Ordensbestemmelse

Afbud fra den sikrede skal så vidt muligt meddeles psykologen dagen før den aftalte behandlingsdato.

Stk. 2. Undlader sikrede gentagne gange uden rimelig grund at melde afbud senest kl. 9.00 på behandlingsdagen, kan psykologen pålægge sikrede at godtgøre et beløb svarende til sikredes egen andel af honoraret.

Kapitel V. Psykologhjælpens omfang og honorarer

§ 18. Psykologhjælpens omfang

Den psykologiske hjælp efter denne overenskomst gives i konsultationer af 45 - 60 minutters varighed. Der kan normalt kun gives en konsultation pr. dag pr. sikret.

Stk. 2. Der kan højst ydes tilskud til 12 konsultationer pr. sikret pr. behandlingsforløb.

§ 19. Honorarer

Grundhonoraret pr. konsultation udgør kr. 491 (1. april 1992-niveau).

Anmærkning vedrørende honorarforudsætningen

Honoraret inkluderer forberedelse, supervision og anden sædvanlig opfølgning af konsultationen. Attester og erklæringer til brug for offentlige myndigheder er den offentlige sygesikring uvedkommende.

Anmærkning vedrørende tilskud

Tilskuddet fastsættes ved bekendtgørelse fra Sundhedsministeriet. Sygesikringens Forhandlingsudvalg forudsætter tilskuddet fastsat til 50%.

§ 20. Regulering af honorarer

Det i § 19 nævnte honorar reguleres således:

For hver 1.000 kr.'s ændring (og tilsvarende for dele af 1.000 kr.) i lønningerne for amtskommunalt ansatte psykologer ud over lønningerne pr. 1. april 1992, reguleres honoraret med 0,372 procentpoint.

Stk. 2. Reguleringen efter stk. 1 finder sted pr. 1. april og 1. oktober.

Kapitel VI. Afregningsbestemmelser

§ 21. Afregningsmåder

Afregning kan foregå på grundlag af regningsblanketter (manuel afregning), jvf. § 22, eller på grundlag af et edb-læsbart medie (edb-afregning), jvf. § 23.

§ 22. Manuel afregning

Der benyttes en regningsblanket udformet efter aftale mellem overenskomstens parter.

Stk. 2. Efter aftale mellem psykologen og amtskommunen kan der benyttes edb-udskrevne regningsblanketter med en udformning som den i stk. 1 nævnte blanket.

Stk. 3. Regningsblanketten udfyldes i overensstemmelse med en mellem parterne aftalt vejledning herom.

Stk. 4. Regningen skal underskrives af klienten eller eventuelt dennes stedfortræder. I ekstraordinære tilfælde, hvor det ikke har været muligt at opnå fornøden underskrift, anføres en begrundelse herfor.

Stk. 5. Af regningen skal fremgå sikredes personnummer, navn og adresse, dato for behandlingens påbegyndelse, dato for konsultationerne og konsultationernes antal. Af regningen skal endvidere fremgå psykologens navn, klinikadresse og ydernummer, oplysning om tidligere afregnede konsultationer og dato for indsendelse af henvisning, sikredes andel af honoraret samt sygesikringens tilskud pr. konsultation og i alt. Af regningen kan endvidere fremgå yderligere oplysninger til brug for evaluering af forsøgsordningen, jfr. § 27. Hvor psykologvirksomhed drives i selskabsform, jfr. § 14, skal det af regningen fremgå, hos hvilken psykolog sikrede er blevet behandlet.

Stk. 6. For de i en kalendermåned afholdte konsultationer indsender psykologen inden den 10. i den efterfølgende måned afregningsmateriale til social- og sundhedsforvaltningen i den

amtskommune, hvor psykologen har klinik. Psykologer, der har klinik i Københavns kommune indsender afregningsmateriale til Københavns Sundhedsvæsen, Direktoratet. Psykologer, der har klinik i Frederiksberg kommune, indsender afregningsmateriale til socialdirektoratet, sygesikringen.

Afregningsmaterialet omfatter en af parterne aftalt samleopgørelse, regningsblanketter og ved første regningsindsendelse for en klient henvisning.

Stk. 7. Udbetaling af tilgodehavende for afregningsmateriale indsendt inden den 10. i måneden finder sted således, at beløbet er til rådighed inden månedens udgang. Beløbet udbetales til psykologen på dennes egen giro- eller pengeinstitutkonto. Hvor psykologvirksomhed drives i selskabsform, jfr. § 14, sker udbetalingen dog til selskabets giro- eller pengeinstitutkonto. Transport i psykologens tilgodehavende kan ikke finde sted.

§ 23. Edb-afregning

Psykologen kan efter aftale med amtskommunen afregne på grundlag af et edb-læsbart medie. Overgangstidspunktet, som skal være ved en måneds begyndelse, og en aftestning af edb-afregningen inden denne iværksættes, aftales mellem psykologen og amtskommunen.

Stk. 2. Det edb-læsbare medie skal indeholde afregningsoplysninger svarende til oplysningerne på regningsblanketten, jvf. § 22, stk. 5.

Stk. 3. Amtskommunen, Københavns kommune eller Frederiksberg kommune udarbejder en snitfladebeskrivelse, der udgør det tekniske grundlag for afregningen.

Stk. 4. Der udskrives en regningsblanket med det i § 22, stk. 5 nævnte indhold, der udleveres til klienten.

Klientunderskrift, dato og bilagsnummer påføres en protokol, hvis nærmere udformning aftales mellem overenskomstens parter.

Klientunderskriften afkræves efter at behandlingen har fundet sted. Amtskommunen, Københavns eller Frederiksberg kommune har i forbindelse med den efterfølgende kontrol adgang til protokollen.

Stk. 5. For de i en kalendermåned afholdte konsultationer indsender psykologen inden den 10. i den efterfølgende måned afregningsmateriale til social- og sundhedsforvaltningen i den amtskommune, hvor psykologen har klinik. Psykologer, der har klinik i Københavns kommune indsender afregningsmateriale til Københavns Sundhedsvæsen, Direktoratet. Psykologer, der har klinik i Frederiksberg kommune, indsender afregningsmateriale til socialdirektoratet, sygesikringen.

Afregningsmaterialet omfatter en samleopgørelse, edb-registrede afregningsoplysninger samt ved første indsendelse af regningsmateriale for en klient henvisning.

Der kan anvendes den af parterne aftalte samleopgørelse eller en edb-udskrevet samleopgørelse med samme indhold med psykologens underskrift.

Stk. 6. Udbetaling af tilgodehavende for afregningsmateriale indsendt inden den 10. i måneden finder sted i overensstemmelse med § 22, stk. 7.

§ 24. Generelle afregningsbestemmelser

Ved afregning betragtes sygesikringens beregninger som gældende.

Stk. 2. Ved afvigelser mellem sygesikringens beregninger og psykologens opgørelse, har begge parter krav på at få foretaget en nærmere opgørelse. Opgørelsen skal så vidt muligt være afsluttet inden den følgende afregningsmåned.

Stk. 3. Klienten betaler sin andel af honoraret direkte til psykologen.

Stk. 4. En psykolog kan ikke kræve honorar for ydelser til sin nærmeste familie, eksempelvis ægtefælle, samlever, børn og lignende.

Kapitel VII. Klageregler

§ 25. Klagereglernes omfang

Klagereglernerne omfatter amtskommunerne, Københavns og Frederiksberg kommuner, sikrede og alle overenskomsttilmeldte psykologer.

Stk. 2. Klagereglernerne omfatter de forhold, der er omhandlet i overenskomsten og forhold i forbindelse hermed.

§ 26. Fremsættelse og behandling af klager

Klager fra sikrede fremsættes skriftligt over for amtsrådets social- og sundhedsudvalg, i Københavns kommune magistratens 2. afdeling, Københavns Sundhedsvæsen, Direktoratet, og i Frederiksberg kommune det sociale udvalg, socialdirektoratet, enten direkte eller gennem kommunens social- og sundhedsforvaltning. Såfremt klagen ikke umiddelbart afvises som ubeføjet, skal den berørte psykolog, uanset klagens karakter, informeres om den videre behandling af klagen. Klager fremsendes efter indhentet udtalelse fra psykologen til Sygesikringens Forhandlingsudvalg med bemærkninger til oplysning af sagen, medmindre sagen kan afvises som ubeføjet.

Stk. 2. Klager fra psykologer fremsættes skriftligt over for Dansk Psykolog Forening.

Stk. 3. Modtageren af en klage indbringer denne for landssamarbejdsudvalget. Såvel Sygesikringens Forhandlingsudvalg som Dansk Psykolog Forening kan dog afvise klager som ubeføjede. I så fald skal parterne gensidigt orientere herom. Når klagen indbringes for landssamarbejdsudvalget, skal den så vidt muligt være bilagt relevante oplysninger vedrørende den konkrete sag.

Stk. 4. Alle klager skal fremsættes senest 6 uger efter det forhold, der giver anledning til klagen, er kommet til klagerens kundskab.

Stk. 5. Parterne i klagesager er forpligtet til at afgive fuld oplysning om alle sagen vedrørende forhold over for landssamarbejdsudvalget og at rette sig efter den truffne afgørelse.

Anmærkning ad § 26

Såfremt Foreningen af Professionelle Privatpraktiserende Psykologer tiltræder overenskomsten, varetager foreningen de i § 26 nævnte funktioner for foreningens medlemmer, ligesom foreningen kan afvise klager fra psykologer som ubeføjede.

Kapitel VIII. Evaluering

§ 27. Evaluering

Der gennemføres en evaluering af forsøgsordningen. Evalueringen foretages på baggrund af de oplysninger, der fremgår af regningsmaterialet, jfr. § 22, stk. 5.

Stk. 2. Ud over den i stk. 1 nævnte evaluering skal der iværksættes yderligere evalueringsprojekter, hvis nærmere udformning og omfang aftales mellem parterne inden 1. juli 1992. Det forudsættes, at det økonomiske grundlag hertil tilvejebringes udenfor de midler, der er afsat til forsøgsordningen.

Stk. 3. De overenskomsttilmeldte psykologer er forpligtede til at medvirke til gennemførelse af evalueringen af forsøgsordningen.

Kapitel IX. Afsluttende bestemmelser

§ 28. Ikrafttræden og opsigelse

Overenskomsten træder i kraft den 1. juli 1992.

Stk. 2. Er der enighed mellem parterne om at ændre enkelte af overenskomstens bestemmelser, kan dette ske i overenskomstperioden.

Stk. 3. Overenskomsten udløber uden forudgående opsigelse den 31. december 1994.

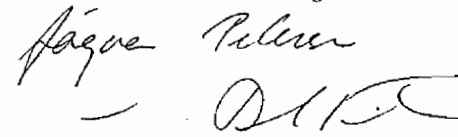
København, den 12. maj 1992

For
Sygesikringens Forhandlingsudvalg

For
Dansk Psykolog Forening

Ib Frederiksen

Ole Rasmussen

Ole Rasmussen

Protokollat vedrørende overenskomstens økonomi

Den økonomiske baggrund for forsøgsordningen vedrørende psykologhjælp er finansloven for 1992, hvorefter der afsættes en budgetramme på 7½ mio. kr. i 1992 og 15 mio. kr. årligt i 1993 og 1994 til en forsøgsordning med psykologhjælp til voldsofre og andre særligt udsatte grupper.

Det økonomiske niveau for denne overenskomst er bestemt af den økonomiske kompensation amtskommunerne samt Københavns og Frederiksberg kommuner modtager til finansiering af forsøgsordningen med psykologhjælp til voldsofre og andre særligt udsatte grupper.

Parterne er enige om, at de afsatte midler fordeles mellem amtskommunerne samt Københavns og Frederiksberg kommuner i halvårslige puljer (1. januar - 30. juni og 1. juli - 31. december) i forhold til indbyggertal. For hver enkelt amtsskommune samt Københavns og Frederiksberg kommuner fastlægges det herudfra, hvor mange behandlingsforløb à 12 konsultationer, der kan gennemføres inden for den afsatte halvårslige pulje. Såfremt antallet af påbegyndte behandlingsforløb overstiger det fastlagte antal, suspenderes overenskomsten i den pågældende amtsskommune eller Københavns og Frederiksberg kommuner med virkning fra det tidspunkt, hvor dette er meddelt psykologer med klinikadresse i amtsskommunen, Københavns eller Frederiksberg kommune. Overenskomsten træder i kraft i den pågældende amtsskommune/kommune ved førstkommende halvårs begyndelse, idet en eventuel overskridelse af det fastlagte antal behandlingsforløb i det forudgående halvår fratrækkes antallet af behandlingsforløb, der kan påbegyndes i halvåret. Såfremt overenskomsten suspenderes i en amtsskommune eller Københavns eller Frederiksberg kommune, giver amtsskommunen/kommunen overenskomstens parter meddelelse herom. Det påhviler endvidere amtsskommunen, Københavns eller Frederiksberg kommune i fornødent omfang at orientere de henvisningsberettigede. Det påhviler Dansk Psykolog Forening at orientere de øvrige overenskomsttilmeldte psykologer om, at overenskomsten er suspenderet i den pågældende amtsskommune/kommunen.

Parterne er endvidere enige om at følge udviklingen i udgiften til psykologhjælp til voldsofre og andre særligt udsatte grupper månedsvist, samt om fornødent at etablere foranstaltninger til sikring af, at overenskomstens økonomiske forudsætninger overholdes.

Anmærkning ad protokollat vedrørende overenskomstens økonomi
Såfremt Foreningen af Professionelle Privatpraktiserende Psykologer tiltræder overenskomsten, påhviler det foreningen at give meddelelse om suspension af overenskomsten til de overenskomsttilmeldte medlemmer af Foreningen af Professionelle Privatpraktiserende Psykologer.

Protokollat vedrørende opretholdelse af eksisterende tilbud om psykologhjælp

Der mellem parterne enighed om, at det er væsentligt at sikre, at der med iværksættelse af forsøgsordningen vedrørende psykologhjælp til voldsofre og andre særligt udsatte grupper sker en udvidelse af tilbuddet om psykologhjælp til de persongrupper, der omfattes af forsøgsordningen.

Parterne finder derfor, at amtskommunerne konkret bør drøfte spørgsmålet med kommunerne og amtsskommunale institutioner med henblik på at sikre, at allerede eksisterende tilbud oprettholdes efter forsøgsordningens iværksættelse.

Protokollat vedrørende den 2-årige kliniske efteruddannelse

For at kunne tiltræde overenskomsten skal psykologen i henhold til § 8 have gennemgået en 2-årig klinisk videreuddannelse under supervision.

Der er mellem parterne enighed om, at den kliniske efteruddannelse skal dække to års praktisk psykologarbejde på fuld tid inden for flere forskellige områder af den anvendte psykologi under supervision og faglig vejledning.

Arbejdet skal være fuldtids, dvs. samlet udgøre 30 timer eller derover ugentligt. Ved deltidsarbejde 15-29 timer ugentligt

tæller arbejdet med 2/3, dvs. ved deltidsarbejde i hele perioden kræves 3 års praktisk arbejde. Arbejdstid på 14 timer eller mindre om ugen, men med mere end ½ års varighed vurderes individuelt. Ved privat praksis tæller 1 konsultationstime ca. 2 timer. Ved fravær fra arbejdet i mere end 8 uger, der ikke skyldes almindelig ferie, forlænges perioden tilsvarende.

Med praktisk psykologarbejde forstås direkte eller indirekte klientrelateret arbejde, herunder også gruppe- og organisationsintervention. Praktisk forstås som modsætning til "alene teoretisk". Psykologarbejde forstås som arbejde, hvorunder anvendes psykologiske metoder og viden. Ved praktisk psykologarbejde forudsættes, at der er erkendt eller aftalt psykolog/klient relation.

Psykologen skal have arbejdet med flere forskellige områder af den anvendte psykologi og have erfaring med forskellige klientgrupper, arbejdsmetoder og arbejdspladsstrukturer, f.eks. ved at have arbejdet to forskellige arbejdssteder. Arbejdet skal have foregået under faglig vejledning eller supervision på egne sager. Supervisor/vejleder skal i almindelighed være psykolog og have kvalifikationer svarende til ovenstående kvalifikationsniveau plus 3 års praksis inden for det område, der superviseres i. Omfanget af supervision skal være minimum 160 timers supervision/faglig vejledning på egne sager. Beregningsgrundlaget for timetallet er, at supervisionen/den faglige vejledning foregår individuelt. I almindelighed skal minimum 40 timer af supervisionen/den faglige vejledning være individuel og minimum 40 timer i gruppe. (Ved 2-4 deltagere tælles 3 timers supervision/vejledning som 2 timer, ved 5-12 deltagere tælles 4 timers supervision/vejledning som 2 timer).

Ved den samlede vurdering kan også indgå kursusdeltagelse, egenterapi eller andre relevante erfaringer. I den samlede vurdering tages der hensyn til den almindelige praksis for efteruddannelse på det pågældende område.